

**Konsolidovani finansijski
izvještaji za godinu koja se
završava na dan 31.
decembra 2022. godine i
Izvještaj nezavisnog
revizora**

Nova Banka a.d. Banja Luka i zavisna
banka Atos bank a.d. Banja Luka

Sadržaj:

Izvještaj nezavisnog revizora.....	1 - 4
Konsolidovani finansijski izvještaji:	
Konsolidovani izvještaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu.....	5
Konsolidovani izvještaj o finansijskoj poziciji.....	6
Konsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu.....	7
Konsolidovani izvještaj o tokovima gotovine.....	8
Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje.....	9 - 92

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/I/V
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Nadzornom odboru i akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Nove banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Matična Banka") i Atos banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu Zavisna banka), koji u daljem tekstu zajedno čine Bankarsku Grupu, a koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembar 2022. godine, i konsolidovani bilans uspjeha i ostali ukupni rezultat, konsolidovani izvještaj o promjenama u kapitalu i konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine i napomena uz konsolidovane finansijske izvještaje koje uključuju pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Bankarske Grupe na dan 31. decembar 2022. godine i njenu finansijsku uspješnost, te njene novčane tokove za godinu koja se tada završila u skladu sa zakonskom i računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke Republike Srpске.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MrevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Bankarsku Grupu u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Bankarske Grupe i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima.

1. Ključno pitanje revizije	Revizijski pristup
<p>Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja po kreditima – očekivani kreditni gubici</p> <p>Kao što je navedeno u napomeni 19 Bankarska Grupa je iskazala kredite i potraživanja od komitenata u bruto iznosu od 2.265.052 hiljada KM, i ukupne očekivane kreditne gubitke u iznosu od 94.094 hiljada KM.</p> <p>Bankarska Grupa od 01. januara 2020. godine primjenjuje Metodologiju za izračunavanje umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka propisanu od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske u daljem tekstu („Metodologija“) opisana u Napomeni 3.10. Za potrebe izrade konsolidovanih finansijskih izvještaja Grupa je izradila Metodološki okvir za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI 9 za Bankarsku grupu.</p> <p>S obzirom da obračun umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtjeva upotrebu složenih i kompleksnih modela i procjenu Uprave, sam postupak utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen subjektivnoj procjeni Uprave.</p> <p>Zbog kompleksnosti obračuna očekivanih kreditnih gubitaka i izloženosti subjektivnoj procjeni, obračun umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja je odabran za ključno pitanje u reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja za period koji se završava 31. decembra 2022. godine.</p> <p>Uprava Bankarske Grupe je dala više informacija o primjenjenoj Metodologiji i Metodološkom okviru u napomenama 3.10. Finansijski instrumenti – Priznavanje i odmjeravanje, 3.13 – Obezvredjenje kredita i kreditnih plasmana bankama i komitentima, 14 Neto rashodi umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke, 19 – Krediti i potraživanja po kreditima i 38.2. Kreditni rizik.</p>	<p>Na osnovu procjene rizika, testirali smo obračun očekivanih kreditnih gubitaka i primjenu Metodologije koju Bankarska Grupa koristi i usaglašenosti iste sa zahtjevima MSFI 9 i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, kao i pretpostavki koje su korištene za izradu metodologije. Dalje, testirali smo Metodološki okvir koji je primjenjen prilikom konsolidacije.</p> <p>U okviru revizorskog tima, bio je uključen ekspert za ocjenu Metodologije koju Bankarska Grupa koristi i usaglašenosti iste sa zahtjevima MSFI 9 i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske.</p> <p>Stekli smo razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava u procesu umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, uključujući korištene aplikacije i informacione alate tehnologije i pripadajuće interne kontrole.</p> <p>Procijenili smo i testirali dizajn, implementaciju i operativnu efikasnost ključnih kontrola za identifikaciju izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika. Procijenili smo i testirali kriterijume za faze (Stage-ove) u koje se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja.</p> <p>Na bazi uzorka provjerili smo obračun koji je Bankarska Grupa izvršila za očekivane kreditne gubitke za kredite koji su obezvrijeđeni na grupnoj osnovi.</p> <p>Na bazi uzorka testirali smo pojedinačno značajne kreditne izloženosti kako bismo procijenili rezervisanja za očekivane kreditne gubitke gdje je vršeno individualno umanjenje vrijednosti.</p> <p>Na bazi uzorka provjerili smo kriterije koji su bili osnov za određivanje da li je obezvredjenje nastalo i da li su postojali uslovi za izračun na individualnoj osnovi. Na uzorku koji je testiran potvrdili smo kriterijume koje su bili osnov za individualnu procjenu, odnosno potvrdili smo da su promjene koje su nastale kod dužnika, adekvatno procijenjene.</p> <p>Razmatrali smo pretpostavke Uprave, uključujući procjene budućih novčanih tokova, procjenu vrijednosti pripadajućih kolaterala i procjene nadoknadivosti istih.</p> <p>Procijenili smo modele koji se koriste za mjerjenje očekivanih kreditnih gubitaka, razumnost pretpostavki, te potpunost i tačnost podataka koje je Bankarska grupa koristila za procjenu umanjenja vrijednosti po kreditima koji imaju slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika. Na bazi uzorka testirali smo primjenu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom.</p>

2. Ključno pitanje revizije Identifikovanje i mjerjenje fer vrijednosti stečene imovine i preuzetih obaveza u odnosu na kupovinu Atos bank a.d.Banja Luka	Revizijski pristup
<p>Nova banka a.d. Banja Luka je 3. maja 2022. godine završila kupovinu Atos bank a.d.Banja Luka po cijeni od 11.000 hiljada BAM.</p> <p>Kao što je opisano u napomeni 1.1. uz priložene konsolidovane finansijske izvještaje, sticanjem Atos bank a.d. Banja Luka, utvrđena je alokacija kupoprodajne cijene, zbog čega je u bilansu uspjeha priznat iznos od 138.385 hiljada BAM negativnog goodwill (dobici od povoljne kupovine) – (napomena 11)</p> <p>Napomena 1.1. daje detalje o računovodstvenim metodama promjenjenim na poslovne kombinacije.</p> <p>Identifikovanje i mjerjenje fer vrijednosti stečene imovine i preuzetih obaveza Atos bank a.d.Banja Luka je uzeto kao ključno pitanje zbog značaja transakcije, materijalnog uticaja negativnog goodwill-a na rezultat tekuće godine iskazan u konsolidovanim finansijskim izvještajima Bankarske Grupe.</p>	<p>U okviru naše revizije pojedinačnih i konsolidovanih finansijskih izvještaja izvršili smo sljedeće procedure:</p> <p>Pregledali smo relevantnu pravnu dokumentaciju vezanu za kupovinu Atos bank a.d. Banja Luka sa ciljem da se identifikuju specifične klauzule koje utiču na utvrđivanje i priznavanje troškova sticanja i negativnog goodwill-a.</p> <p>Dobili smo, pročitali i razumjeli Ugovor o kupoprodaji akcija „Sberbank“ a.d. Banja Luka u restrukturiranju.</p> <p>Procjenili smo kriterije koji se koriste za priznavanje i utvrđivanje datuma preuzimanja i iznos naknade.</p> <p>Izvršili smo evaluaciju, uz uključivanje stručnjaka za procjenu, pristupa koji je korišten za utvrđivanje vrijednosti stečene imovine i preuzetih obaveze, osnovne pretpostavke i matematičke tačnosti urađenih izračuna.</p> <p>Pregledali smo informacije uključene u priložene napomene uz konsolidovan finansijske izvještaje.</p> <p>Procjenili smo adekvatnost objelodanjivanja uključenih u napomenu 1.1, a koje se odnose na preuzimanje Atos bank a.d.Banja Luka.</p>

Odgovornosti Uprave i Nadzornog odbora za konsolidovane finansijske izvještaje

Uprava Bankarske grupe je odgovorna za sastavljanje i fer prikazivanje konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom i računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke Republike Srpske i za one interne kontrole za koje Uprava Bankarske Grupe utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale uslijed pronevjere ili greške.

U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Bankarske Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Bankarsku Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustavila Uprava.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidovani finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiću na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostačni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Bankarske Grupe;
- ocjenjujemo primjerenošć koristenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava Bankarske Grupe;
- zaključujemo o primjerenošći koristenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Bankarske grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem revizorskem izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja.
- Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Bankarska Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju. ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa Nadzornim odborom u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe obezbjeđujemo Nadzornom odboru izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih Nadzornom odboru, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

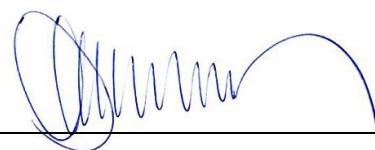
Partner na revizorskem angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Aleksandar Džombić, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 09. jun 2023. godine

Isidora Džombić

Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Aleksandar Džombić

Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

**KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O BILANSU USPJEHA I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja se završila 31. decembar
(U hiljadama BAM)**

	<i>Napomena</i>	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
Prihodi od kamata	6	109.794	80.146
Rashodi od kamata	7	(17.604)	(17.031)
Neto prihodi od kamata		92.190	63.115
Prihodi od naknada i provizija	8	64.606	38.167
Rashodi od naknada i provizija	9	(25.333)	(17.456)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija		39.273	20.711
Neto prihod od kursnih razlika	10	6.695	5.050
Ostali operativni prihodi	11	150.193	6.247
Operativni i ostali rashodi	12	(79.301)	(51.757)
Obezvredjenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	13	(1.766)	(6.549)
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezervisanja		207.284	36.817
Neto rashodi umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke	14	(18.699)	(12.113)
Dobit prije oporezivanja		188.585	24.704
Porez na dobit	15	(3.917)	(1.414)
Dobit tekuće godine		184.668	23.290
Ostali ukupni rezultat u periodu, neto od poreza			
<i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>			
- Dobitak / (gubitak) po osnovu promjene finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(4.287)	(1.953)
Ostali ukupni rezultat za obračunski period		180.381	21.337
Zarada po akciji	30	1,00	0,13

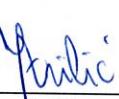
Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su usvojeni od strane Uprave Banke, dana 30. maja 2023. godine.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

Siniša Adžić

Predsjednik Uprave Banke

Jasna Zrilić

Član Uprave Banke

Tijana Pjević
Direktor sektora za finansije i računovodstvo

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
Na dan 31. decembra

(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	16	765.109	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	17	319.059	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	18a	69.762	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18b	12.888	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	18c	415.570	270.831
Plasmani drugim bankama		645	317
Krediti i potraživanja po kreditima	19	2.170.958	1.450.528
Materijalna imovina	20	57.625	46.106
- Nekretnine i oprema	20a	43.043	35.327
- Sredstva sa pravom korištenja	20b	9.997	5.802
- Investicione nekretnine	20c	4.585	4.977
Nematerijalna imovina	21	5.412	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	22	553	8.742
Ostala potraživanja i AVR	23	36.774	29.867
Odložena poreska sredstva	15	377	175
UKUPNA AKTIVA		3.854.732	2.663.298
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti komitenata	24	3.013.484	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	25	340.825	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	26	4.328	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	27	3.189	997
Ostale obaveze i PVR	28	57.629	44.969
Odložene poreske obaveze	15	139	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	29	37.600	37.600
Ukupno obaveze		3.457.194	2.447.930
Kapital			
Akcijski kapital		184.638	184.638
Emisiona premija		-	(10.000)
Rezerve iz dobiti		8.440	7.775
Revalorizacione rezerve		(72)	2.367
Neraspoređena dobit		204.532	30.588
Ukupan kapital		397.538	215.368
UKUPNA PASIVA		3.854.732	2.663.298
Vanbilansna evidencija	31	607.404	357.645

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU**Za godinu koja se završila 31. decembar**

(U hiljadama BAM)

	Akcijski kapital obične akcije	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Neraspoređena dobit	Revalorizacione rezerve	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2021. godine	164.638	(6.930)	9.336	12.667	4.320	184.031
Raspored dobiti (napomena 30):						
- Emisija akcija (XXIV)	20.000	(10.000)	-	-	-	10.000
- Pokriće emisionog gubitka	-	6.930	(1.943)	(4.987)	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	382	(382)	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	23.290	-	23.290
Ostali dobici i gubici u periodu, neto od poreza:						
- Gubitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	(1.954)	(1.954)
- Ispravka vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	1	1
Stanje na 31.12.2021. godine	184.638	(10.000)	7.775	30.588	2.367	215.368
Stanje na 01.01.2022. godine	184.638	(10.000)	7.775	30.588	2.367	215.368
Raspored dobiti (napomena 30):						
- Emisija akcija	-	-	-	-	-	-
- Pokriće emisionog gubitka	-	10.000	-	(10.000)	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	665	(665)	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	184.667	-	184.667
Ostali dobici i gubici u periodu, neto od poreza:						
- Gubitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	(58)	(2.473)	(2.531)
- Ispravka vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	34	34
Stanje na 31.12.2022. godine	184.638	-	8.440	204.532	(72)	397.538

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE**Za godinu koja se završila 31. decembra****(U hiljadama BAM)**

	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	165.193	113.514
Isplate kamata	(14.482)	(13.195)
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani (glavnica i kamata)	3.107	1.668
Novčane isplate zaposlenima i dobavljačima	(100.800)	(57.990)
Primici i isplate po vanrednim stawkama	(124)	-
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	(111.135)	(22.963)
Depoziti klijenata	266.283	297.448
Plaćeni porez na dobit	(2.687)	(360)
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	205.355	318.122
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kratkoročni plasmani finansijskim institucijama	11.100	(54)
Prilivi dividendi	62	113
Kupovina nematerijalne aktive	(1.475)	(507)
Kupovina materijalne aktive	(2.535)	(1.269)
Prodaja učešća u drugim preduzećima	200	-
Prodaja/kupovina drugih ulaganja	(186.099)	(18.842)
Neto novčani tokovi iz aktivnosti investiranja	(178.747)	(20.559)
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Primici od izdavanja akcija	-	10.000
Kupovina vlastitih akcija	(40)	-
Uzete / vraćene pozajmice, neto (kreditne linije i subordinirani dug)	(12.859)	10.523
Isplata dividendi	-	-
Neto novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja	(12.899)	20.523
Neto (smanjenje) / porast novčanih sredstava i novčanih ekvivalenta	13.709	318.086
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na početku perioda	1.067.485	503.390
Efekti promjene deviznih kurseva novčanih sredstava i novčanih ekvivalenta	6.766	5.050
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda – bruto	1.087.960	826.526
Ispravke vrijednosti na novčana sredstva i novčane ekvivalente	(3.792)	(738)
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda – neto (napomene 16 i 17)	1.084.168	825.788

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Nova Banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana u oktobru 1992. godine i upisana u sudske registre rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-292/92, pod nazivom Eksim banka a.d. Bijeljina. Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-352/94 iz jula 1994. godine izvršena je promjena naziva Banke u Ekspor- import Banka a.d. Bijeljina, dok je Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-598/99 od 17. juna 1999. godine izvršen upis promjene naziva Banke u Nova banka a.d. Bijeljina. Banka je u 2007. godini Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci promijenila sjedište i posluje pod nazivom Nova banka a.d. Banja Luka.

U decembru 2002. godine, Skupština Banke je donijela odluku o statusnoj promjeni pripajanja Agroprom Banke a.d. Banja Luka, a od 01. januara 2003. godine Agroprom Banka a.d. Banja Luka posluje u sastavu Banke.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje svih bankarskih poslova: depozitne poslove, kreditne poslove, garancijske poslove, poslove sa efektivom, devizne i mjenjačke poslove, emisione i depo-poslove, poslove platnog prometa, poslove posredovanja u trgovini hartijama od vrijednosti, kupovinu i naplatu potraživanja i druge bankarske i finansijske poslove u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske.

Banka posluje preko Centrale sa sjedištem u Banjoj Luci i trinaest filijala koje su locirane u Bijeljini, Banjoj Luci, Istočnom Sarajevu, Zvorniku, Brčkom, Trebinju, Doboju, Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Foči, Prijedoru i Mrkonjić Gradu i posebnog organizacionog dijela za trgovanje hartijama od vrijednosti – Broker Nova.

Sjedište Banke je u Ulici Kralja Alfonsa XIII broj 37 A, Banja Luka.

Na dan 31.12.2022. godine većinski vlasnik Banke je preduzeće MG Mind doo sa 99,12% učešća u kapitalu (31.12.2021: 99,09%).

Na dan izdavanja izvještaja Nadzorni odbor, Upravu Banke i Odbor za reviziju čine sljedeći članovi:

Nadzorni odbor:

Goran Radanović	Predsjednik Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisan član
Ljupko Miletić	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	
Branko Krsmanović	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-31.07.2022.	Nezavisan član
Miroslav Lazarević	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-21.03.2022.	Nezavisan član
Aleksandar Kesić	Član Nadzornog odbora	01.08.2022-11.05.2023.	Nezavisan član
Miloš Vujnović	Član Nadzornog odbora	22.03.2022-11.05.2023.	Nezavisan član
Avram Milenković	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisan član

Uprava:

Siniša Adžić	Predsjednik Uprave Banke	19.02.2021-31.12.2022.
Jasna Zrilić	Član Uprave Banke	19.02.2021-31.12.2022.
Nenad Nenadić	Član Uprave Banke	29.03.2021-31.12.2022.
Dejan Vukosavljević	Član Uprave Banke	16.01.2020-11.02.2022.
Borislav Trampa	Član Uprave Banke	16.01.2020-11.02.2022.

Odbor za reviziju:

Mile Banika	Predsjednik Odbora za reviziju	09.03.2021-18.06.2023.	Nezavisan član
Radmila Bajić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.	Nezavisan član
Aleksandra Grčić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.	Nezavisan član

1.OSNOVNE INFORMACIJE (nastavak)

U maju 2022 godine Banka je postala većinski vlasnik Sberbank a.d. Banja Luka, koja ovom promjenom prestaje da bude dio bankarske grupe, na čijem čelu je bila Sberbank Europe AG Beč, i postaje dio domaće bankarske grupe, bez povezanosti sa prethodnim akcionarima. Usljed novih okolnosti Sberbanka a.d. Banja Luka, u mjesecu maju je promjenila ime u ATOS bank a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „zavisno pravno lice“).

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka je matično društvo grupe koju čine Banka i sledeće zavisno pravno lice (zajedno u daljem tekstu: „Bankarska grupa“):

Zavisna pravna lica	Zemlja	31. decembra 2022. % vlasništva
ATOS bank a.d. Banja Luka	Republika Srpska, BiH	99,64%

Na dan 31. decembra 2022. godine 0,36% akcija ATOS bank a.d. Banja Luka se odnosi na otkupljene sopstvene (trezorske) akcije u iznosu od 224 hiljade BAM.

ATOS bank a.d. Banja Luka – zavisni entitet je registrovan u Republici Srpskoj za obavljanje kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, te poslova platnog prometa. U skladu sa propisima Republike Srpske, dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Na dan 31. decembar 2022. godine Bankarska grupa je imala 1.046 radnika.

1.1. Kupovina Atos bank a.d. Banja Luka od strane Nove banke a.d. Banja Luka

Usljed dešavanja na geopolitičkoj sceni izazvanih sukobima između Ukrajine i Rusije, te ekonomskih i finansijskih sankcija koje su Sjedinjene Američke Države, Evropska unija i druge zemlje preduzele prema Rusiji, Evropska centralna banka je ocjenila da „Sberbank Europe“ AG ne može ili vjerovatno neće moći nastaviti poslovanje uslijed značajnog odliva depozita koji vode i koji će dovesti do potpunog narušavanja njene likvidnosne pozicije, što je potvrđio i jedinstveni sanacijski mehanizam.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske donijela je dana 01.03.2022. godine, odluku o pokretanju postupka restrukturiranja nad „Sberbank“ a.d. Banja Luka. U cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema i zaštite sredstava klijenata i deponenata, zaključno sa 02.03.2022. godine, usvojen je plan restrukturiranja kroz prodaju akcija, a na osnovu ponude dostavljene od strane „Nova banka“ a.d. Banja Luka.

Dana 30.03.2022. godine, na osnovu Odluke o pokretanju postupka restrukturiranja nad „Sberbank“ a.d. Banja Luka broj D-4/22 od 01.03.2022. godine, Odluke o primjeni instrumenata restrukturiranja nad „Sberbank“ a.d. Banja Luka broj D-5/22 od 02.03.2022. godine i Rješenja o prodaji akcija „Sberbank“ a.d. Banja Luka u restrukturiranju broj 01-405/22 od 08.03.2022, zaključen je Ugovor o kupoprodaji između kupca „Nova banka“ a.d. Banja Luka i prodavca Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Predmet ovog Ugovora je bila prodaja 61.974 redovnih akcija emitenta „Sberbank“ a.d. Banja Luka u restrukturiranju, nominalne vrijednosti 1.000 BAM, koje su u vlasništvu „Sberbank Europe“ AG, sa sjedištem u Beču, Austrija i koje predstavljaju 99,64% vlasništva nad kapitalom, odnosno 99,64% učešća u glasačkim pravima „Sberbank“ a.d. Banja Luka. 0,36% akcija ATOS bank se odnosi na otkupljene sopstvene (trezorske) akcije, tako da kao rezultat sticanja nije priznat nikakav manjinski interes. Kupoprodajna cijena i svi pripadajući troškovi kupovine plaćeni su iz vlasnih sredstava Nove banke a.d. Banja Luka, te nije bilo aranžmana o nepredviđenim naknadama. Obzirom da je banka kupljena u vrlo kratkom roku tokom procesa rješavanja, troškovi akvizicije nisu bili značajni.

Transakcija je zaključena 03.05.2022. godine, a nakon toga je Agencija za bankarstvo Republike Srpske izdala saopštenje za javnost u kome je navedeno da je proces prodaje akcija „Sberbank“ a.d. Banja Luka okončan i da je novi vlasnik postala „Nova Banka“ a.d. Banja Luka.

Banka je 23.05.2022. godine promijenila poslovno ime „Sberbank“ a.d. Banja Luka u „Atos Bank“ a.d. Banja Luka, te nastavila da neometano pruža proizvode i usluge svojim klijentima u 27 poslovnica.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (nastavak)**1.1. Kupovina Atos bank a.d. Banja Luka od strane Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)**

Obe banke su nastavile da posluju kao dva odvojena poslovna subjekta u skladu sa propisima koji regulišu rad banaka na teritoriji Republike Srpske i Bosne i Hercegovine. Banke su u obavezi da poštuju interna i eksterna ograničenja koja su postavljena zakonskom regulativom i internim dokumentima, dok se ograničenja bankarske grupe prate na konsolidovanom nivou i o istom se izvještavaju nadležna tijela u banci i Agencija za bankrastvo RS.

Nakon izvršene tranaskcije, banka je uradila procjenu fer vrijednosti ulaganja u „Atos bank“ a.d. Banja Luka, pri čemu je primjenjen Prinosnoi pristup tj. Metoda diskontovanih novčanih tokova (DCF) za procjenu kreditnog portfolija Banke (PL). Prema metodu diskontovanih novčanih tokova, vrijednost kredita je zasnovana na sadašnjoj vrijednosti novčanih tokova za koje se može očekivati da će biti generisani u budućnosti od datih kredita (na osnovu procjenjenih ugovorenih tokova gotovine).

Banka vrednuje svoje kredite i potraživanja od komitenata po amortizovanom trošku ukoliko su oba od sljedećih uslova ispunjena:

- finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela sa ciljem naplate ugovorenih novčanih tokova, i
- ugovorni uslovi finansijskog sredstva daju na određene datume novčane tokove koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) na preostali iznos glavnice. Takođe, Banka priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za sve kredite i ostalu dužničku finansijsku imovinu koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, zajedno sa neiskorištenim obavezama za date kredite i finansijskim garancijama. Rezervisanje prema pristupu očekivanih kreditnih gubitaka se zasniva na priznavanju umanjenja vrijednosti koja se očekuju tokom vijeka trajanja imovine osim ukoliko nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od nastanka te finansijske imovine, u kom slučaju se rezervisanje zasniva na očekivanom kreditnom gubitku za 12 mjeseci. Banka je utvrdila u svojim politikama način utvrđivanja da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Očekivani kreditni gubitak za 12 mjeseci predstavlja dio očekivanog kreditnog gubitka tokom vijeka trajanja finansijske imovine i predstavlja očekivani kreditni gubitak koji je posljedica neispunjena obaveza povezanih sa finansijskim instrumentom koji su mogući u periodu od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma. Banka je uspostavila politiku kojom se, na kraju svakog izvještajnog perioda, vrši procjena da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta od momenta početnog priznavanja. Ova procjena uzima u obzir promjene rizika neizvršenja obaveza tokom preostalog vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Na osnovu ovog procesa Banka grupiše kredite u Nivo 1, Nivo 2, Nivo 3 i POCI, u skladu sa IFRS 9.

Pored navedenog, od 1. januara 2020. godine Banka primjenjuje i minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka kako se to zahtjeva po Odluci o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka donešenoj od strane ABRS.

Prema MSFI 9, kreditni portfolio je podeljen na naplative (PL) i problematične kredite (NPL). Kao takvi, PL krediti se prema izloženosti klasifikuju u nivo 1 i nivo 2, dok se NPL krediti klasifikuju u nivo 3 kreditnog rizika. Krediti naplative izloženosti imaju fundamentalno drugačiji izvor otplate za razliku od kredita nenaplativih izloženosti. Na primer, PL krediti mogu biti isplaćeni iz raspoloživog prihoda pojedinca ili u toku tekuće poslovne aktivnosti ako je u pitanju pravno lice. Prema tome, za potrebe analize tržišne vrijednosti, kalkulacije se zasnivaju na pretpostavci „nastavka poslovanja“ (going concern), odnosno pretpostavlja se da će se poštovati ugovorni uslovi u pogledu servisiranja duga. Procjenjeni ugovoreni novčani tokovi se diskontuju relevantnom tržišnom diskontnom stopom. Sa druge strane, za klijente sa problematičnim izloženostima (NPL) se pretpostavlja da neće u potpunosti otplatiti svoje kreditne obaveze bez realizacije kolateralu, u slučaju da ga imaju. U ovom slučaju kalkulacije se zasnivaju na pretpostavci „nestalog poslovanja“ (gone concern), odnosno procijenjenim novčanim tokovima od realizacije kolateralu, koji odražavaju pretpostavke za diskonte za likvidaciju na tržišnu vrijednost, pravni status, troškove realizacije kolateralu, stope naplate (recovery rate) i stope prinosa koju očekuje prosečni tržišni investitor. Za neobezbjedene NPL kredite, tokovi gotovine odražavaju tržišne stope naplate za slična sredstva.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (nastavak)**1.1. Kupovina Atos bank a.d. Banja Luka od strane Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)**

Stanje potraživanja i obaveza ATOS banke na dan 30.04.2022. godine data je u sledećoj tabeli, uvažavajući procjenu koja je rađena za potrebe izrade konsolidovanog izvještaja:

	<u>30.04.2022.</u>
	<u>000 BAM</u>
AKTIVA	
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	167.698
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	70.866
Hartije od vrijednosti	17.939
Krediti i potraživanja po kreditima	615.846
Nekretnine, oprema i sredstva sa pravom korištenja	16.562
Nematerijalna imovina	3.677
Ostala imovina	12.736
Odložena poreska sredstva	38
Osnovna sredstva namijenjena prodaji	619
UKUPNA AKTIVA	<u>905.981</u>
PASIVA	
Obaveze	
Depoziti komitenata	670.856
Obaveze po uzetim kreditima	57.425
Ostale obaveze	19.308
Tekuća poreska sredstva	598
Odložena poreska obaveza	549
Rezervisanja	3.103
Ukupno obaveze	<u>751.839</u>
Neto imovina	
Iznos transakcije	11.007
Dobitak od povoljne kupovine (negativni goodwill)	143.135

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Konsolidovani finansijski izvještaji za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine uključuju finansijske izvještaje Nove banke a.d. Banja Luka i ATOS bank a.d. Banja Luka. Nova banka a.d. Banja Luka i Atos bank a.d. Banja Luka su pripremile pojedinačne finansijske izvještaje koji su revidirani do dana izdavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Za ATOS bank a.d. Banja Luka podaci za Bilans stanja su prikazani na dan 31.12.2022. godine, dok su podaci za Bilans uspjeha prikazani od dana akvizicije, 03. maja 2022. godine do 31.12.2022. godine.

Konsolidovani finansijski izvještaji Bankarske grupe pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS donesenim na osnovu pomenutih zakona („ABRS“):

- Zakon o računovodstvu i reviziji RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno pomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
- Odluka o sistemu upravljanja u Banci;
- Odluka o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19;
- Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti;
- Odluka o izračunavanju kapitala banaka;
- Odluka o poslovanju banaka sa licima u posebnom odnosu sa bankom;
- Odluka o velikim izloženostima;
- Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- Odluka o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka;
- Odluka o zahtjevima na konsolidovanoj osnovi za bankarsku grupu.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja konsolidovanih finansijskih izvještaja

Zavisna društva

Svi iznosi imovine, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda i tokova gotovine koji su nastali iz međusobnih transakcija članica Bankarske grupe su u potpunosti eliminisani prilikom konsolidacije.

U skladu sa odredbama IFRS 10, „Konsolidovani finansijski izvještaji“, kontrola konsolidovanog zavisnog pravnog lica od strane Banke se postiže ukoliko Banka:

- 1) ima moć nad više od polovine glasačkih prava na osnovu sporazuma sa ostalim investitorima upravljanja nad subjektom,
- 2) ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama entiteta na osnovu Statuta ili sporazuma,
- 3) ima moć imenovanja ili opoziva većine članova Nadzornog odbora, a kontrola nad entitetom je u rukama tog odbora.
- 4) ima moć većinskog glasanja na sastancima Nadzornog odbora, a kontrola nad entitetom je u rukama tog odbora.

Banka vrši ponovnu analizu da li zaista kontroliše zavisno pravno lice ukoliko dođe do određenih činjenica i okolnosti koje daju naznaku da je bilo koji od prethodna četiri elementa kontrole promjenjen. Kada Banka ima manje od potrebne proste većine glasačkih prava, Banka može da ima kontrolu nad zavisnim pravnim licem ukoliko su ta glasačka prava dovoljna da daju praktičnu mogućnost Banci da jednostrano usmjerava poslovne aktivnosti zavisnog pravnog lica.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja konsolidovanih finansijskih izvještaja (nastavak)

Konsolidacija zavisnog pravnog lica počinje od trenutka uspostavljanja kontrole Banke nad zavisnim pravnim licem i prestaje kad Banka izgubi tu kontrolu. Odnosno, prihodi i rashodi zavisnog pravnog lica se uključuju u konsolidovani izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu od datuma kada je Banka stekla kontrolu nad zavisnim pravnim licem do datuma kada je Banka izgubilo kontrolu nad zavisnim pravnim licem.

Obzirom da Banka ima udio u zavisnom pravnom licu, primjenjuje se postupak potpune konsolidicije uz primjenu metode sticanja.

Konsolidovani finansijski izvještaji Bankarske grupe su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), izuzev ako nije drugačije naznačeno u računovodstvenim politikama u nastavku. Istorinski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Bankarska grupa uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Bankarska grupa je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izvještajima su izraženi u hiljadama Konvertibilnih maraka (BAM), ako nije drugačije navedeno. Konvertibilna marka predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Primjena novih i izmjena postojećih standarda, koji su stupili na snagu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Referenci na konceptualni okvir (izmjene i dopune MSFI 3);
- Koncesije za najam u vezi sa COVID-19 nakon 30. juna 2021. godine (izmjene i dopune MSFI 16);
- Nekretnine, postrojenja i oprema: Prihodi prije namjeravane upotrebe (izmjene i dopune MRS 16);
- Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora (izmjene i dopune MRS 37);
- Godišnja poboljšanja (ciklus 2018. – 2020.): – Prva primjena zavisnog subjekta (izmjene i dopune MSFI 1) – Naknade u testu '10 procenata' za prestanak priznavanja obaveza (izmjene i dopune MSFI 9);
- Podsticaji najmova (izmjene i dopune MSFI 16);
- Oporezivanje u mjerenu fer vrijednosti (izmjene i dopune MRS 41).

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u konsolidovanim finansijskim izvještajima Banke.

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a još nisu u primjeni

Na dan izdavanja ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MSFI 17 'Ugovori o osiguranju'
- Izmjene i dopune MSFI 17 'Ugovori o osiguranju' (izmjene i dopune MSFI 17 i MSFI 4);
- Klasifikacija obaveza kao kratkoročnih ili kao dugoročnih (izmjene i dopune MRS 1);
- Objelodanjivanje računovodstvenih politika (izmjene i dopune MRS 1 i MSFI izjava o praksi 2);
- Odgođena porezna imovina i obaveze koje proizlaze iz pojedine transakcije (izmjene i dopune MRS 12).

Bankarska grupa je izabrala da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. Bankarska grupa predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na konsolidovane finansijske izvještaje Bankarske grupe u periodu inicijalne primjene.

2.5. Uporedne finansijske informacije

Uporedne podatke čine pojedinačni finansijski izvještaji Nove banke a.d. Banja Luka na dan 31. decembar 2021. godine i za godinu koja se završila na taj dan.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.6. Stalnost poslovanja

Bankarska grupa je procijenila sposobnost Banke i zavisnog pravnog lica da nastave poslovanje u skladu sa "going concern" principom i zadovoljni su što Bankarska grupa raspolaže sa resursima da nastavi poslovanja u doglednoj budućnosti. U toku 2022. godine Bankarska grupa nije imala problema sa likvidnošću i sve svoje obaveze je izvršavala u predviđenim rokovima. Osim toga, rukovodstvo oba društva nije svjesno bilo kakve materijalne neizvjesnosti koje bi mogle da dovedu do značajne sumnje na sposobnost Banke da nastavi poslovanje. Zbog toga, konsolidovani finansijski izvještaji su izrađeni u skladu sa "going concern" principom.

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

Bankarska grupa, odnosno njene članice su od samog početka uvele preventivne mjere za suočavanje sa vanrednom situacijom Covid-19, uključujući dodatne analize kao i pojačano praćenje rizika kroz praćenje i upravljanje situacijom u svim aspektima svog rizičnog profila.

Ubrzo po izbijanju pandemije Covid-19, ABRS je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 koje se odnose na:

- odobravanje olakšica klijentima banke koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim efektima,
- posebna pravila koja se odnose na upravljanje kreditnim rizikom, koje banka primjenjuje u slučaju da odobri posebne mjere klijentu i
- mjere sa ciljem očuvanja kapitala banke.

Odmah po donošenju Odluke o privremenim mjerama od strane Agencije za bankarstvo RS, banke članice su donijele Program posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 na osnovu kojeg su svojim klijentima odobravale propisane olakšice u cilju prevazilaženja problema i poteškoća u redovnom servisiranju kreditnih obaveza, te je nastojala da preduzme sve što je u njenoj moći u cilju preduzimanja mjera za održavanje stabilnosti ekonomskog stanja, stabilnosti bankarskog sektora.

Odluka o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 u više iteracija je mijenjana, a zaključno sa 31. martom 2022. godine, Odluka o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ je od strane Agencije za bankarstvo RS stavljena van snage.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskonтуje buduće gotovinske isplate, ili primanja tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva, ili obaveze, ili prema potrebi u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva, ili finansijske obaveze. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Bankarska grupa procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata, ali ne uzimajući u obzir buduće kreditne gubitke koji mogu nastati.

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu i kamatonosnu pasivu, evidentiraju se u bilansu uspjeha u periodu na koji se odnose u skladu sa načelom uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionih odnosa koji su definisani ugovorom Banke i komitenta.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve naknade i provizije koje su plaćene ili primljene, a koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcione troškove i sve druge premije ili diskonte.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda od kamata, obračunava se i naplaćuje jednokratno unaprijed, razgraničava se i diskonтуje tokom perioda trajanja kredita.

Priznavanje prihoda od kamata koje se odnose na neobvezvrijedene plasmane i čija je naplata izvjesna vrši se u potpunosti. Priznavanje prihoda od kamata na plasmane koji su klasifikovani kao sporni ili nenaplativi ili za koje je pokrenut postupak naplate kod suda, vrši se primjenom efektivne kamatne stope na neto vrijednost ovih plasmana. Bankarska grupa nastavlja obračun kamate u cilju evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na prihode od kamata već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke. Prihod od ovih naplaćenih potraživanja po osnovu kamata priznaje se u momentu naplate.

3.2 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi naknada i provizija, izuzev onih koje predstavljaju sastavni dio efektivne kamatne stope, nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, odnosno kada je usluga pružena.

Naknade i provizije uglavnom obuhvataju naknade od poslova unutrašnjeg i ino platnog prometa, kartičnog poslovanja, izdavanja garancija i akreditiva, davanja kredita (prijevremena otplata, monitoring), mjenjačkih poslova, usluga brokerskih i depozitnih poslova i drugih usluga koje Bankarska grupa pruža.

Prihodi od naknada za odobravanje garancija i drugih potencijalnih obaveza razgraničavaju se saglasno periodu trajanja i priznaju u bilansu uspjeha srazmjerno vremenu trajanja.

3.3 Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u konsolidovane finansijske izvještaje Bankarske grupe evidentirane su u valuti primarnog ekonomskog okruženja (funkcionalnoj valuti). Konsolidovani finansijski izvještaji prikazani su u hiljadama konvertibilnih maraka (BAM), koja je izvještajna i funkcionalna valuta u Bosni i Hercegovini.

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u BAM po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u BAM po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja koje su iskazane u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika i objelodanjeni su u okviru pozicije neto prihoda/rashoda od kursnih razlika (Napomena 10).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.3 Preračunavanje stranih valuta (nastavak)**

Plasmani u BAM sa ugovorenom valutnom klauzulom u EUR-ima, nisu izloženi deviznom riziku, jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, te shodno tome Bankarska grupa nema prihode i rashode koji bi nastali prilikom preračunavanja sredstava korišćenjem ugovorene klauzule. Na dan 31. decembra 2022. godine, Bankarska grupa nema plasmane u BAM sa valutnom klauzulom u drugoj valuti izuzev EUR-a.

3.4 Prihod od dividendi

Prihodi od dividendi po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica i po osnovu učešća u kapitalu drugih pravnih lica, priznaju se u prihod od dividendi u momentu priliva ekonomske koristi od dividendi. Dividende su prikazane u okviru pozicije „ostali operativni prihodi“.

3.5 Prihodi i rashodi po osnovu hartija od vrijednosti

Neto prihodi od trgovanja obuhvataju dobitke umanjene za gubitke proistekle iz trgovanja finansijskim sredstvima i obavezama uključujući i sve promjene po „fer vrijednosti“ i kursne razlike.

Dobici i gubici po osnovu promjene amortizovane vrijednosti hartija od vrijednosti koje se drže radi trgovanja priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

Nerealizovani dobici i gubici po osnovu hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat se knjiže na teret kapitala u okviru revalorizacionih rezervi, umanjenih za odgovarajući porez na dobit, dok se investicija ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta investicija nije obezvrijedena prilikom realizovanja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, akumulirani nerealizovani dobitak ili gubitak se transferiše na „neto dobitak ili gubitak perioda“.

3.6 Porez na dobit**3.6.1 Tekući porez na dobit**

Oporezivanje dobiti se vrši u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, propisima Federacije Bosne i Hercegovine i propisima Brčko Distrikta, obzirom da Bankarska grupa ostvaruje dobit iz poslovanja u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu. Bankarska grupa tokom godine porez na dobit plaća u vidu mjesecnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primjenjuje propisana stopa poreza na dobit od 10% utvrđuje poreskim bilansom posebno svaka od članica Bankarske grupe. Poreska osnovica obuhvata dobitak iz bilansa uspjeha usklađen za određene rashode i prihode, saglasno poreskim propisima i može biti umanjena za određene poreske olakšice. Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3.6.2 Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove vrijednosti za svrhe oporezivanja. Trenutno važeća poreska stopa na dan bilansa stanja je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja “goodwill-a” ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, gdje se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvjesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Porez na dobit (nastavak)

3.6.3 Odloženi porezi (nastavak)

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, prenešeni neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mjere do koje je izvjesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrijednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izvještajni datum i umanjuje do mjere do koje više nije izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrijednost ili dio vrijednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata, procjenjuju se na svaki izvještajni datum i priznaju do mjere do koje je postalo izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom zvaničnih poreskih stopa u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno izmirenja odloženih poreskih obaveza.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi, i uključeni su u neto dobitak/gubitak perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

3.7 Primanja zaposlenih

3.7.1 Kratkoročne naknade zaposlenima

Kratkoročne naknade zaposlenima obuhvataju zarade i doprinose za socijalno osiguranje i priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastali.

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu, Bankarska grupa je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Bankarska grupa nema drugih obaveza plaćanja nakon uplate doprinosa.

3.7.2 Ostala primanja zaposlenih

U skladu sa Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom, Granskim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu, Bankarska grupa je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Pravo na ove naknade je uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja. Rezervisanja za otpremnine se procjenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara i predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Rezervisanja za otpremnine se prikazuju u bilansu stanja u okviru pozicije Rezervisanja za potencijalne obaveze (napomena 27) i zasnivaju se na aktuarskim izvještajima koji se koriste samo za tu namjenu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8 Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani u bilansu stanja i izvještaju o tokovima gotovine obuhvataju gotovinu u blagajni u domaćoj i stranoj valuti, novčana sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine iznad iznosa obavezne rezerve, depozite po viđenju kod ostalih banaka i depozite kod banaka oročene na period do 30 dana.

3.9 Obavezna rezerva kod Centralne banke

Obavezna rezerva kod Centralne banke je prikazana posebno i predstavlja iznos sredstava koji Bankarska grupa mora ostvariti u toku svake dekade kao prosječno dnevno stanje na računu rezerve. Prosječno dnevno stanje se utvrđuje na osnovu propisanih procenata od prosječnog dnevnog stanja odgovarajuće vrste depozita u prethodnoj dekadi.

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje

MSFI 9 od 01.01.2018. godine zamjenjuje MRS 39, koji je do 31. decembra 2017. godine regulisao klasifikaciju i mjerjenje finansijskih instrumenata. MSFI 9 je podijeljen u tri različita područja: klasifikacija i mjerjenje finansijskih instrumenata, umanjenja vrijednosti i računovodstvo zaštite.

U vezi sa prvim područjem, MSFI 9 predviđa da se klasifikacija finansijske imovine određuje, s jedne strane, obilježjima pripadajućih ugovornih novčanih tokova, a s druge strane namjerom upravljanja (poslovni model) finansijskim instrumentom.

Finansijska se imovina, prema MSFI 9, može klasifikovati u tri kategorije:

- a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku,
- b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (za dužničke instrumente rezerva se prenosi na bilans uspjeha u slučaju prestanka priznavanja instrumenta), te
- c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Bankarska grupa, odnosno njene članice vrše klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom početnog priznavanja i preispituju tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijska imovina se može klasifikovati u prve dvije kategorije i vrednovati po amortizacionom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat samo ako se dokaze da ista dovodi do novčanih tokova koji su isključivo otplate glavnice i kamata (tzv. "solely payment of principal and interest" – "SPPI test"). Vlasničke hartije od vrijednosti uvijek se klasifikuju u treću kategoriju i vrednuju se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju da subjekt odabere (neopozivo, u trenutku početnog upisa) akcije koje se ne drže u svrhu trgovanja, klasifikovati po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Vezano za klasifikaciju i vrednovanje finansijskih obaveza, ne uvode se značajne promjene u odnosu na sadašnji standard.

Finansijska sredstva se inicialno vrednuju po fer vrijednosti (uglavnom jednakom iznosu koji se plati ili primi) korigiranoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev finansijskih sredstava i obaveza koje su vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Bankarske grupe od momenta kada se Bankarska grupa ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na redovan način priznaje se primjenom obračuna na datum kada je sredstvo isporučeno drugoj ugovorenoj strani.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Bankarska grupa izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja intrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se mogu netirati i prikazati u neto iznosu u bilansu stanja, ako i samo ako Bankarska grupa ima zakonsko pravo prebijanja priznatih iznosa sredstava i obaveza i ukoliko namjerava da izvrši izmirenje u neto iznosu ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

U vezi sa umanjenjem vrijednosti, za instrumente koji se vrednuju po amortizacionom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (koji nisu vlasnički instrumenti), uvodi se model zasnovan na konceptu očekivanih gubitaka, sa ciljem da se brže prepoznaju gubici. MSFI 9 zahtijeva da se očekivani gubici knjiže na nivou očekivanih gubitaka u sljedećih 12 mjeseci (Nivo kreditnog rizika – 'Stage 1') od početnog priznavanja finansijskog instrumenta. Vremenski horizont za izračunavanje očekivanog gubitka postaje, umjesto toga, cijeli preostali život imovine koja je predmetom vrednovanja, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio "značajno" pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na početna mjerena (Nivo kreditnog rizika –'Stage 2') ili u slučaju da je imovina djelimično ili potpuno nenadoknadiva (Nivo kreditnog rizika – 'Stage 3'). Detaljnije, uvođenje novih propisa za umanjenje vrijednosti uključuje:

- Alokaciju prihodujuće finansijske imovine u različite nivoe kreditnog rizika ('staging'), kojima odgovaraju umanjenje vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom idućih 12 mjeseci (tzv. Nivo 1 – 'Stage 1') ili na očekivanim gubicima za cijelokupni preostali vijek trajanja instrumenta (tzv. Nivo 2 – 'Stage 2'), u prisutnosti značajnog povećanja kreditnog rizika;
- Alokaciju djelimično ili potpuno nenadoknadive finansijske imovine u tzv. Nivo 3 – 'Stage 3', uvijek s umanjenjem vrijednosti baziranim na očekivanim gubicima tokom cijelog vijeka trajanja instrumenta;
- Uključivanje u izračun očekivanih kreditnih gubitaka ('ECL - Expected Credit Losses') procjena povezanih sa očekivanim budućim promjenama makroekonomskog okruženja.

a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku

Finansijska imovina vrednovana po amortizovanoj vrijednosti je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčanih tokova,
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Bankarska grupa finansijske obaveze klasificira po amortizovanoj vrijednosti, izuzev za:

1. finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se kao takve, uključujući i derivate koji su obaveze, trebaju naknadno mjeriti po fer vrijednosti.
2. finansijske obaveze koje nastaju kada prenos finansijske imovine ne ispunjava uslove za prestanak priznavanja ili kada se primjenjuje pristup neprekidnog učestvovanja.
3. ugovor o finansijskoj garanciji, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
  - iznosa rezervisanja za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
  - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
4. obaveze kojima se osiguravaju zajmovi po kamatnim stopama koje su niže od tržišnih, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
  - iznosa rezervisanja za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
  - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
5. nepredviđene naknade koje se naknadno mijere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat

Finansijska imovina vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine i
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI) je:

- i. Dužnički instrumenti koji se drže u poslovnom modelu radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prodaje (HtCoS) i novčani tokovi predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja predstavlja vremensku vrijednost novca (SPPI), a za koje nije odabrana opcija fer vrednovanja kroz bilans uspjeha;
- ii. Vlasnički instrumenti za koje je odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI).

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Pri početnom priznavanju može se napraviti neopozivi izbor za priznavanje vlasničkog instrumenta (za svaki pojedini instrument) prema FVtOCI opciji. Ova se opcija odnosi samo na instrumente koji se ne drže radi trgovanja i nisu derivativni instrumenti.

Većina dobitaka i gubitaka od ulaganja u vlasničke instrumente za koje je odabrana FVtOCI opcija biće priznata u ostali ukupni rezultat (OCI). Dividende se priznaju u bilansu uspjeha, osim ako predstavljaju povrat dijela troška ulaganja u taj instrument.

Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti priznati u OCI nikada se neće reklassifikovati, odnosno prebaciti iz Ostalog ukupnog rezultatata u bilans uspjeha, pa čak niti nakon prestanka priznavanja instrumenta po kojem su nastale. Rezerve u kapitalu nastale vrednovanjem ovih instrumenata (FVtOCI kapitalne rezerve) mogu se prenijeti na drugu komponentu kapitala.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova, te odabranih opcija, dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Fer vrijednost kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit FVtOCI je klasifikacija za instrumente za koje postoji dvostruki poslovni model, tj. ciljevi poslovnog modela se postižu kako se novčana sredstva prikupljaju naplatom ugovornog novčanog toka, ali i putem prodaje finansijske imovine. Karakteristike ugovornih novčanih tokova instrumenata ove kategorije i dalje moraju biti isključivo naplate glavnice i kamata (SPPI CF).

Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata klasifikovanih kao FVtOCI priznaju se u Ostali ukupni rezultat (OCI). Svi prihodi od kamata, dobici i gubici od kursnih razlika i umanjenja vrijednosti priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekat promjene kreditnog rizika izdavaoca tog finansijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVtOCI potrebno je procijeniti i iskazati umanjenje vrijednosti, odnosno rezervisanja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezervisanja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u bilansu uspjeha, dok je iznos umanjenja vrijednosti već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostalom ukupnom rezultatu. Umanjenje vrijednosti priznaje se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskoj poziciji. Iznosi koji se priznaju u bilansu uspjeha na ime promjene rezervisanja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u bilansu uspjeha da je imovina mjerena po amortizacionom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u OCI-u u punom se iznosu reklassificuju u bilans uspjeha nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Bankarska grupa će svu drugu finansijsku imovinu mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha osim ako nije vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti preko ostalog ukupnog rezultata. Međutim, Bankarska grupa, odnosno njene članice mogu napraviti neopozivi izbor pri početnom priznavanju za određena ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti ako na taj način uklanja ili značajno smanjuje nedosljednost u mjerenu i priznavanju koja bi inače nastala mjerenjem imovine ili obaveza ili priznavanje dobitaka i gubitaka od imovine i obaveza po različitim osnovama.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha kod kojih se transakcioni troškovi priznaju kroz trošak u bilansu uspjeha.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVtPL) je:

1. Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja, odnosno ne drži se u poslovnim modelima prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje (engl. NonHtC, NonHtCoS);
2. Dužnički instrumenti čiji novčani tokovi ne predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja prestavlja vremensku vrijednost novca (engl NonSPPI CF);
3. Vlasnički instrumenti za koje nije odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
4. Derivativni instrumenti.

Dobit ili gubitak po finansijskoj imovini ili finansijskoj obavezi mjerenoj po fer vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha, osim u sljedećim slučajevima:

1. ako je ta dobit ili gubitak dio odnosa zaštite od rizika (engl. Hedge Relationship);
2. ako je riječ o ulaganju u vlasnički instrument i ako je subjekt odlučio prezentovati dobit i gubitke od tog ulaganja u ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
3. ako je finansijska obaveza određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i ako se efekti promjena vlastitog kreditnog rizika obaveze moraju prezentovati u ostalom ukupnom rezultatu.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Sva ulaganja u vlasničke instrumente i ugovori o tim instrumentima moraju se mjeriti po fer vrijednosti. Međutim, u ograničenim okolnostima trošak sticanja može biti i odgovarajuća procjena fer vrijednosti za potrebe naknadnog mjerjenja. To može biti slučaj ako za mjerjenje fer vrijednosti nije dostupno dovoljno novijih podataka ili ako je na raspolaganju širok raspon mogućih mjerjenja fer vrijednosti i trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti u okviru tog raspona.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (nastavak)

Pokazatelji koji ukazuju na to da trošak možda ne odražava fer vrijednost uključuju:

1. znatnu promjenu uspješnosti subjekta u koji se ulaže u poređenju sa proračunima, planovima ili ključnim etapama;
2. promjene očekivanja o ostvarenju ključnih etapa u razvoju tehničkog proizvoda primaoca ulaganja;
3. znatnu promjenu na tržištu u pogledu vlasničkog kapitala subjekta u koji se ulaže, njegovih proizvoda ili mogućih proizvoda;
4. znatnu promjenu u globalnoj privredi ili privrednom okruženju u kojem posluje subjekt u koji se ulaže;
5. znatnu promjenu uspješnosti uporedivih subjekata ili vrednovanja u okviru ukupnog tržišta;
6. unutrašnja pitanja primaoca ulaganja, kao što su prevare, poslovni sporovi, sudski postupak, promjene rukovodstva ili strategije;
7. dokaze iz vanjskih transakcija povezanih s vlasničkim kapitalom primaoca ulaganja, samog primaoca ulaganja (kao što je svježe izdanje vlasničkog kapitala) ili prenosima vlasničkih instrumenata između trećih strana.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti vrednuju su po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ukoliko za njih nije odabrana opcija vrednovanja FVtOCI. Vlasnički se instrumenti ne mogu mjeriti po trošku sticanja, niti nekoj drugoj troškovnoj metodi.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova, te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u sljedećim situacijama:

Poslovni model	Karakteristike novčanih tokova	FVtPL Opcija
1. Ostalo (ili HfT) – odnosno instrument nije klasifikovan u prva dva poslovna modela (NonHtC i NonHtCoS)	N/A	N/A
2. HtC ili HtCoS	Non SPPI novčani tokovi	N/A
3. HtC ili HtCoS	SPPI novčani tokovi	DA

Za dužničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha nije potrebno procjenjivati očekivane kreditne gubitke te ih posebno iskazivati.

Depoziti drugih banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se incijalno priznaju po fer vrijednosti, ustanovljenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti.

Izdati finansijski instrumenti i finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Bankarska grupa ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaoču, ili da ispunji obavezu na drugačiji način. Takvi instrumenti uključuju iznose koji se duguju državi, kreditnim institucijama i klijentima. Nakon početnog priznavanja izdati finansijski instrumenti i ostala pozajmljena sredstva se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha kada finansijska obaveza prestane da se priznaje, kao i kroz proces amortizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11 Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i modifikacije ugovora finansijskih obaveza**

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko:

- je došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- je Bankarska grupa prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzeila obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- je Bankarska grupa izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Kada je Bankarska grupa prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Bankarska grupa angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Bankarske grupe, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu knjigovodstvene vrijednosti sredstva ili iznosu maksimalne naknade koju bi Bankarska grupa morala da isplati.

Izmjene ugovora koje nastaju kao rezultat pregovora sa dužnikom mogu dovesti do dvije vrste modifikacija inicijalno ugovorenih novčanih tokova.

Značajne modifikacije koje dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ako se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva suštinski ponovo dogovaraju ili mijenjaju, to će rezultirati prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva. Priznaje se novo finansijsko sredstvo sa modifikovanim uslovima, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koja se prestaje priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha. Ukoliko klijent nije u statusu neispunjena obaveza, odnosno ako značajna modifikacija ne vodi ka neispunjenu obavezu, onda će novo sredstvo biti klasifikovano u nivo kreditnog rizika 1. Ako klijent nije ispunio obaveze ili ako modifikacija vodi do prestanka priznavanja originalnog finansijskog sredstva i stvaranja novog finansijskog sredstva sa velikim popustom koji odražava nastale kreditne gubitke, novo sredstvo će se pri početnom priznavanju smatrati kupljenom ili stvorenom imovinom umanjenom za kreditne gubitke (eng. POCI). Finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke se procjenjuju individualno.

Sljedeći glavni kriteriji rezultiraju značajnim izmjenama:

Kvantitativni – značajna promjena ugovorenih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontovana po inicijalno ugovorenoj efektivnoj kamatnoj stopi razlikuje od diskontovane sadašnje vrijednosti originalnog finansijskog instrumenta za minimalno 10%.

Kvalitativni:

- promjena dužnika,
- promjena valute,
- promjena svrhe finansiranja,
- uklanjanje ili uvođenje elemenata kritičnih za SPPI u ugovor o najmu.

Neznačajne modifikacije koje ne dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

U slučaju ponovnog dogovora ili izmjene ugovornih novčanih tokova finansijske imovine koja ne rezultira prestankom priznavanja finansijske imovine, Bankarska grupa treba preračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine na osnovi tako dogovorenih ili izmijenjenih ugovornih novčanih tokova diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12 Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamjenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promjenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmjenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima

Uvođenjem MSFI 9 došlo je do širenja koncepta umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata koji se mijere metodom amortizacionog troška tako da on sada, osim identifikacije i procjene visine nastalih kreditnih gubitaka, uključuje i identifikaciju kreditnih gubitaka koji još uvijek nisu nastali, već Bankarska grupa njihov nastanak očekuje u narednom periodu.

Primjenom novog standarda MSFI 9, kod kojeg iznos umanjenja vrijednosti predstavlja iznos očekivanih kreditnih gubitaka po finansijskoj imovini, Bankarska grupa svakoj svojoj izloženosti dodjeljuje određenu nenultu vjerovatnoću nastanka gubitaka.

Procentna vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka, koja se zanisava na parametrima kreditnog rizika računa se putem formule:

$$ECL = PD \times LGD$$

- ECL - očekivani kreditni gubici
- PD - vjerovatnoća defaulta
- LGD - gubitak po nastupanju statusa neizmirenja finansijskih obaveza

Parametri kreditnog rizika

PD – Vjerovatnoća defaulta. Za potrebe procjene vrijednosti PD parametra Bankarska grupa je sve segmente kreditnih klijenata rasporedila u rejting klase (8 rejting klase za segment „stanovništvo“ i 10 rejting klase za pravna lica i preduzetnike). Svakoj rejting klasi, koja se smatra PD-homogenom grupom, je na odgovarajući način dodijeljena PiT (eng. "Point-in-Time") vrijednost PD-a. Rejting klase su usklađene na nivou Bankarske grupe na osnovu usaglašene Master skale za harmonizaciju internih rejtinga, koja je zasnovana na rejting skali koja je primjenjena u Novoj Banci a.d., pri čemu su originalne rejting klase Atos Bank a.d. svedene na rejting klase Nove Banke a.d. (originalni broj klasa internih rejtinga u Atos Bank a.d. je 25 za sve segmente). Za one klijente koji posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih vanjskih agencija za procjenu boniteta, Bankarska grupa koristi eksterne rejtinge i njima pridružene (javno dostupne) jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i višegodišnje ročne strukture PD-a, dok za ostale klijente koristi interne rejtinge. Internim rejtingima su inicijalno dodijeljene odgovarajuće jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i pripadajuća im višegodišnja ročna struktura PD-eva koja je prilagođena očekivanim/projektovanim vrijednostima relevantnih makroekonomskih faktora. Na taj način dobijene vrijednosti PD-a odražavaju trenutno nepristrasno očekivanje Bankarske grupe u pogledu buduće stope neplaćanja, koje se zasniva na objektivnim prepostavkama i ne sadrži ni konzervativni, ni optimistički uticaj.

LGD – Gubitak po nastanku defaulta. LGD predstavlja procjenu nivoa gubitka vezanog uz kreditni plasman u slučaju nastupanja statusa neispunjavanja obaveza (defaulta). Cjeloživotni LGD predstavlja skup procjena LGD-a kroz uzastopne različite periode post-defaultne (prisilne) naplate, koje Bankarska grupa primjenjuje na sve periode unutar cjeloživotnog horizonta kreditnih plasmana, a ne samo na slučaj nastupanja statusa neispunjavanja kreditnih obaveza unutar sljedećih 12 mjeseci. S obzirom da vrijednost LGD-a ne zavisi od kretanja kreditne kvalitete primarnih izvora naplate klijenta, odnosno kretanju nivoa PD-a, može se uniformno primjenjivati u različitim podgrupama kreditnog rizika. Dobijene vrijednosti LGD-a se grupišu po LGD-homogenim grupama te se za svaku od njih procjenjuje reprezentativna vrijednost LGD parametra.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Za potrebe prvog konsolidovanog obračuna ispravki vrijednosti po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka, Bankarska grupa se opredijelila za primjenu LGD vrijednosti koje su trenutno u primjeni u okviru Nove Banke a.d., imajući u vidu značajno različit pristup procjeni LGD parametara između članica Bankarske grupe, te potrebi za značajnim angažovanjem resursa i vremena na pripremi adekvatnih istorijskih podataka za procjenu konsolidovanih LGD vrijednosti, ali i činjenicu da su LGD vrijednosti primjenjene u Novoj Banci a.d. konzervativnije od prosječnih korišćenih LGD vrijednosti u okviru Atos Bank a.d..

EaD - Izloženost u trenutku defaulta. EaD predstavlja procjenu nivoa do koje Bankarska grupa može biti izložena dužniku u slučaju i u trenutku njegovog defaulta. Procjena EaD se kod svakog kreditnog plasmana zasniva na s njim vezanim ugovornim i očekivanim novčanim tokovima dužnika do isteka ročnosti.

Ročnost – Bankarska grupa za izračun cjeloživotnih gubitaka u obzir uzima preostalu ročnost predmetne partije.

Utvrđivanje veze stope neizmirenja obaveza i dostupnih makroekonomskih pokazatelja. U skladu sa zahtjevima MSFI 9 standarda i lokalnih propisa, radi obuhvata uticaja budućih dešavanja na očekivana rezervisanja za kreditne gubitke Bankarska grupa vrši provjeru postojanja veze stope neizmirenja obaveza i dostupnih makroekonomskih pokazatelja.

Kako bi se razdvojio uticaj kreditnog ciklusa od nekih specifičnih uticaja na portfolio i/ili Bankarsku grupu koristi se transformacija u Z vrijednosti, koja podrazumeva računanje Z vrijednosti za svaku godinu na osnovu DR vrijednosti, pomoću uprošćenog principa direktnе inverzije. Z vrijednost treba da predstavlja pomjeraj matrice kreditnog ciklusa (TTC), pomoću koje se određuju PD za naredne godine. Stoga se Z vrijednost koristi kao zavisna varijabla u regresionim modelima.

U modelima se razmatraju sljedeće makroekonomske varijable: bruto domaći proizvod, stopa inflacije, stopa nezaposlenosti, realni rast BDP, neto zarada i rast proizvodnje. Podaci koji se koriste u modeliranju se preuzimaju sa sajta Centralne banke Bosne i Hercegovine i Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (www.bhas.gov.ba, www.cbbh.ba). Za potrebe prvog konsolidovanog bilansa korišten je FLI model Nove banke a.d. Banja Luka.

Kategorizacija kreditnog rizika (Staging)

Bankarska grupa, u svrhu procjene visine umanjenja vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke na osnovu procjene nivoa kreditnih gubitaka, na izvještajne datume, sva potraživanja razvrstava u jednu od sljedećih kategorija (Stage) kreditnog rizika:

- Nivo kreditnog rizika 1 („performing loans“, Stage 1) – Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja) Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u periodu od 12 mjeseci
- Nivo kreditnog rizika 2 (povećan nivo kreditnog rizika – „underperforming loans“, Stage 2) – Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- Nivo kreditnog rizika 3 („non-performing loans“, Stage 3) – Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja finansijskih obaveza .

POCI imovina predstavlja izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog kreditnog rizika. Prilikom utvrđivanja da li se radi o POCl imovini razmatraju se sljedeći kriteriji:

- Da li se radi o izložnosti koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika 3, a kojoj se vrši značajna modifikacija;
- Da li se radi o finansijskoj imovini kupljenoj uz ekonomski gubitak (diskont) veći od 5% njene knjigovodstvene vrijednosti, osim ako prodavalac prodaje finansijsku imovinu u slučajevima koji nisu povezani sa kreditnim rizikom;

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

- Da li se radi o kupljenoj finansijskoj imovini ili refinansiranju izloženosti koja je u drugoj banci bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3.

Ukoliko je ispunjen bilo koji od navedenih kriterijuma, smatra se da se radi o POCI imovini.

Izuzetno, u slučaju spajanja ili pripajanja banaka, ne primjenjuju se u tekstu iznad definisani kriterijumi u svrhu utvrđivanja statusa POCI imovine.

Takođe, u slučaju kupovine portfelja kredita ne primjenjuje se kriterijum kojim se utvrđuje da li se radi o finansijskoj imovini kupljenoj uz ekonomski gubitak (diskont) već se vrši procjena svake pojedinačne partie i utvrđuje da li se radi o kupljenoj finansijskoj imovini ili refinansiranju izloženosti koja je u drugoj banci bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3.

Prilikom početnog priznavanja, POCI imovina se raspoređuje u nivo kreditnog rizika 3 (Stage 3), te se po ispunjenju uslova naknadno može rasporediti u nivo kreditnog rizika 2 (Stage 2).

Pri utvrđivanju statusa POCI imovine Banka istu posmatra na nivou pojedinačne partie, a ne na nivou klijenta.

Tretman zajedničkih klijenata u konsolidovanom portfoliju Bankarske grupe

U momentu procjene očekivanih kreditnih gubitaka za potrebe obračuna ispravke vrijednosti, Bankarska grupa procjenjuje za sve finansijske instrumente pojedinačno (na nivou pojedinačne partie) da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika ili statusa neispunjerenja obaveza. Ukoliko se neka od ove dvije situacije identificiše na određenom finansijskom instrumentu, Bankarska grupa će i sve preostale finansijske instrumente (partije) datog klijenta rasporediti u adekvatni viši nivo kreditnog rizika (nivoi 2 ili 3).

Dodatno, kako portfelj Bankarske grupe sada čine spojeni (konsolidovani) portfelji obje banke članice grupe i kako u ovim portfeljima postoji značajan broj zajedničkih klijenata, a pri čemu u ovom trenutku između članica Bankarske grupe još uvijek nisu usaglašeni Modeli internih rejtinga (vršena je harmonizacija modela za potrebe obračuna ECL na konsolidovanom nivou), očekivano je javljanje određenog broja situacija dodjele različitih nivoa kreditnog rizika (ali i različitih rejtinga prema master skali) kod zajedničkih klijenata u konsolidovanom portfelju.

Ovakve situacije zahtijevaju dodatno usaglašavanje i to u dva koraka:

- Usaglašavanje dodjeljenih rejting klasa
- Usaglašavanje raspoređivanja u nivoe kreditnog rizika

Usaglašavanje dodjeljenih rejting klasa

Kod određenog broja zajedničkih klijenata moguće su situacije u kojima jedan klijent neće imati isti dodjeljeni rejting na partijama koje dolaze iz portfelja jedne i na partijama koje dolaze iz portfelja druge banke članice grupe. Pristup usaglašavanju kod ovakvih situacija predstavljen je u sljedećem pasusu, a isti princip odnosi se kako na neusaglašenost unutar lepeze rejtinga na „performing“ dijelu portfelja, tako i kod situacija kada je klijent u portfelju jedne banke članice u statusu neispunjerenja obaveza, dok u drugoj nije (eng. „cross-default“) – primjenjuje se ista logika kao i u prvom slučaju.

Usaglašavanje se u ovom slučaju vrši uz konzervativne pretpostavke, odnosno klijentu se dodjeljuje lošija od dvije rejting klase koje su mu inicijalno dodjeljene (originalni rejting u Novoj banci a.d. ili izvedeni/harmonizovani rejting u Atos bank a.d.), sa izuzetkom u situacijama kada se u lošijoj rejting klasi nalazi nematerijalna porcija ukupne izloženosti po klijentu, a kao princip materijalnosti za ove potrebe definisano je dvostruko pravilo: absolutno (izloženost od najmanje 100 BAM) i relativno kao dopunski kriterijum (učešće u ukupnoj izloženosti preko 5%).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)**

Prethodno definisan pristup primjenjuje se na trenutne (posljednje) dodijeljene rejtinge u portfelju. Kod inicijalnih (početnih) rejtinga primijenjeno je pravilo odabira najstarijeg dodijeljenog rejtinga po svim partijama klijenta, što je pravilo koje je najprije usaglašeno sa pojedinačnim pristupom Nove banke, ali i daje nepristrasne korekcije inicijalnih rejtinga. Izuzetak od ovog pravila može nastupiti u situacijama kada su inicijalni rejtinzi dodeljeni klijentu u malom vremenskom rasponu u prošlosti (ispod 60 dana), a uslijed različitih modela i nemogućnosti pune preciznosti kod pristupa harmonizaciji internih rejtinga, javlja se ishod po kome se inicijalni rejtinzi iako dodijeljeni u praktično istom trenutku značajno razlikuju između banaka članica. U ovoj situaciji Bankarska grupa se može opredijeliti za ekspertsку korekciju i dodelu srednjeg rejtinga, koji se nalazi između dve rejting klase koje su klijentu dodijeljene u pojedinačnim portfeljima banaka članica.

Usaglašavanje raspoređivanja u nivoe kreditnog rizika

Usaglašavanje raspoređivanja klijenata u nivoe kreditnog rizika je sljedeći korak neophodan za punu konsolidaciju portfelja i pripremu podataka za obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Pristup koji je primijenjen za sprovođenje ovog usaglašavanja bazira se na istim pretpostavkama kao i kod usaglašavanja rejtinga.

Dodatno usaglašavanje u ovom smislu vrši se na bazi korigovanih (usaglašenih) rejting klase koje su dodeljene svim klijentima u konsolidovanom portfelju i to kako trenutnih tako i inicijalnih. Korekcije za potrebe raspoređivanja klijenata u nivoe kreditnog rizika vrši se u tri koraka:

- **Inicijalno usaglašavanje:** Primjenjuje se ista logika kao kod usaglašavanja rejtinga, po istim pravilima. Usaglašavanje se takođe vrši uz konzervativne pretpostavke, odnosno klijentu se dodeljuje lošiji od dva nivoa kreditnog rizika koji su mu inicijalno dodijeljeni u pojedinačnim portfeljima banaka članica grupe, sa izuzetkom u situacijama kada se u lošijem nivou kreditnog rizika nalazi nematerijalna porcija ukupne izloženosti po klijentu, a kao princip materijalnosti i za ove potrebe definisano je dvostruko pravilo: apsolutno (izloženost od najmanje 100 BAM) i relativno kao dopunski kriterijum (učešće u ukupnoj izloženosti preko 5%).
- **Apsolutni kriterijum:** Nakon inicijalnog usaglašavanja Bankarska grupa identificuje sve klijente čija je usaglašena (konačna) rejting klasa, koja mu je dodijeljena, u okviru neke od poslednje tri rejting klase (8,9,10) za Pravna lica (sve vrste pravnih lica u portfelju) i Preduzetnike, odnosno u okviru neke od poslednje dve rejting klase (7,8) za segment Stanovništva. Takvi klijenti se naknadno u ovom procesu realociraju u Nivo 2 kreditnog rizika.
- **Relativna promena:** Na konsolidovanom portfelju nakon svih sprovedenih korekcija i usaglašavanja vrši se analiza relativne promene konačnih trenutnih rejtinga u odnosu na konačne inicijalne rejtinge. Ukoliko je identifikovana situacija u kojoj se dogodila promjena rejtinga kod određenog klijenta za više od tri rejting klase (4 ili više) u odnosu na inicijalni rejting, vrši se naknadna korekcija raspoređivanja, odnosno klijenti se realociraju u Nivo 2 kreditnog rizika. Ovim postupkom završava se usaglašavanje Raspoređivanja klijenata u nivoe kreditnog rizika na konsolidovanom portfelju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)****Izračun očekivanih gubitaka i troška umanjenja vrijednosti (grupna i pojedinačna osnova)**

Bankarska grupa primjenjuje dvije opšte metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti plasmana:

- (1) metodologiju na grupnoj, odnosno portfeljnoj osnovi i
- (2) metodologiju na individualnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti na grupnoj, odnosno portfeljnoj osnovi Bankarska grupa primjenjuje na izloženosti koje su klasifikovane u kategorije 1 (Stage 1) i 2 kreditnog rizika (Stage 2).

Navedena metodologija se primjenjuje i kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 (Stage 3) kreditnog rizika, međutim nisu identifikovane kao pojedinačno značajne.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti na individualnoj osnovi Bankarska grupa primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 kreditnog rizika (Stage 3) koje su identifikovane kao pojedinačno značajne.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do gubitka uslijed obezvređenja, iznos gubitka se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti. Procijenjena nadoknadiva vrijednost je sadašnja vrijednosti budućih tokova gotovine diskontovana prvo bitnom efektivnom kamatnom stopom sredstva. Obračun sadašnje vrijednosti procjenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva obezbjeđenog kolateralom, reflektuje tokove gotovine koji mogu nastati iz procesa realizacije kolaterala ili očekivanih tokova gotovine koji mogu nastati od priliva iz obavljanja redovne poslovne djelatnosti klijenta, te prodaje plasmana. Bankarska grupa procjenu očekivanih kreditnih gubitaka na pojedinačnoj osnovi zasniva na analizi očekivanih novčanih tokova u više različitih scenarija post-defaultne naplate s tim da se vrijednost tih novčanih tokova svodi na izvještajni datum nakon čega se svakom od tih scenarija dodjeljuje određena vjerovatnoća realizacije, nakon čega se izračunava konačna procijenjena nadoknadiva vrijednost. Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa umanjenja vrijednosti i iznos gubitka se priznaje na teret bilansa uspjeha.

Gubici uslijed obezvređenja kredita i plasmana i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortiziranoj vrijednosti se evidentiraju u bilansu uspjeha. Krediti i sa njima povezano umanjenje vrijednosti se u potpunosti isknjižavaju kada ne postoje realni izgledi da će sredstva u budućnosti biti nadoknađena, a u skladu sa odlukom Uprave ili Nadzornog odbora Banke. Takođe, Bankarska grupa u skladu sa odlukom Agencije za bankarstvo o upravljanju kreditnim rizikom i izračunavanju očekivanih kreditnih gubitaka za partie plasmana koji ispune uslove definisane odlukom vrši računovodstveni otpis, odnosno isknjižavanje plasmana iz bilanske u vanbilansnu evidenciju.

Izračun umanjenja vrijednosti kod POCI imovine Bankarska grupa vrši primjenjujući metodologiju obračuna na pojedinačnoj osnovi.

Homogene grupe kreditnog rizika. Na konsolidovanom portfelju Bankarske grupe usaglašene su homogene grupe kreditnog rizika. Za potrebe obračuna očekivanog kreditnog gubitka (ECL) na grupnoj osnovi Bankarska grupa vrši segmentaciju konsolidovanog portfelja u homogene grupe kreditnog rizika na nivou kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika (PD, LGD i CCF), a u konačnici i iznose očekivanih kreditnih gubitaka i s njima vezanih umanjenja vrijednosti, po svakoj od definisanih homogenih grupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvredjenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Kako dobra praksa formiranja homogenih rizičnih grupa prepostavlja grupisanje izloženosti iz istih segmenata kreditnih dužnika u grupe sa sličnom vrijednošću jednog od parametara kreditnog rizika, Bankarska grupa je, uzimajući u obzir količinu i kvalitet istorijskih podataka koji joj stoje na raspolaganju, formirala PD-homogene grupe, LGD-homogene grupe i EaD/CCF-homogene grupe, na način da iste predstavljaju takve grupe na osnovu kojih se mogu izvlačiti pouzdani statistički zaključci dovoljne valjanosti i reprezentativnosti.

Nakon sprovedenih analiza dostupnosti i kvaliteta podataka sprovedena je:

- PD segmentacija izloženosti na osnovu segmenta dužnika i klase kreditnih rejtinga,
- LGD segmentacija izloženosti na osnovu segmenta dužnika i u odnosu na prisutnost kolateralna (kolateralizovani i nekolateralizovani plasmani)
- EaD/CCF segmentacija izloženosti na osnovu segmenta dužnika i tipa kreditnog proizvoda

PD segmentacija

Polazna osnova za razvoj PD homogenih grupa je alokacija klijenata u predefinisane MSFI 9 segmente. Ova segmentacija sprovodi se na osnovu tipa klijenta i obuhvata sljedeće grupe:

• Pis:	Stanovništvo
• MSE-SEB:	Preduzetnici
• SME-Corp-DEB:	Preduzeća (mala, srednja i velika)
• Non-Profit-Org:	Neprofitne organizacije
• L-RSGU:	Jedinice lokalne i regionalne samouprave
• Government:	Država i državne institucije
• Fis:	Finansijske institucije
○ FI-B:	Banke i kreditne institucije
○ FI-NB:	Nebankarske finansijske institucije

PD homogene grupe za polaznu osnovu koriste prvi nivo MSFI 9 segmentacije i na osnovu ovako definisanih segmenata kreiraju se dalje homogene grupe (PD) koje su oplemenjene informacijama o dodijeljenim rejting klasama na nivou klijenta, te ove dvije informacije zajedno označavaju svaku pojedinačnu PD homogenu grupu. PD homogenih grupa u okviru svakog pojedinačnog segmenta ima 10+1 (10 performing rejtinga + default), osim kod Pis segmenta na kome je identifikovano 8+1 PD homogenih grupa (8 performing rejtinga + default).

Za Government segment , kao FI-B se primjenjuju eksterno dostupne PD vrijednosti i terminske strukture razvijene od strane renomiranih eksternih kreditnih agencija. Za ostale segmente u konsolidovanom portfelju primjenjeni su interni rejting modeli i interno razvijene vrijednosti i terminske strukture PD-eva metodom migracionih matrica .

Za potrebe razvoja konačnih PD homogenih grupa na konsolidovanoj osnovi izvršena su određena dodatna prilagođavanja na osnovu rezultata razvijenih zajedničkih migracionih matrica, kako bi se zadovoljili svi logički uslovi koje adekvatna migraciona matrica treba da ispunjava. Stoga, za potrebe prilagođavanja matrica izvršena su sljedeća prilagođavanja:

- **Fis (FI-NB):**
  - Primena eksternih PD terminskih struktura
- **L-RSGU:**
  - Agregiranje rejting klasa 5,6,7 u zajednički „PD bucket“ i
  - Agregiranje rejting klasa 8,9 u zajednički „PD bucket“
- **Non-Profit-Org:**
  - Agregiranje rejting klasa 8,9,10 u zajednički „PD bucket“
- **MSE-SEB:**
  - Agregiranje rejting klasa od 2 do 8 u zajednički „PD bucket“

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)**

Konsolidovana segmentacija za MSFI 9 (uključujući i PD homogene grupe sa prethodno pomenutim izuzecima kod kojih je izvršeno agregiranje pojedinih rejting klasa u zajedničku PD homogenu grupu) usaglašena je u najvećoj mjeri sa originalnom segmentacijom Nove banke a.d.. Za potrebe konsolidacije i usaglašavanja segmentacije izvršeno je najprije mapiranje svih klijenata u Atos banci a.d. na MSFI 9 segmente Nove banke a.d., a nakon usaglašavanja rejtinga izvršeno je i finalno prilagođavanje i identifikacija zajedničkih PD homogenih grupa na nivou cijelog konsolidovanog portfelja za Bankarsku grupu.

LGD segmentacija

LGD segmentacija je takođe zasnovana na prethodno opisanim MSFI 9 segmentima prvog nivoa. Dodatno, osim tipa klijenta, za potrebe LGD segmentacije razmatra se i pitanje kolateralizacije, te se u okviru svakog od MSFI 9 segmenata razmatra da li je određeni finansijski instrument obezbeđen kolateralom ili ne. Kombinovanjem ove dve informacije definiše se LGD homogena grupa za svaki plasman.

Opšti pristup razvoja LGD vrijednosti za svaku LGD homogenu grupu zasniva se na internim istorijskim podacima, odnosno „work-out LGD“ modelu, osim kod Government segmenta i FI-B (Banke i kreditne institucije), za koje se primjenjuju predefinisane konstantne vrijednosti. Kod interno razvijenih i obračunatih vrijednosti LGD parametra, Bankarska grupa se oslanja na rezultate dobijene po modelu uvažavajući interno defininase minimalne vrijednosti po homogenim grupama, te se kao konačan LGD za posmatranu homogenu grupu uzima onaj sa većom vrijednosti.

Podaci koji su korišćeni za obračun LGD vrijednosti oslanjaju se u ovom trenutku isključivo na istorijske podatke Nove banke, imajući u vidu značajne razlike u pristupu (i pretpostavkama) procjene LGD parametra između banaka članica grupe, potrebu značajnog angažovanja resursa i trajanja procesa prikupljanja relevantnih istorijskih podataka za razvoj LGD modela na konsolidovanim podacima, kao i činjenicu da su vrijednosti LGD parametra u primeni kod Nove banke u prosjeku konzervativnije od prosečnih vrijednosti u primjeni na klijentima u portfelju Atos banke, Bankarska grupa je za potrebe prvog obračuna koristila LGD vrijednosti u primjeni kod Nove banke, koja je ujedno i nosilac grupe.

Dodatno obrazloženje odabranog pristupa za prvi obračun na konsolidovanoj osnovi ogleda se i u logici da bi LGD trebalo da oslika efikasnost workout tima u okviru Bankarske grupe, a kako u ovoj integraciji Nova banka preuzima vodeću ulogu, dok se Atos banka prilagođava metodološkom okviru koji je primarno zasnovan na pristupima Nove banke, u tom smislu i LGD vrijednost treba da oslika efikasnost mehanizma i procesa naplate problematičnih plasmana na nivou banke koja je nosilac Bankarske grupe.

EAD/CCF segmentacija

Bankarska grupa se za potrebe obračuna ispravki vrijednosti opredelila za primjenu regulatorno definisanih vrijednosti za faktore kreditne konverzije (CCF parametar).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvredjenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka prema nivou kreditnog rizika su prikazana u sljedećoj tabeli:

Nivo kreditnog rizika	Vrsta izloženosti / Dani kašnjenja	Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka
Stage 1	Izloženosti sa niskim rizikom i druge izloženosti shodno Članu 23., stav 1, tačka 1-3 Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	0,10%
Stage 1	Ostale izloženosti	0,50%
Stage 2	Sve izloženosti raspoređene u stage 2	5%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	25%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	40%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 730 dana	60%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 731 do 1460 dana	80%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 1460 dana	100%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	45%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	75%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 456 dana	85%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 456 dana	100%

Kolaterali i drugi instrumenti, garancije osiguravajućih kuća i kompanija i zaštite od rizika

Politikom kolateralna Bankarska grupa definije prihvatljive kolaterale za pojedinačne vrste plasmana. Osnovni tipovi kolateralala su sljedeći: novčani depoziti, hartije od vrijednosti osiguravajućih kompanija i banaka, hipoteka na nepokretnu i zaloga na pokretnu imovinu.

Tržišna vrijednost kolateralala se kontinuirano prati te, ukoliko ima potrebe, traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja, kao i u toku korišćenja kredita. Bankarska grupa u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolateralala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjenje vrijednosti.

3.14 Lizing

Lizing je ugovor po kojem zakupodavac prenosi na zakupca, uz jednokratno ili sukcesivno plaćanje, pravo da koristi sredstva na ugovorenio vrijeme.

Postoje dvije vrste lizinga, i to:

(a) **Finansijski lizing** – prenosi suštinski sve rizike i koristi karakteristične za pravo svojine nad sredstvom. Pravo vlasništva može, ali ne mora, biti konačno prenijeto. Na početku lizinga, sadašnja vrijednost minimalnih lizing rata je jednak najmanje tržišnoj vrijednosti zakupljenog sredstva.

(a) **Operativni lizing** – svaki oblik lizinga koji nije finansijski. Njime se, u suštini, ne prenose svi rizici i koristi svojstveni vlasništvo.

Finansijski lizing – Bankarska grupa kao korisnik lizinga

Inicijalno vrijednovanje

Na početku lizing ugovora, zakupac priznaje:

(a) Sredstvo pod zakupom, i to po tržišnoj vrijednosti sredstva ili sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja po ugovoru o lizingu, ukoliko je ova vrijednost niža,

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14 Lizing (nastavak)**

- (b) Inicijalne direktne troškove (transakcioni troškovi), koji se uključuju u vrijednost sredstva,
(c) Obavezu u iznosu zakupnine, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja u skladu sa ugovorom o lizingu.

Naknadno vrijednovanje

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje preostale obaveze. Finansijski rashod raspoređuje se na periode tokom trajanja lizinga tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveza za svaki period.

Politika amortizacije za sredstva uzeta u lizing, a koja podliježu amortizaciji, usklađuje se sa politikom sredstava koja su u vlasništvu, a prznata amortizacija obračunava se na način definisan kroz standarde MRS 16 i MRS 38.

Međutim, ukoliko nije razumno izvjesno da će Banka kao korisnik lizinga do kraja trajanja ugovora stići vlasništvo nad tim sredstvom, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu trajanja lizinga ili njegovog korisnog vijeka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Finansijski lizing – Bankarska grupa kao davalac lizinga

Banka nije registrovana za poslove finansijskog lizinga.

Operativni lizing – Bankarska grupa kao korisnik lizinga

Lizing rate po osnovu operativnog lizinga priznaju se u skladu sa MSFI 16:

- u izještaju o finansijskoj poziciji od dana kada Bankarska grupa ima pravo da koristi iznajmljeno sredstvo na period trajanja lizinga plus:
  - period obuhvaćeni eventualnom opcijom produženja lizinga (ako postoji vjerovatnoća da će Banka iskoristiti tu opciju),
  - period obuhvaćen eventualnom opcijom raskida lizinga (ako postoji vjerovatnoća da Banke neće iskoristiti tu opciju)

u iznosu očekivanih plaćanja lizing rata umanjenih za pripadajuće direktne i indirektne poreze, diskontovane po inkrementalnoj kamatnoj stopi (stopa zaduživanja koju bi Bankarska grupa platila za sličan lizing ili ako to ne može odrediti, stopa koju bi na početku lizinga Bankarska grupa snosila na ime najma, pod sličnim uslovima sa sličnim instrumentima osiguranja izvora sredstava potrebnih za nabavku predmeta lizinga).

- u bilansu uspjeha u skladu sa MSFI 16, linearno tokom trajanja lizinga kao trošak amortizacije, trošak kamate diskontovan prema inkrementalnoj kamatnoj stopi i trošak direktnih i indirektnih poreza u skladu sa ugovorom o lizingu.

Izuzeto od navednog, u skladu sa MSFI 16, lizing rate za kratkoročne ugovore o lizingu (ugovori do 12 mjeseci) i ugovore male vrijednosti priznaju se kao rashod u bilansu uspjeha linearo tokom trajanja lizinga, izuzev kada drugi sistematski osnov bolje odražava vremenski obrazac za korisnika lizinga.

Operativni lizing – Bankarska grupa kao davalac lizinga

Bankarska grupa kao davalac operativnog lizinga prikazuje u svojim bilansima sredstvo koje je dato na operativni lizing, u skladu sa prirodom tog sredstva.

Prihod od operativnog lizinga biće priznat u jednakim iznosima tokom perioda trajanja lizinga, osim ukoliko neki drugi sistematski osnov bolje ne pokazuje vremenski obrazac u kojem se smanjuje korist nastala od upotrebe sredstva datog u lizing.

Politika amortizacije za sredstva data u lizing treba da bude konzistentna sa politikama amortizacije Banke kao davaoca lizinga, za slična sredstva, i takva amortizacija treba da bude izračunata u skladu sa MRS 16 i MRS 38.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14 Lizing (nastavak)

Transakcije prodaje i povratnog lizinga

Ove transakcije obuhvataju prodaju sredstva i davanje u lizing istog sredstva nazad prodavcu.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultuje u finansijskom lizingu, svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat kao prihod u finansijskim izvještajima prodavca-korisnika lizinga, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultira uspostavljanjem operativnog lizinga i ukoliko je evidentno da je transakcija utvrđena po fer vrijednosti, bilo koji dobitak ili gubitak priznaće se odmah i svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga. Ukoliko je prodajna cijena ispod fer vrijednosti, dobitak ili gubitak priznaju se odmah, osim ukoliko taj gubitak nije kompenzovan budućim lizing ratama po cijeni nižoj od tržišne. Tada će on biti razgraničen i amortizovan srazmjerno lizing ratama tokom perioda u kojem se očekuje korišćenje tog sredstva. Ukoliko je pak prodajna cijena iznad fer vrijednosti, višak iznad fer vrijednosti razgraničava se i amortizuje tokom perioda za koji se očekuje da će se to sredstvo koristiti.

3.15 Nekretnine i oprema

3.15.1 Priznavanje i vrednovanje

Prilikom inicijalnog priznavanja, nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti ili cjeni koštanja, odnosno u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstva dovedu u stanje raspoloživo za upotrebu. Nakon početnog priznavanja kao sredstva, nekretnine i oprema se knjiže po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliralu amortizaciju i ukupne eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

3.15.2 Naknadno vrednovanje

Nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, bez uvećanja za izdatke svakodnevnog održavanja, umanjenoj za akumuliralu amortizaciju i gubitke po osnovu obezvređenja. Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se uvećava za iznos naknadnih izdataka nastalih prilikom rekonstrukcije i zamjene dijelova opreme, u trenutku u kome je izdatak nastao pod uslovom da ispunjava uslove da se može pripisati nabavnoj vrijednosti sredstava.

3.15.3 Amortizacija

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode na nabavnu vrijednost nekretnina i opreme tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe. Zemljište ne podliježe amortizaciji.

Stope amortizacije sredstava se kreću u sljedećim rasponima, u okviru Bankarsk egrupe:

31. decembar 2022.

	godina
Zgrade	1,3% - 1,52%
Računarska oprema i srodnna oprema	14,29% - 20,00%
Automobili	12,50%
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	6,52% - 38,72%
Oprema i ostala sredstva	7,00% - 30,00%

Sredstva u pripremi se amortizuju nakon stavljanja u upotrebu. Ulaganja u objekte koje Bankarska grupa koristi u zakupu, amortizuju se na period trajanja zakupa.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se iskazuju u bilansu uspjeha u trenutku njihovog nastanka.

3.15.4 Prestanak priznavanja

Bankarska grupa prestaje sa priznavanjem nekretnina i opreme u slučaju njihovog otuđenja ili njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomski koristi. Dobici i gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dio ostalih operativnih prihoda i rashoda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.16 Nematerijalna ulaganja**

Prilikom inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se početno odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno vrednuju se u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstvo dovede u stanje neophodno za upotrebu.

Nakon inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu obezvređenja. Naknadni izdaci se mogu pripisati vrijednosti prethodno priznatog nematerijalnog sredstva, samo ako produžavaju očekivane buduće ekonomske koristi po osnovu takvog sredstva. Troškovi svakodnevnog održavanja se priznaju u bilansu uspjeha kao trošak perioda u kome nastanu.

Amortizacija nematerijalnog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procijenjenog vijeka trajanja, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebe ekonomske vrijednosti sadržane u nematerijalnom sredstvu. Amortizacione stope nematerijalnih ulaganja kreću se u rasponu od 20% do 25%.

3.17 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine obuhvataju imovinu koju Bankarska grupa koristi u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine. Investicione nekretnine se prilikom inicijalnog priznanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti uvećane za zavisne troškove. Knjigovodstvena vrijednost se uvećava za izdatke nastale prilikom zamjene dijela postojeće investicione nekretnine od dana kada su izdaci nastali i ukoliko su ispunjeni uslovi za njihovo priznavanje, dok se troškovi svakodnevnog održavanja investicione nekretnine ne pripisuje knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava.

Nakon inicijalnog priznavanja, investicione nekretnine se vrijednuju po „fer“ vrijednosti koja odražava tržišne uslove na dan bilansa stanja. Dobici i gubici nastali uslijed promjene „fer“ vrijednosti investicione nekretnine se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

Bankarska grupa prestaje sa priznavanjem investicione nekretnine u slučaju njihovog otuđenja ili u slučaju njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomske koristi. Gubici i dobici nastali uslijed otuđenja ili povlačenja investicione nekretnine iz upotrebe se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

3.18 Sredstva stečena naplatom potraživanja

Sredstva stečena naplatom potraživanja se u skladu sa namjerom Bankarske grupe i odlukom odgovarajućeg nadležnog organa unutar članica Bankarske grupe klasificuju kao:

- sredstva namijenjena prodaji;
- investicione nekretnine ili
- nekretnine i oprema.

Bankarska grupa na sredstvima stečenim naplatom potraživanja iskazuje materijalna sredstva primljena po osnovu naplate potraživanja. Bankarska grupa dolazi u vlasništvo materijalnih sredstava realizacijom zaloga nad kreditima i plasmanima.

Prema Odluci ABRS, Bankarska grupa sredstva stečena naplatom potraživanja prilikom početnog priznavanja evidentirati prema nižoj od sljedećih vrijednosti:

- iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja Bankarske grupe. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja Bankarske grupe će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu 1 BAM.
- procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje (troškovi notara, poreza, sudske takse i dr. koji su direktno povezani sa prodajom).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.18 Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)**

Materijalnu imovinu namijenjenu prodaji a koja je stečena nakon 01.01.2019. godine Bankarska grupa je u obavezi prodati u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja iste u knjigama članicama Bankarske grupe, a ukoliko istu ne proda Bankarska grupa je dužna njenu vrijednost svesti na 1 BAM. Bankarska grupa je dužna imovinu koja je stečena prije 01.01.2019. godine prodati u roku dvije godine računajući od 01.01.2020. godine, a ukoliko istu ne proda dužna je njenu vrijednost svesti na 1 BAM. Obezvređenje se radi sukcesivno tako da pojedinačna vrijednost sredstva stečenog naplatom potraživanja bude minimalno na nivou njene procjenjene vrijednosti.

Za sredstva stečena naplatom potraživanja za koju se ne može dokazati realna vrednost ili za koju Bankarska grupa ustanovi da više nisu zadovoljeni uslovi za klasifikaciju u imovinu koja se drži za dalju prodaju, a ova imovina se ne može reklasifikovati u drugu imovinu za knjigovodstveno evidentiranje se može koristiti samo tehnička vrednost od 1 BAM.

Gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju na teret rashoda perioda.

a. Obezvređenje nefinansijskih sredstava

Bankarska grupa procjenjuje na dan izvještaja o finansijskoj poziciji, knjigovodstvene vrijednosti nefinansijskih sredstava: materijalne imovine, koju čine nekretnine i oprema, sredstva sa pravom korištenja, investicionie nekretnine i nematerijalna imovina. Ukoliko postoji indikacija da je sredstvo obezvređeno, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost kako bi se odredio gubitak po osnovu obezvređenja. Ukoliko se utvrdi da je nadoknadiva vrijednost sredstva manja od knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost se umanjuje do procjenjenog iznosa nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost sredstava utvrđuje se kao vrijednost koja je veća od upotrebne vrijednosti sredstva i njegove fer vrijednosti.

Za sredstva koja podliježu amortizaciji, odnosno za nekretnine i opremu, sredstva sa pravom korištenja i nematerijalnu imovinu, provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Za sredstva koja ne podliježu amortizaciji, odnosno za investiciona ulaganja, procjena da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se na godišnjem nivou i kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodsvena vrijednost neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike na teret rashoda.

Nefinansijska imovina za koju je izvršeno umanjenje vrijednosti procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadvog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti smanjuje se najviše do iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine koja ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost imovine koja bi bila utvrđena, umanjena za akumulirani amortizaciju, u slučaju da nije bio priznat gubitak po osnovu obezvređenja.

b. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja Bankarska grupa odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije se incijalno priznaju u vanbilansnoj aktivi po fer vrijednosti, a nakon incijalnog priznavanja, obaveze Bankarske grupe koje proističu iz finansijskih garancija vrednuju se u iznosu amortizovane naknade ili iznosu najbolje procjene troškova neophodnim da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos veći.

Po osnovu finansijske garancije, povećanje obaveza se iskazuje u okviru izvještaja o finansijskoj poziciji, a primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspjeha u okviru prihoda od naknada i provizija tokom perioda korišćenja garancije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

c. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Bankarska grupa ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prethodnog događaja, za koje je vjerovatno da će biti potreban odliv ekonomskih koristi da bi obaveza bila izmirena i za koju je moguće izvršiti pouzdanu procjenu iznosa obaveze. U slučajevima kada je efekat vremenske vrijednosti novca materijalan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se prepostavlja da će biti dovoljni da se obaveze izmire.

d. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala, emisionog ažia, rezervi kapitala (opštih zakonskih rezervi i ostalih rezervi), neraspoređene dobiti iz ranijih godina, neto dobiti tekućeg perioda, rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu i revalorizacionih rezervi.

Akcijski kapital

Akcijski kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih akcija klasifikovanih kao kapital i denominovan je u BAM.

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja pozitivnu / negativnu razliku između uplaćene vrijednosti običnih akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija.

Rezerve iz dobiti

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa Zakonom o preduzećima Republike Srbije koji zahtijeva da se 5% dobiti tekuće godine izdvoji u zakonske rezerve sve do iznosa 10% akcijskog kapitala. Zakonske rezerve do 10% akcijskog kapitala mogu se koristiti za pokriće gubitaka tekuće i prošlih godina.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve se odnose na nerealizovane neto dobitke i gubitke formirane kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Dividende

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

e. Zarada po akciji

Zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

4. ZNAČAJNA RAČUNOVODSTVENA RASUĐIVANJA I PROCIJENE

Bankarska grupa vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će imati vrijednosti sredstava i obaveza iskazani u finansijskim izvještajima u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se neprekidno evidentiraju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da će u datim okolnostima biti razumna.

Procjene i prosuđivanja koja bi mogla da izazovu materijalne promjene knjigovodstvenih iznosa sredstava i obaveza u toku sljedeće finansijske godine opisane su u nastavku teksta.

4.1 Gubici zbog obezvređenja potraživanja

Bankarska grupa jednom mjesečno vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvređenja potraživanja. U procesu utvrđivanja da li u bilansu uspjeha treba prikazati gubitak zbog obezvređivanja, Bankarska grupa prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine od kreditnog portfolija, prije nego što se smanjenje može identifikovati na pojedinačnom kreditu u tom portfoliju. Ovi dokazi mogu uključivati raspoložive podatke koji ukazuju na to da je nastala nepovoljna promjena u statusu dužnika u pogledu plaćanja obaveza prema Banci ili na nacionalne ili lokalne okolnosti koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza.

Procjena postojanja objektivnih dokaza o obezvređenju se sprovodi na individualnom nivou finansijskih sredstava koja su pojedinačno značajna. Procjena na grupnom nivou se radi za potraživanja koja nisu individualno značajna i za obezvređenja koja su sadržana u portfoliju a za koje ne postoji objektivan dokaz o pojedinačnom obezvređenju.

Procjena na grupnom nivou zavisi od vrste dužnika, vrste plasmana i ročnosti, kao i podgrupe sa sličnim karakteristikama.

Bankarska grupa vrši procjene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima po kreditima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjenju vrijednosti koji su slični karakteristikama sredstava u portfoliju.

4.2 Utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan izvještaja o finansijskoj poziciji se bazira na kotiranim, tržišnim cijenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrijednost finansijskih instrumenta koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnik vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrijednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cijene i ostali relevantni modeli.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procjenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u procjeni „fer“ vrijednosti. Modeli procjene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum mjerena i ne moraju predstavljati uslove na tržištu prije ili nakon datuma mjerena. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

4.3 Dugoročne beneficije za zaposlene

Troškovi dugoročnih beneficija za zaposlene se određuju korišćenjem aktuarske procjene. Ona uključuje predviđanje diskontnih stopa, budućih povećanja plata i budućih stopa fluktuacije zaposlenih. S obzirom da je riječ o dugoročnim predviđanjima, ovakve procjene nose viši nivo neizvjesnosti.

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Svaka članica Bankarske grupe ima pojedinačno uspostavljeni izvještavanje po segmentima. Izvještaji po segmentima pripremljeni su u skladu sa internim upravljačkim izvještajima Banke. Članice Bankarske grupe imaju uspostavljene interne kriterijume po kojima klijent pripada određenoj poslovnoj liniji i u skladu sa tim je izvršeno razvrstavanje u izvještaju.

Pri mjerenu poslovnih rezultata primjenjuju se interne cijene u skladu sa aktima članica Bankarske grupe.

6. PRIHODI OD KAMATA

- a) Prihodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Krediti i potraživanja od klijenata	86.353	62.562
Ulaganje u obveznice	15.259	11.157
Naknade po kreditima (obrada zahtjeva)	4.537	3.144
Diskont na otkupljena potraživanja	1.683	1.690
Naplaćena potraživanja	1.962	1.593
Ukupno prihodi od kamata:	109.794	80.146

- b) Prihodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Banke	176	-
Privreda	34.140	26.896
Javni sektor	22.997	19.278
Stanovništvo	51.677	33.573
Ostali komitenti	804	399
Ukupno:	109.794	80.146

7. RASHODI OD KAMATA

- a) Rashodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Depoziti komitenata	12.379	12.292
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	3.804	3.382
Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	1.128	1.128
Rashodi po osnovu lizinga	293	229
Ukupno rashodi kamata:	17.604	17.031

- b) Rashodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Banke	457	440
Privreda	1.784	1.492
Javni sektor	191	391
Stanovništvo	9.569	9.651
Ostali komitenti	5.603	5.057
Ukupno:	17.604	17.031

8. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	14.998	9.385
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	6.781	4.190
Naknade po osnovu kredita	1.528	239
Naknade po izdatim garancijama, akreditivima i drugim jemstvima	5.405	3.738
Naknade po kartičnom poslovanju	19.580	12.081
Naknade po mjenjačkim poslovima	9.142	4.315
Ostale naknade i provizije (napomena 8a)	<u>7.172</u>	<u>4.219</u>
Ukupno prihodi od naknada i provizija:	<u>64.606</u>	<u>38.167</u>

8a) Ostale naknade i provizije

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Naknade za bankarske pakete	5.667	3.999
Naknade za vođenje računa	114	21
Naknade za brokerske provizije	262	195
Ostale naknade (naknade po depozitnim račinima, po poslovima zastupnika u osiguranju)	<u>1.129</u>	<u>4</u>
Ukupno:	<u>7.172</u>	<u>4.219</u>

9. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	2.254	1.890
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	1.166	936
Naknada na novčana sredstva kod Centralne banke BiH	2.639	1.746
Naknada i provizija po mjenjačkim poslovima	3.506	2.185
Rashodi naknada po poslovima sa karticama	12.466	8.241
Rashodi naknada i provizija prema Agenciji za bankarstvo RS	2.371	1.738
Rashodi naknada i provizija prema Central. registru i Berzi	342	385
Ostale naknade i provizije	<u>589</u>	<u>335</u>
Ukupno rashodi od naknada i provizija:	<u>25.333</u>	<u>17.456</u>

Rashodi naknada po kartičnim poslovima u iznosu od 12.466 hiljada BAM na dan 31. decembra 2022. godine se odnose na međubankarske provizije (interchange fee) za rad kartica Visa i MasterCard na bankomatima i POS terminalima drugih banaka, kao i provizije nastale tuđim karticama u trgovачkoj mreži članica Bankarske grupe. Rast broja kartica i transakcija uticali su na rast prihoda i rashoda naknada po kartičnim poslovima u 2022. godine.

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

10. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi po osnovu pozitivnih kursnih razlika	30.446	11.446
Rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika	(23.751)	(6.396)
Neto prihod od kursnih razlika:	6.695	5.050

11. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	1.673	75
Prihodi po osnovu promjene vrijednosti HOV	41	122
Prihodi od smanjenja obaveza (odobreni popusti na zakupe poslovnih prostora, neiskorišteni bodovi za platne kartice)	560	356
Prihodi po osnovu prijevremenog razročenja depozita	810	421
Prihodi po osnovu zakupa	552	630
Prihodi po osnovu otkupljenih potraživanja	36	58
Dobici po osnovu procjene vrijednosti udjela u zavisna pravna lica	138.385	-
Prihodi od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	3.605	3.148
Prihodi od dividendi	62	113
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nemat. ulaganja	32	2
Prihod od ukidanja rezervisanja za potencijalne obaveze	1.089	324
Ostali operativni prihodi	3.348	998
Ukupno ostali operativni prihodi:	150.193	6.247

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi zaposlenih	30.177	21.136
Troškovi amortizacije	7.516	5.016
Troškovi amortizacije zakupa za poslovni lizing	2.141	2.335
Ostali operativni troškovi	32.104	20.245
Ostali rashodi poslovanja	7.363	3.025
Ukupno operativni i ostali rashodi:	79.301	51.757

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)**a) Troškovi zaposlenih**

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	<i>2022.</i>	<i>2021.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Troškovi neto zarada	17.985	12.975
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	10.300	7.722
Ostali troškovi zaposlenih	1.892	439
Ukupno troškovi zaposlenih:	30.177	21.136

b) Ostali operativni troškovi

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	<i>2022.</i>	<i>2021.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica	687	610
Troškovi obezbeđenja objekata, štampanja i druge neproizvodne usluge	2.856	2.079
Troškovi osiguranja depozita	4.989	3.650
Troškovi kartičnog poslovanja	3.538	2.316
Troškovi materijala, goriva, energije i usluga	2.588	1.581
Troškovi telekomunikacija	2.367	1.355
Troškovi marketinga	1.319	1.009
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	3.786	1.692
Troškovi transporta novca	1.321	1.171
Troškovi zakupa licenci	1.836	1.236
Troškovi eksternih usluga	1.891	472
Troškovi naknada za privremen i povremene poslove	38	64
Troškovi osiguranja radnika i osnovnih sredstava	1.762	1.119
Troškovi održavanja prostorija	388	383
Ostali operativni troškovi	2.738	1.508
Ukupno ostali operativni troškovi:	32.104	20.245

U okviru ostalih operativnih troškova iskazani su troškovi kartičarskog poslovanja u iznosu od 3.538 hiljada BAM (31. decembar 2021. godine: 2.316 hiljada BAM) koji se odnose na nadzor ATM bankomata i POS terminala, održavanje softvera za iste i troškove izrade i personalizacije platnih kartica.

Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica u iznosu od 687 hiljada BAM za poslovnu 2022. godine (31. decembar 2022. godine: 610 hiljada BAM) se knjiže u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 16 – Lizing (napomena 35).

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)

c) Ostali rashodi poslovanja

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	694	906
Rashodi od prodaje osnovnih i investicionih sredstava	375	289
Rashodi od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	1.246	2
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti i gubitka od prodaje HOV	439	14
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti plasmana i potraživanja	351	-
Rashodi po osnovu rezervisanja za potencijalne obaveze	1.664	264
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	1.267	725
Troškovi za sudske i administrativne takse	146	198
Ostali rashodi	<u>1.181</u>	<u>627</u>
Ukupno ostali rashodi poslovanja:	<u>7.363</u>	<u>3.025</u>

13. OBEZVREĐENJE SREDSTAVA STEČENIH NAPLATOM POTRAŽIVANJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	1.766	6.549
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja:	<u>1.766</u>	<u>6.549</u>

Bankarska grupa je na dan 31. decembra 2022. godine izvršila obezvrjeđenje stečene materijalne imovine koju nije prodala u iznosu od 1.766 hiljada BAM.

U toku 2022. godine članice Bankarske grupe su aktivno radile na prodaji stečene materijalne imovine što je dovelo do ostvarenja prihoda od prodaje u iznosu od 3.605 hiljada BAM (napomena 11).

Bankarska grupa obezvrjeđenje stečene materijalne imovine koju nije prodala vrši u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka član 32.

14. NETO RASHODI UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
Neto rashodi umanjenja vrijednosti plasmana (napomena 19)	12.826	11.438
Neto rashodi / prihodi umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja (napomena 23)	1.002	(52)
Neto rashodi / prihodi umanjenja vrijednosti novčanih sredstava (napomena 16 i 17)	1.801	305
Neto rashodi umanjenja vrijednosti za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	2.068	18
Neto rashod rezervisanja za stavke vanbilansne aktive	<u>1.002</u>	<u>404</u>
Neto rashodi od umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke:	<u>18.699</u>	<u>12.113</u>

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

14. NETO RASHODI UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE (nastavak)

Tokom 2022. godine, članice Bankarske grupe su dodatno izdvojile 18.699 hiljadu BAM po osnovu umanjenja vrijednosti za bilansnu aktivu i vanbilansne stavke u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

Kroz redovne mjesечne obračune i raspoređivanja izloženosti u odgovarajuće nivo kreditnog rizika na nivou pojedinačnog klijenta, Bankarska grupa prepozna eventualna pogoršanja putem promjene rejtinga klijenta uslijed pogoršanja pokazatelja poslovanje, zaustavljanja ili smanjenog obima poslovne aktivnosti, te kašnjenja u plaćanju obaveza prema dobavljačima i bankama, te ih raspoređuje u viši nivo kreditnog rizika. Na navedeni način se anticipiraju sva pogoršanja i povećanja kreditnog rizika kod klijenta.

15. POREZ NA DOBIT

Tekući porez na dobit za 2022. godinu obračunat je primjenom poreske stope od 10% na oporezivu dobit prikazanu u poreskom bilansu za poreske obveznike u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine, i Brčko Distriktu.

Komponente poreza na dobit za 2022. godinu su:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	<i>2022. 000 BAM</i>	<i>2021. 000 BAM</i>
Tekući porez na dobit	3.900	1.502
Promjena u odloženim porezima:		
- Odložena poreska sredstva	106	(175)
- Odložene poreske obaveze	(89)	87
Porez na dobit	3.917	1.414

Promjene na odloženim porezima bile su sljedeće:

	<i>Odložena poreska sredstva 000 BAM</i>	<i>Odložena poreska obaveza 000 BAM</i>	<i>Neto odložena poreska obaveza 000 BAM</i>
Stanje na dan 1. januara 2021.	-	(502)	(502)
Povećanje odloženih poreskih sredstava po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja klasifikovanih u S3	175	-	175
Povećanje odloženih poreskih obaveza po osnovu amortizacije za osnovna sredstva	-	(87)	(87)
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	221	221
Stanje na dan 31. decembra 2021.	175	(368)	(193)
Stanje na dan 1. januara 2022. (Nova banka a.d.banja Luka)	175	(368)	(193)
Stanje na dan 01.januar 2022. godine (Atos bank a.d. Banja Luka - akvizicija	9	(71)	(62)
Smanjenje odloženih poreskih sredstava po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja klasifikovanih u S3	(20)	-	(20)
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu amortizacije za osnovna sredstva	-	33	33
Povećanje odloženih poreskih sredstava po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	8	-	8
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	205	267	472
Stanje na dan 31. decembra 2022.	377	(139)	238

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Sredstva kod Centralne banke	492.076	474.104
Blagajna u stranoj valuti	98.630	77.678
Devizni računi kod ino banaka	95.960	13.404
Blagajna u domaćoj valutи	79.035	28.269
Žiro račun poslovne jedinice	2.300	2.069
Tekući računi kod domaćih banaka	581	-
Umanjenje vrijednosti novčanih sredstava	<u>(3.473)</u>	<u>(507)</u>
Ukupno novčanih sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija:	<u>765.109</u>	<u>595.017</u>

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	1.820	230
Neto promjene ispravki vrijednosti	1.784	277
Kursne razlike	<u>(131)</u>	-
Stanje na dan 31. decembar	<u>3.473</u>	<u>507</u>

17. OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Obavezna rezerva kod Centralne banke	319.378	231.002
Umanjenje vrijednosti na obaveznu rezervu kod Centralne Banke	<u>(319)</u>	<u>(231)</u>
Ukupno obavezna rezerva kod Centralne banke:	<u>319.059</u>	<u>230.771</u>

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	302	202
Neto promjene ispravki vrijednosti	17	29
Stanje na dan	<u>319</u>	<u>231</u>

Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukama Centralne banke Bosne i Hercegovine o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi, koja propisuje osnovicu za obračun obavezne rezerve, obračunski period, stopu obavezne rezerve, kao i obračun naknade banci za iznos sredstava na računu rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine.

17. OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj su valuti sredstva izražena. Obavezna rezerva se obračunava prema stanju tih sredstava na kraju svakog radnog dana u toku obračunskog perioda, koji prethodi periodu obračuna. Obračunski period (period obračuna obaveznih rezervi) počinje svakog mjeseca prvog, jedanaestog i dvadesetprvog dana, a završava se desetog, dvadesetog i posljednjeg dana u mjesecu. Banka je obavezna da nakon svakog obračunskog perioda, a najkasnije u roku od tri dana po isteku perioda obračuna dostavi Centralnoj banci Bosne i Hercegovine izvještaj o stanju svojih depozita i pozajmljenih sredstava izraženih u konvertibilnim markama.

Odlukom o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS“ br. 103/21, br.78/22) definisano je da stopa obavezne rezerve koju primjenjuje Centralna banka BiH iznosi 10% na depozite i pozajmljena sredstva. U skladu sa važećom Odlukom na 01.09.2022. godine, Centralna banka je obračunavala naknadu na sredstva iznad obavezne rezerve po stopi od minus 25 bp, a na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom obračunava naknadu po stopi od minus 10 bp.

18. FINANSIJSKA IMOVINA

a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Korporativne obveznice	14.638	16.000
Obveznice Republike Srpske	55.194	26
Umanjenje vrijednosti	(70)	(18)
Neto vrijednost na dan	69.762	16.008

Korporativne obveznice odnose se na kupljene obveznice privrednog društva Elektrokratine AD Banja Luka, na period od 10 godina, kamatna stopa 3,5%. Obveznice nisu konvertibilne. Dospijeće obveznice je 2031. godina.

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	18	-
Neto promjene	52	18
Stanje na dan	70	18

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na 31. decembra 2022. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

<i>Naziv HoV</i>	<i>Datum kupovine</i>	<i>Datum dospijeća</i>	<i>Kamatna stopa</i>	<i>Nominalna vrijednost</i>	<i>Amortizovana nabavna vrijednost</i>	<i>Stanje na dan 31.12.2022.</i>
					<i>000 BAM</i>	
Obveznice RS (RSRS)	22.05.2009	30.06.2023	1,50%	13	13	13
Obveznice RS (RSBD)	22.07.2022	22.07.2027	4,00%	27.455	26.905	26.905
Obveznice RS (RSBD)	26.08.2022	26.08.2027	5,00%	10.483	10.483	10.483
Obveznice RS (RSBD)	15.09.2022	15.09.2029	5,00%	4.831	4.831	4.831
Obveznice RS (RSBD)	14.10.2022	14.10.2027	5,00%	1.208	1.208	1.208
Obveznice RS (RSBD)	23.12.2022	23.12.2027	5,00%	12.010	11.754	11.754

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

Ukupno	56.000	55.194	55.194
---------------	---------------	---------------	---------------

18. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Hartije od vrijednosti za trgovanje	12.888	12.472
Ukupno na dan	12.888	12.472

Hartije od vrijednosti za trgovanje se odnose vlasničke akcije u domaćim pravnim licima u iznosu od 251 hiljada BAM (31. decembar 2021. godine: 173 hiljada BAM) i u stranim pravnim licima (MasterCard i Viza) u iznosu od 12.637 hiljada BAM (31. decembar 2021. godine: 12.299 hiljada BAM).

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Obveznice Republike Srpske	417.012	267.186
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	1.128	1.322
Bruto vrijednost na dan	418.140	268.508
Nerealizovani dobici/(gubici)	(2.570)	2.323
Neto vrijednost na dan	415.570	270.831

Banka na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine ima iskazano učešće (udjele) u kapitalu drugih pravnih lica ispod 10% u neto iznosu od 949 hiljada BAM (31. decembar 2021. godine: 1.272 hiljade BAM).

Struktura učešća u kapitalu drugih pravnih lica data je u sljedećoj tabeli:

	<i>31. decembar 2022. % učešća</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Banjalučka berza a.d. Banjaluka	9,47%	252
Centralni registar HoV a.d. Banjaluka	11%	498
ZIF Unioninvest fond a.d. Bijeljina	7,85%	-
Nova Real Estate a.d Banjaluka	9%	225
SWIFT		153
	1.128	1.322
Nerealizovani dobici / (gubici)		52
Učešća u kapitalu, neto	1.180	1.272

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

18.FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

<i>Naziv HoV</i>	<i>Datum kupovine</i>	<i>Datum dospijeća</i>	<i>Kamatna stopa</i>	<i>Nominalna vrijednost 000 BAM</i>	<i>Amortizovana nabavna vrijednost 000 BAM</i>	<i>Nerealizovani dobici / (gubici) 000 BAM</i>	<i>Stanje na dan 31.12.2022 000 BAM</i>
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016	07.09.2023	4,50%	24.965	24.965	(5)	24.960
Obveznice RS (RSBD)	07.12.2016	07.12.2023	4,50%	20.000	20.079	8	20.087
Obveznice RS (RSBD)	21.06.2017	21.06.2027	4,50%	6.190	6.226	1	6.227
Obveznice RS (RSBD)	04.08.2017	04.08.2027	4,00%	10.000	10.000	(3)	9.997
Obveznice RS (RSBD)	06.09.2017	06.09.2024	3,75%	15.528	15.521	(4)	15.517
Obveznice RS (RSBD)	08.12.2017	08.12.2024	3,75%	9150	9189	2	9.191
Obveznice RS (RSBD)	13.06.2018	31.01.2023	3,00%	250	250	(193)	57
Obveznice RS (EUROBOND)	28.06.2018	28.06.2023	4,75%	107.571	107.571	28	107.599
Obveznice RS (RSBD)	16.04.2020	16.04.2025	2,00%	50.000	48.948	(46)	48.902
Obveznice RS (RSBD)	29.11.2021	25.09.2026	1,50%	161	160	1	161
Obveznice RS (RSBD)	29.11.2021	29.09.2027	1,50%	1.051	1.038	10	1.048
Obveznice RS (RSBD)	29.11.2021	18.12.2028	1,50%	492	483	7	490
Obveznice RS (RSBD)	17.12.2021	05.11.2034	1,50%	936	892	2	894
Obveznice RS (RSBD)	02.03.2022	16.04.2025	2,00%	10.000	10.022	(12)	10.010
Obveznice RS (RSBD)	02.03.2022	06.03.2024	3,50%	12.000	12.026	(22)	12.004
Obveznice RS (RSBD)	14.03.2022	04.12.2030	3,50%	5.000	5.198	(189)	5.009
Obveznice RS (RSBD)	23.03.2022	25.03.2027	2,70%	10.000	9.739	(12)	9.727
Obveznice RS (RSBD)	21.04.2022	21.04.2027	3,40%	28.922	28.867	(31)	28.836
Obveznice RS (RSBD)	20.05.2022	20.05.2029	3,50%	20.000	19.899	(18)	19.881
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	30.06.2023	1,50%	0	0	0	0
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	15.12.2023	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	30.10.2023	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	15.06.2024	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	09.06.2025	1,50%	5	5	-	5
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	31.05.2025	1,50%	9	9	-	9
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	24.12.2025	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	25.09.2026	1,50%	3	3	-	3
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	26.09.2027	1,50%	6	6	-	6
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	18.12.2028	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	22.11.2029	1,50%	2	2	-	2
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	05.03.2031	1,50%	13	12	-	12
AT0000A21PN2	28.06.2018	28.06.2023	4,75%	17.602	17.608	(237)	17.371
AT0000A21PN2		28.06.2023	4,75%	7.824	7.827	(106)	7.721
BA10RSBDO314	26.08.2022	26.08.2027	5,00%	5.000	5.087	(266)	4.821
BA10RSBDO322	16.09.2022	16.09.2029	5,00%	25.000	25.363	(1.072)	24.291
BA10RSBDO355	23.12.2022	23.12.2027	5,00%	10.000	9.798	(28)	9.770
BA10RSBDO330	14.10.2022	14.10.2027	5,00%	20.000	20.214	(437)	19.777
Ukupno				417.685	417.012	(2.622)	414.390

18.FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

<i>Naziv HoV</i>	<i>Datum kupovine</i>	<i>Datum dospijeća</i>	<i>Kamatna stopa</i>	<i>Nominalna vrijednost 000 BAM</i>	<i>Amortizovana nabavna vrijednost 000 BAM</i>	<i>Nerealizirani dobici / (gubici) 000 BAM</i>	<i>Stanje na dan 31.12.2021. 000 BAM</i>
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016.	07.09.2023.	4,50	24.965	24.965	611	25.576
Obveznice RS (RSBD)	07.12.2016.	07.12.2023.	4,50	20.000	20.164	358	20.522
Obveznice RS (RSBD)	05.05.2017.	05.05.2022.	3,50	21.640	21.641	116	21.757
Obveznice RS (RSBD)	21.06.2017.	21.06.2027.	4,50	6.190	6.234	258	6.492
Obveznice RS (RSBD)	04.08.2017.	04.08.2027.	4,00	10.000	10.000	248	10.248
Obveznice RS (RSBD)	06.09.2017.	06.09.2024.	3,75	15.528	15.516	186	15.702
Obveznice RS (RSBD)	08.12.2017.	08.12.2024.	3,75	9.150	9.208	43	9.251
Obveznice RS (RSBD)	13.06.2018.	31.01.2023.	3,00	500	501	(257)	244
Obveznice RS (EUROBOND)	28.06.2018.	28.06.2023.	4,75	107.571	107.570	1.448	109.018
Obveznice RS (RSBD)	16.04.2020.	16.04.2025.	2,00	50.000	48.489	(632)	47.857
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	25.09.2026.	1,50	202	200	-	200
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	26.09.2027.	1,50	1.261	1.245	(7)	1.238
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	18.12.2028.	1,50	575	564	1	565
Obveznice RS (RSRS)	17.12.2021.	05.11.2034.	1,50	936	889	-	889
Ukupno				268.518	267.186	2.373	269.559

Promjene u procjenama vrijednosti finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat prikazane su u sljedećoj tabeli:

	<i>Promjena vrijednosti obveznica kroz revalorizacione rezerve 000 BAM</i>	<i>Promjena vrijednosti učešća kroz revalorizacione rezerve 000 BAM</i>	<i>UKUPNO 000 BAM</i>
Stanje na dan 1. januara 2021.	4.583	(85)	4.498
Povećanje vrijednosti	6.442	35	6.477
Umanjenje vrijednosti	(8.652)	-	(8.652)
Stanje na dan 31. decembra 2021.	2.373	(50)	2.323
Stanje na dan 1. januara 2022.	2.373	(50)	2.323
Povećanje vrijednosti	15.435	102	15.537
Umanjenje vrijednosti	(20.430)	-	(20.430)
Stanje na dan 31. decembar 2022.	(2.622)	52	(2.570)

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA**a) Pregled po korisnicima kredita**

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
- Preduzeća	794.500	566.304
- Javna i državna preduzeća	177.861	124.717
- Vlada	187.268	192.638
- Stanovništvo	1.061.728	605.276
- Ostali komitenti	28.565	12.157
- Otkupljena potraživanja	15.130	32.404
Krediti i plasmani komitentima (bruto)	2.265.052	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(94.094)	(82.968)
Krediti i plasirani komitentima (neto)	2.170.958	1.450.528

Otkupljena potraživanja sa 31. decembrom 2022. godine se odnose na dugoročna potraživanja od javnih i državnih preduzeća u iznosu od 194 hiljade BAM i vladinih institucija u iznosu od 14.937 hiljada BAM. Otkupljena potraživanja od vladinih institucija imaju bezuslovnu garanciju Vlade RS i u potpunosti se odnose na Novu banku a.d. Banja Luka.

b) Koncentracija kredita klijenata

Koncentracija ukupno plasiranih sredstava komitentima od strane Banke, na dan 31. decembar po granama djelatnosti je sljedeća:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Poljoprivreda, lov i ribolov	25.604	35.932
Rudarstvo i industrija	300.729	188.662
Građevinarstvo	130.369	102.562
Trgovina	265.993	174.673
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	75.586	38.629
Transport, skladištenje, telekomunikacije	50.332	61.211
Finansije	57.301	38.109
Trgovina nekretninama	22.905	12.874
Administracija, druge javne usluge	267.144	270.853
Stanovništvo	1.061.728	605.276
Ostalo	7.361	4.715
Krediti i plasmani komitentima (bruto)	2.265.052	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(94.094)	(82.968)
Krediti i plasirani komitentima (neto)	2.170.958	1.450.528

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	110.440	103.589
Neto promjene ispravki vrijednosti	12.826	11.551
Računovodstveni otpis kredita	(6.301)	(29.338)
Smanjenje po osnovu prodaje plasmana/otpisa i preuzimanja u stečenu materijalnu aktivu	(22.871)	(2.834)
Stanje na dan	94.094	82.968

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA

Članice Bankarske grupe su u skladu sa Odlukom Agencije za bankartsvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, a koja se primjenjuje od 01. januara 2020. godine, u obavezi vršiti računovodstveni otpis bilanske izloženosti u vanbilansnu evidenciju dvije godine nakon što su za navedene izloženosti knjigovodstveno evidentirale očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti i iste su proglašile u potpunosti dospjelom, osim izloženosti po osnovu finansijskog lizinga. Do 31. decembra 2022. godine ukupno stanje kredita koji su računovodstveno otpisani iznosi 48.237 hiljada BAM (31. decembar 2021: 55.655 hiljada BAM).

Do značajnog smanjenja obima portfolia računovodstveno otpisanih kredita u toku 2022. godine, došlo je prevashodno zbog realizovane prodaje NPL portfolija u Novoj banci a.d. Banja Luka, gdje je navedenom transakcijom prodan i dio računovodstveno otpisanog portfolija ukupnog iznosa glavnice 44.023 hiljada BAM, gdje je iz kupoprodajne cijene naplaćeno 510 hiljada BAM, dok je ostatak od 43.513 hiljade BAM trajno otpisan iz poslovnih knjiga Banke.

20. MATERIJALNA IMOVINA**a) Nekretnine i oprema**

Promjene na nekretninama i opremi u toku 2022. godine prikazani su kako slijedi:

u 000 BAM	Zemljište i poslovne zgrade	Oprema i ostala sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Avansi za osnovna sredstva	Ukupno
NABAVNA VRJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2022.	31.143	65.358	1.810	-	98.311
Nabavke u toku godine	1	1.788	2.730	184	4.703
Aktiviranje osnovnih sredstava	-	1.614	(3.042)	-	(1.428)
Prodaja	-	(179)	-	-	(179)
Prenos na zalihe (oprema za donaciju)	-	(150)	-	-	(150)
Otpis/rashodovanje/smanjenje	-	(2.698)	-	-	(2.698)
Stanje na dan 31.12.2022.	31.144	65.733	1.498	184	98.559
ISPRAVKA VRJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2022.	2.100	49.993	-	-	52.093
Amortizacija	885	5.319	-	-	6.204
Prodaja	-	(117)	-	-	(117)
Prenos na zalihe (oprema za donaciju)	-	(150)	-	-	(150)
Otpis/rashodovanje/isknjižavanje	-	(2.514)	-	-	(2.514)
Stanje na dan 31.12.2022.	2.985	52.531	-	-	55.516
SADAŠNJA VRJEDNOST					
Stanje na dan 31.12.2022.	28.159	13.202	1.498	184	43.043

Na dan 31. decembar 2022. godine Bankarska Grupa nema građevinske objekte, zemljište, opremu, kao i ostala sredstva založene kao kolaterale za obezbjeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza, izuzev plasiranih kredita koji su, u skladu sa Ugovorom o zalaganju, založeni u korist IRB-a RS (napomena 25). Članice Bankarske grupe posjeduju vlasničku dokumentaciju za zemljište i poslovne zgrade.

20. MATERIJALNA IMOVINA (nastavak)**b) Sredstva sa pravom korištenja**

Bankarska grupa sa 31. decembrom 2022. godine ima obaveze prema pravnim i fizičkim licima koje proizilaze iz ugovora o zakupu poslovnih prostora i bankomata, a koji se priznaju u skladu sa MSFI 16 na osnovu računovodstvene politike za priznavanje zakupa opisane u napomeni 36.

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Stanje na dan 01. januara	12.187	8.169
Povećanje prava zakupa	1.862	659
Smanjenje prava zakupa	(2.918)	(1.213)
Amortizacija i isknjižavanje	(1.134)	(1.813)
Stanje na dan 31. decembra	9.997	5.802

c) Investicione nekretnine

Promjene na investicionim nekretninama u toku 2022. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Stanje na dan 01. januara	5.097	2.447
Prenos u toku godine	-	2.652
Otuđenje i rashodovanje	(498)	(91)
Usklađivanje vrijednosti	(14)	(31)
Stanje na dan	4.585	4.977

Fer vrijednost investicionih nekretnina na 31. decembar 2022. godine je 4.585 hiljada BAM.

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

21. NEMATERIJALNA IMOVINA

<i>u 000 BAM</i>	<i>Pravo na korištenje tuđih softvera</i>	<i>Licene, kupljeni softveri</i>	<i>Nematerijalna ulaganja u pripremi</i>	<i>Avansi za nematerijalna ulaganja</i>	<i>Ukupno</i>
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2022.	922	23.029	1.867	34	25.852
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	739	1.579	390	2.708
Aktiviranja u toku godine	-	1.549	(2.648)	-	(1.099)
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje	-	(779)	-	-	(779)
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(340)	(340)
Stanje na dan 31.12.2022.	922	24.538	798	84	26.342
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2022.	922	18.569	-	-	19.491
Amortizacija	-	2.219	-	-	2.219
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje	-	(780)	-	-	(780)
Stanje na dan 31.12.2022.	922	20.008	-	-	20.930
SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 31.12.2022.	-	4.530	798	84	5.412

Na dan 31. decembra 2022. godine Bankarska grupa nema nematerijalnih ulaganja založenih kao kolaterale za obezbjeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza.

22. SREDSTVA STEČENA NAPLATOM POTRAŽIVANJA

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Sredstva stečena naplatom potraživanja	15.080	36.997
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	(14.527)	(28.255)
Stanje na dan (neto)	553	8.742
	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Sredstva stečena naplatom potraživanja:		
- zemljište	2.128	3.156
- nekretnine	9.302	24.940
- oprema	3.650	8.901
đUkupno	15.080	36.997
Obezvređenje stečene materijalne imovine	(14.527)	(28.255)
Stanje na dan (neto)	553	8.742

Sredstva stečena naplatom potraživanja se obezvredjuju na osnovu njene starosti, odnosno datuma svodenja na tehničku vrijednost u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. U toku 2022. godine, Bankarska grupa je realizovala prodaju sredstava stečenih naplatom potraživanja u iznosu neto vrijednosti od 9.469 hiljada BAM, što je uticalo na smanjenje ove pozicije u odnosu na 31. decembar 2021. godine. Procjenjena vrijednost ovih sredstava na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 15.624 hiljada BAM (2021: 31.751 hiljada BAM) i procjena je urađena od strane ovlaštenih procjenitelja.

Tabela kretanja obezvređenja sredstava stečenih naplatom potraživanja:

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	32.916	36.286
Dodatno obezvređenje u toku godine	1.873	6.549
Povećanje ispravki vrijednosti po osnovu zatvaranja potraživanja	3.889	3.120
Smanjenje ispravki vrijednosti po osnovu prodaje i otpisa	(24.151)	(17.700)
Stanje na dan	14.527	28.255

23. OSTALA POTAŽIVANJA I AVR

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Potaživanja za kamatu i naknadu	3.901	2.890
Zalihe kancelarijskog i potrošnog materijala	331	350
Otkupljena potraživanja (kratkoročna)	653	2.321
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamat za rentnu štednju	1.890	1.816
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po kreditima	5.526	3.808
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po HoV	4.510	2.421
Razgraničena potraživanja za unaprijed plaćene troškove	1.444	1.049
Razgraničena potraživanja za obračunate prihode	703	884
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa (napomena 23 a)	22.987	16.546
Ukupno	41.945	32.085
Ispravke vrijednosti	(5.171)	(2.218)
Stanje na dan (neto)	36.774	29.867

a) Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Potaživanja za namjenski dep. za obavljanje plat. transakcija sa kart.	6.079	4.297
Potaživanja iz operativnog poslovanja po osnovu gotovinskih isplata na ATM bankomatima za isplate od popisa do kraja poslovne godine	4.369	2.124
Potaživanja po kartičnom poslovanju	4.356	1.230
Potaživanja po osnovu avansa	673	140
Potaživanja od komitenata za plaćene ino troškove	708	-
Ostala potraživanja od klijenata banke	670	1.963
Potaživanja po osnovu prodaje stečene materijalne aktive	2.855	
Potaživanja po osnovu naknada koje se refundiraju	171	159
Ostala potraživanja iz operativnog posl. po osnovu minusnog salda	114	259
Potaživanja po korespondentskih banaka	400	4.330
Potaživanja od pošta	-	1.138
Potaživanja za više plaćen porez iz dobiti	71	239
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	2.521	670
Ukupno ostala potraživanja iz poslovnih odnosa:	22.987	16.546

Potaživanja od korespondentskih banaka se odnose na spot transakcija u cilju usklađivanja devizne pozicije, te zaštite Banke od promjena kurseva i potencijalnog gubitaka.

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	4.248	5.472
Neto promjene ispravki vrijednosti	1.002	(167)
Računovodstveni otpis	(224)	(2.382)
Prenos po osnovu prodaje stečene materijalne aktive	557	-
Smanjenje po osnovu prodaje/otpisa i preuzimanja u stečenu materijalnu aktivu	(412)	(705)
Stanje na dan 31. decembra	5.171	2.218

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

24. DEPOZITI KOMITENATA

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Depoziti komitenata	3.013.484	2.068.719
Ukupno depoziti komitenata:	3.013.484	2.068.719
a) Depoziti po korisnicima		
	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Banke i bankarske institucije	38.975	19.496
Javna i državna preduzeća	313.242	219.416
Privreda	513.921	285.706
Vanprivreda	139.399	114.476
Vlada i vladine institucije	603.716	398.498
Strana lica	32.770	25.232
Domaća fizička lica	1.371.461	1.005.895
Ukupno obaveze po osnovu depozita na dan	3.013.484	2.068.719
b) Depoziti po ročnosti		
	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Depoziti po viđenju	1.980.011	1.187.672
Kratkoročni depoziti	632.474	530.996
Dugoročni depoziti	400.999	350.051
Ukupno obaveze po osnovu depozita na dan	3.013.484	2.068.719

Na dan 31. decembar 2022. godine tekuće dospijeće dugoročnih depozita iznosi 336.624 hiljada BAM (2021: 413.148 hiljada BAM).

25. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Obaveze po uzetim kreditima		
- do godinu dana	45.857	39.849
- preko godinu dana	294.968	253.586
Ukupno obaveze po uzetim kreditima:	340.825	293.435

25. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (nastavak)

Struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Investicione razvojne banke Republike Srpske a.d. Banja Luka:		
- Fond stanovanja RS	146.380	101.076
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS	138.203	137.223
- Fond za razvoj istočnog dijela RS	56.242	55.136
Ukupno obaveze po uzetim kreditima:	340.825	293.435

Na dan 31. decembar 2022. godine tekuća dospijeća za obaveze po dugoročnim kreditima iznose 45.857 hiljada BAM (31. decembar 2021. godine: 39.849 hiljada BAM).

Obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja Investicione razvojna banka Republike Srpske (u daljem tekstu: IRB RS), odnose se na pojedinačne ugovore sa rokovima dospjeća do 25 godina i godišnjom kamatnom stopom od 0,50% do 3,7%.

Sredstva su primljena u cilju kreditiranja: poljoprivrede, preduzetnika i preduzeća, početne poslovne aktivnosti za jedinice lokalne samouprave, kao i za stambene kredite stanovništva.

IRB RS je u skladu sa Pravilima plasmana sredstava po kreditnim linijama i zajmovima („Službeni glasnik RS“ 67/21) definisala u članu 5. tačka 2. i članu 22. stav 3. tačka 4. da IRB RS u ime i za račun fondova kojim upravlja zaključuje okvirni ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji i ugovor o zajmu, a u skladu sa rezultatima finansijske analize posrednika i ugovor o zalaganju sadašnjeg i budućeg portfolija, za plasman sredstava po kreditnim linijama.

S tim u vezi, IRB RS je zaključila sa članicama Bankarske grupe ugovore o zalaganju kreditnog portfolija i to za sljedeće fondove (datum posljednjeg zalaganja 30. septembar 2021. godine):

1. Fond za razvoj istočnog dijela RS;
2. Fond za razvoj i zapošljavanje RS i
3. Fond stanovanja RS.

Sklopljeni ugovori ne sadrže posebne kovenante.

Stanje potraživanja po osnovu plasiranih kredita koji su založeni dana 30. septembar 2021. godine, sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine iznose:

Bruto iznos:	224.941 hiljada BAM
Umanjenje vrijednosti:	19.182 hiljada BAM
Neto iznos:	205.759 hiljada BAM
Ukupan broj partija:	2.029

Navedeni iznosi su registrovani u registru zaloge i odnose se na Novu banku a.d.Banja Luka.

Bankarska grupa na dan 31. decembar 2022. godine nema drugih hipoteka, zaloge ili drugih tereta nad statkama aktive, izuzev prethodno navedenog.

26. REZERVISANJA NA STAVKE VANBILANSA

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Rezervisanja za vanbilansne stavke	4.328	1.842
Ukupno rezervisanja na stavke vanbilansa:	4.328	1.842

Promjene na rezervisanjima za vanbilansne stavke:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	3.661	1.438
Rezervisanja u tekućoj godini	4.591	1.380
Ukidanje rezervisanja	(3.924)	(976)
Stanje na dan	4.328	1.842

27. REZERVISANJA ZA POTENCIJALNE OBAVEZE

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Rezervisanja za otpremnine	739	349
Rezervisanja za sudske sporove	190	280
Rezervisanja za isplate radnicima (bonusi)	1.567	-
Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze	693	368
Stanje na dan 31. decembra	3.189	997

Promjene na rezervisanjima za otpremnine, sudske sporove, potencijalne isplate radnicima i ostale potencijalne obaveze:

	Rezervisanja za otpremnine 000 BAM	Rezervisanja za sudske postupke 000 BAM	Rezervisanja za isplate radnicima 000 BAM	Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze 000 BAM	UKUPNO 000 BAM
Stanje na dan 31. decembra 2021.	349	280	-	368	997
Stanje na dan 1. januara 2022.godine	349	280	-	368	997
- Nova banka a.d.Banja Luka					
Stanje na dan 1. januara 2022. godine - Atos bank a.d. Banja Luka	482	124	410	402	1.418
Rezervisanja u tekućoj godini (napomena 12)	97	85	1.567	200	1.949
Smanjenje rezervisanja / isplata	(189)	(299)	(410)	(277)	(1.175)
Stanje na dan 31. decembar 2022.	739	190	1.567	693	3.189

28. OSTALE OBAVEZE I PVR

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Razgraničeni prihodi - unaprijed naplaćena naknada	10.126	7.712
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u domaćoj valuti	4.345	3.052
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u stranoj valuti	4.560	3.237
Razgraničene obaveze za ostale obračunate troškove	1.263	1.064
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	2.107	1.107
Ostale obaveze - unaprijed naplaćeni anuiteti po kreditima	11.974	7.893
Obaveze po primljenim sredstvima - neraspoređeni priliv	1.472	2.220
Ostale obaveze po kartičnom poslovanju	917	116
Obaveze prema dobavljačima	2.000	742
Obaveze po kamatama	312	442
Obaveze za dividend	305	305
Obaveze po osnovu poštanskih uputnica	554	83
Obaveze po osnovu poslovnog lizinga - višegodišnjeg zakupa	10.316	5.981
Obaveze po osnovu namjenskih depozita za emitovanje emisija HoV ili preuzimanje akcionarskih društava	1.082	1.703
Prolazni i privremeni račun ino banaka za odlive	136	4.362
Prolazni i privremeni račun za penzije	-	2.273
Ostale obaveze	6.160	2.677
Ukupno ostale obaveze i PVR	57.629	44.969

29. SUBORDINIRANI DUG

Obaveze po osnovu subordiniranog duga:

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Subordinirani dug - u domaćoj valuti	37.600	37.600
Ukupno subordinirani dug:	37.600	37.600

Obaveze po osnovu subordiniranog duga u ukupnom iznosu od 37.600 hiljada BAM su iz 2019. godine (sedma emisija obveznica) i u potpunosti se odnose na Novu banku a.d.Banja Luka.

Stanje obveznica po osnovu subordiniranog duga nakon povrata	Datum rješenja Komisije HoV RS	Nominalna vrijednost emisije BAM	Broj emitovanih obveznica	Kamatna stopa	Grejs period	Rok dospjeća
Sedma emisija	21.10.2019.	37.600.000	376	3,00%	5 godina	10 god.

Skupština akcionara Nove banke ad Banja Luka je dana 20. avgusta 2019. godine donijela Odluku o sedmoj emisiji obveznica javnom ponudom, kojom je izvršena zamjena VI emisije obveznica u iznosu od 37,6 miliona BAM.

Sedmom emisijom obveznica emitovano je 376.000 obveznica nominalne vrijednosti 100 BAM po obveznici, ukupne nominalne vrijednosti 37.600.000 BAM uz kamatnu stopu 3%, sa rokom dospjeća od 10 godina i grejs periodom od 5 godina. Kupac navedenih obveznica je Investiciono razvojna banka Republike Srpske i fondovi kojima ona upravlja.

30. KAPITAL**Struktura kapitala Banke**

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Akcijski kapital (obične akcije)	184.638	184.638
Emisiona premija (ažio)	-	(10.000)
Rezerve iz dobiti	8.440	7.775
Revalorizacione rezerve	(72)	2.367
Neraspoređena dobit iz ranijeg perioda	19.924	7.298
Neraspoređena dobit tekuće godine	184.608	23.290
Ukupno kapital:	397.538	215.368

Akcijski kapital

Ukupan akcijski kapital Bankarske grupe na dan 31. decembar 2022. godine sastoji se od 184.637.768 običnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM (2021.: 184.637.768 obične akcije pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM).

Skupština akcionara Nove banke a.d. je 27. juna 2022. godine donijela Odluku o raspodjeli dobiti, kojom je ostvarena neto dobit za 2021. godinu u iznosu od 23.290 hiljada BAM raspoređena za pokriće emisionog gubitka nastalog XXIV emisijom akcija ispod nominalne vrijednosti u iznosu od 10.000 hiljada BAM, zakonske rezerve u iznosu od 665 hiljade BAM i zadržane dobiti u iznosu od 12.625 hiljada BAM.

Aкционari Bankarske grupe na dan 31. decembra 2022. godine su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u 000 BAM)	% učešća običnih akcija
MG MIND DOO	183.006	99,12%
Andžić Milorad	650	0,35%
Mlađen Vlatko	560	0,30%
Elek Nedeljko	380	0,21%
Milaković Nedeljko	24	0,01%
NICOLA'S DOO Banja Luka	14	0,01%
BAMBI VEMAX DOO	4	0,00%
Ukupno	184.638	100,00%

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2021. godine bili su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u 000 BAM)	% učešća običnih akcija
MG Mind DOO, Mrkonjić Grad	182.951	99,09%
Andžić Milorad	650	0,35%
Mlađen Vlatko	560	0,30%
Elek Nedeljko	380	0,21%
Petrović Mijat	55	0,03%
Milaković Nedeljko	24	0,01%
NICOLA'S DOO Banja Luka	14	0,01%
BAMBI VEMAX DOO	4	0,00%
Ukupno	184.638	100,00%

30. KAPITAL (nastavak)***Akcijski kapital (nastavak)***

Sve gore navedene promjene akcionara Bankarske grupe u 2022. godini evidentirane su u jedinstvenoj evidenciji akcionara kod Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske. Banka na dan 31. decembra 2022. godine ima kapital u iznosu od 184.637.768 BAM. Članom 34., stav 1 Zakona o bankama Republike Srpske propisan je minimalan iznos novčanog kapitala od 15.000.000 BAM, a članom 37. stav 4. Zakona o bankama Republike Srpske i članom 34. stav 1. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je minimalni koeficijent adekvatnosti regulatornog kapitala od 12% i način obračuna istog.

Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od (10.000) hiljada BAM koja se odnosila na negativnu razliku između uplaćene vrijednosti akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija nastale po osnovu XXXI emisije hartija od vrijednosti (XXIV emisija redovnih / običnih akcija) javnom ponudom nadoknađena je iz ostvarene neto dobiti za 2021. godinu u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti Skupštine akcionara Banke od 27. juna 2022. godine.

Rezerve kapitala

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa zakonom i propisima Republike Srpske i Statutom Banke i na dan 31. decembra 2022. godine iznose 8.440 hiljada BAM i u odnosu na 2021. godinu veće su za 665 hiljada BAM (31. decembar 2021. godine: 7.775 hiljada BAM).

Neraspoređena dobit

Neraspoređena dobit na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 204.532 hiljade BAM, a obuhvata neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda u iznosu od 19.924 hiljada BAM, ostvarenu neto dobit tekućeg perioda u iznosu od 41.024 hiljade BAM, efekat po osnovu ukidanja ispravki vrijednosti u iznosu od 160 hiljada KM po osnovu eliminacije međuzavisnih transakcija, efekat po osnovu ukidanja ispravki vrijednosti u iznosu od 3.980 hiljada KM za očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima MSFI 9 na nivou Bankarske grupe, efekat po osnovu kupovine udjela u iznosu od 139.444 hiljada KM.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve na dan 31. decembra 2022. godine iznose (72) hiljade BAM i formirane su kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost i ispravka vrijednosti ulaganja u hartije od vrijednosti klasifikovanih kao finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Neto dobit koja se odnosi na vlasnike običnih akcija	184.668	23.290
Ponderisani prosječni broj akcija	184.637.768	176.637.768
Zarada po akciji	1,00	0,13

31. VANBILANSNA AKTIVA / PASIVA

U cilju zadovoljenja finansijskih potreba komitenata, Banka odobrava različite vidove garancija i ostalih preuzetih i potencijalnih obaveza. Iako se pomenute obaveze ne priznaju u izvještaju o finansijskoj poziciji, one sadrže kreditni rizik i stoga čine sastavni dio sveukupnog rizika Banke.

Ukupno stanje potencijalnih obaveza je prikazano u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Plative garancije	115.780	76.404
Činidbene garancije	215.207	118.217
Nepokriveni nostro akreditivi	445	408
Neopozive kreditne obaveze	275.972	162.616
Bruto vrijednost na dan 31.12.	607.404	357.645
Rezervisanja na stavke vanbilansa	(4.328)	(1.842)
Neto vrijednost na dan 31.12.	603.076	355.803

Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

Akreditivi i garancije obavezuju Banku da izvrši plaćanje u korist korisnika ukoliko se za to ispune potrebni uslovi. Garancije i „stand-by“ akreditivi nose isti tip rizika za Banku kao i krediti.

Preuzete neopozive obaveze

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorištene odobrene kredite i revolving kredite (kreditne kartice i pozajmice). Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi sa istekom. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći prije povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodne buduće gotovinske odlive.

Ipak, potencijalni kreditni gubitak je manji od ukupnih neiskorištenih obaveza iz razloga što je većina obaveza potencijalna i ista zavisi od ispunjenja određenih uslova od strane klijenta. Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorištenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročno preuzetih obaveza.

32. SUDSKI SPOROVI

Sudski sporovi su zbog prirode bankarskog poslovanja česta pojava. Članice Bankarske grupe su ustanovile protokol za upravljanje sudskim sporovima. Na osnovu analize tužbenog zahtjeva i pravnog savjeta, članice Bankarske grupe vrše procjenu iznosa potencijalnog gubitka po osnovu sudskih sporova. Članice Bankarske grupe rezervišu sredstva za sve negativne efekte koji mogu nastati po sudskim sporovima odnosno mogu imati uticaj na finansijsku poziciju Bankarske grupe.

Vrijednost sudskih sporova koji se vode protiv članica Bankarske grupe na dan 31. decembra 2022. godine iznose 24.390 hiljada BAM. Članice Bankarske grupe procjenjuju da u budućim periodima neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu negativnog ishoda sudskih sporova, koji su u toku, veći od iznosa formiranog rezervisanja na dan 31. decembra 2022. godine, u iznosu od 190 hiljada BAM (napomena 27).

Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica članice Bankarske grupe su procjenile odgovarajuća rezervisanja na teret rezultata poslovanja u tekućoj i prethodnim godinama.

Bankarska grupa u kontinuitetu prati pravne rizike, te procjenjuje očekivane troškove pravnih postupaka po osnovu kojih formira odgovarajuća rezervisanja.

33. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 24, lica povezana sa Bankom i ključni menadžment Banke čine:

MRS 24.19	Naziv	Opis
MRS 24.19 (a)	Matični subjekti	MG Mind d.o.o. Mrkonjić Grad
MRS 24.19 (b)	Subjekti sa zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem nad subjektom	Grupa MG Mind
MRS 24.19 (c)(d)(e)	Zavisni subjekti; pridruženi subjekti; zajednički poduhvati u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima	Grupa ATOS banka
MRS 24.19 (f)	Ključno upravljačko osoblje subjekta ili njegovog matičnog subjekta	Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke te lica povezana sa navedenim članovima Grupa Lazarević, Grupa Krsmanović, Grupa Miletić, Grupa Radanović, Grupa Milenković, Grupa Adžić, Grupa Vukosavljević, Grupa Trampa, Grupa Nenadić, Grupa Zrilić (1), Grupa Pekez, Grupa Blagojević, Grupa Dragić, Grupa Ljubišić, Grupa Topić, Grupa Smiljanić, Grupa Antić, Grupa Gak, Grupa Pajić, Grupa Kudra, Grupa Jovičić, grupa Kesić, grupa Zrilić (2) grupa Mihajlović, grupa Arežina, grupa Vilendečić, grupa Manojlović, grupa Burić, grupa Đukić, grupa Zrnić
MRS 24.19 (g)	Ostala povezana lica	Članovi Odbora za reviziju Grupa Grčić

Stanja na kraju godine i efekti transakcija sa članovima Uprave, Nadzornog odbora i ostalim ključnim osobljem i njima povezanim stranama, kao i sa ostalim povezanim licima navedenim u tabeli iznad su prikazani u sljedećim tabelama:

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

Izvještaj o finansijskoj poziciji sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine:

	Matični subjek	Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)	Zavisni subjekt MRS 24, 19. (c) (d) (e)	Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)	Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
AKTIVA						
Krediti i potraživanja po kreditima	9.458	6.675	2.405	1.254	48	19.840
Ostala potraživanja i AVR	36	12	9	4	-	61
Poslovna aktiva	9.494	6.687	2.414	1.258	48	19.901
Vanbilans- neopozive obaveze	7.813	5.096	10	335	-	13.254
Vanbilans- potencijalne obaveze	1.684	2.504	-	-	-	4.188
Vanbilansna aktiva	9.497	7.600	10	335	-	17.442
UKUPNA AKTIVA	18.991	14.287	2.424	1.593	48	37.343
PASIVA						
Obaveze						
Depoziti komitenata	18	5.553	110	7.216	209	13.106
Ostale obaveze i PVR	673	511	10	27	2	1.223
Rezervisanja na stavke vanbilansa	3	15	-	1	-	19
Poslovna pasiva	694	6.079	120	7.244	211	14.348
Vanbilans- neopozive obaveze	7.813	5.096	10	335	-	13.254
Vanbilans- potencijalne obaveze	1.684	2.504	-	-	-	4.188
Vanbilansna pasiva	9.497	7.600	10	335	-	17.442
UKUPNA PASIVA	10.191	13.679	130	7.579	211	31.790

Izvještaj o finansijskoj poziciji za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine:

	Matični subjek	Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)	Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)	Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
AKTIVA					
Krediti i potraživanja po kreditima	1.585	35.008	900	-	37.493
Ostala potraživanja i AVR	3	226	141	-	370
Poslovna aktiva	1.588	35.234	1.041	-	37.863
Vanbilans- neopozive obaveze	1.678	2.383	272	10	4.343
Vanbilans- potencijalne obaveze	4.093	9.536	254	-	13.883
Vanbilansna aktiva	5.771	11.919	526	10	18.226
UKUPNA AKTIVA	7.359	47.153	1.567	10	56.089
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	119	5.424	4.240	197	9.980
Ostale obaveze i PVR	137	1.152	50	-	1.339
Poslovna pasiva	256	6.576	4.290	197	11.319
Vanbilans - neopozive obaveze	1.678	2.383	272	10	4.343
Vanbilans - potencijalne obaveze	4.093	9.536	254	-	13.883
Vanbilansna pasiva	5.771	11.919	526	10	18.226
UKUPNA PASIVA	6.027	18.495	4.816	207	29.545

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)**Izvještaj o bilansu uspjeha poslovne 2022. godine:**

	<i>Matični subjekt</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS24, 19. (b)</i>	<i>Zavisni subjekt MRS 24, 19. (c) (d) (e)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	225	260	110	62	1	658
Rashodi od kamata	-	(8)	-	(25)	-	(33)
Neto prihodi od kamata	225	252	110	37	1	625
Neto prihodi od naknada i provizija	244	133	257	74	1	709
Ostali poslovni prihodi	-	-	-	2	25	27
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	(9)	(47)	-	(1)	-	(57)
Umanjenje vrijednosti	(162)	2	(13)	(1)	-	(174)
Dobit tekuće godine	298	340	354	111	27	1.130

Izvještaj o bilansu uspjeha poslovne 2021. godine:

	<i>Matični subjekt</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	106	1.597	62	-	1.765
Rashodi od kamata	-	(7)	(12)	-	(19)
Neto prihodi od kamata	106	1.590	50	-	1.746
Prihodi od naknada i provizija	51	330	71	1	453
Ostali poslovni prihodi	-	24	1	-	25
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	-	(3)	(1)	(1)	(5)
Umanjenje vrijednosti	18	(1.577)	(4)	-	(1.563)
Dobit tekuće godine	175	364	117	-	656

34. PORESKI RIZICI

Obzirom da Bankarska grupa posluje na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine (oba entiteta i Brčko Distrikt BiH) u obavezi je da primjenjuje zakone iz oblasti poreza koji važe u sve tri jurisdikcije. Porezi koji se plaćaju obuhvataju porez na dobit i porez na dohodak. U regulativi koja se primjenjuje u poreskim jurisdikcijama postoji različitost u primjeni, dok su propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone postoji ograničen broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju između državnih i entitetskih ministarstava i institucija u vezi sa pravnom implementacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa.

Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrole od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zateznih kamata.

U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi RS, period zastarjelosti poreskih obaveza je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Kao rezultat toga transakcije koje se odnose na obraćune i plaćanja obaveza po porezima mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utiču da poreski rizici u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu budu značajniji od onih u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom.

U toku 2022. godine, Nova banka a.d. Banja Luka je imala dvije kontrole, jednu od strane Poreske uprave RS, a drugu od strane Poreske uprave Federacije BiH. Utvrđena obaveza po Rješenju Poreske uprave RS, broj 06/1.01/0302-456.3-7020/2021 od 07.02.2022. godine nisu bile materijalno značajna, dok po Zapisniku Poreske uprave Federacije BiH, broj 13/09-2-12-20-1086-1/22 od 12.07.2022. godine nije bilo utvrđenih poreskih obaveza.

35. LIZING

Zakup se odnosi na zakup poslovnica od pravnih i fizičkih lica, kao i na zakup po osnovu prostora za ugradnju bankomata.

Trošak zakupnina je knjižen kroz pozicije kamata, amortizacije i zakupa to je prikazano u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	<i>2022. 000 BAM</i>	<i>2021. 000 BAM</i>
Rashodi kamata (napomena 7)	293	229
Amortizacija sredstava u zakupu (napomena 12 i 20)	2.141	2.335
Trošak zakupnina (napomena 12)	687	610
Ukupno	3.121	3.174

Buduća ukupna očekivana plaćanja po osnovu operativnog lizinga u slučajevima kada se Bankarska grupa javlja kao zakupac prikazana su u narednoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	<i>2022. 000 BAM</i>	<i>2021. 000 BAM</i>
- do 1 godine	3.095	2.809
- od 1 do 5 godina	5.757	4.712
- preko 5 godina	2.377	397
Ukupno	11.229	7.918

35. LIZING (nastavak)

Buduće ukupne očekivane naplate po osnovu ugovora kada se Banka javlja kao zakupodavac prikazana su u narednoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembar</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Do 1 godine	283	493
Između 1 i 5 godina	482	128
Preko 5 godina	-	-
Ukupno	765	621

36. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Na globalnom nivou 2022. godina je obilježena izbijanjem sukoba u Ukrajini i pretačim ekonomskim efektima sankcija, te posledično intenzivnim rastom stope inflacije, naročito u SAD, EU i zemljama u razvoju. Pandemija virusa COVID-19 je i dalje prisutna, ali je značajno usporila u odnosu na prethodnu godinu. Generalno govoreći, globalna ekonomija od početka 2022. godine bilježi negativne trendove, prisutna je rastuća neizvjesnost u pogledu međunarodnih političkih i ekonomskih odnosa, rast inflacije i cijena energenata. U ekonomskom smislu, osnovna odlika momenta u kojem se nalazimo je da se završio period niske stope inflacije i niskih kamatnih stopa, te da od početka godine postoji trend povećanja ključnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka i rast referentnih kamatnih stopa, kao što je EURIBOR. Evropska centralna banka u cilju suzbijanja inflacije je u toku 2022. godine bila prinuđena da četiri puta diže svoje ključne kamatne stope, i to u julu 2022. godine za 50 bps, u septembru za 75 bps, u novembru za 75 bps i u decembru za 50 bps. Očekivanja su da će se sa ovakvom monetarnom politikom nastaviti i u 2023. godini u cilju daljeg suzbijanja inflacije. EURIBOR tekoće bilježi intenzivan rast, tako da je posle dužeg vremena u junu 2022. godine dostigao pozitivnu vrijednost i dalje tokom 2022. godine nastavio rast, prateći rast ključnih kamatnih stopa ECB i tržišna očekivanja.

Prema procjeni MMF-a, Bosna i Hercegovina je 2022. godinu završila sa stopom rasta realnog GDP-a od 3,8%, a poslednja projekcija za 2023. godinu je rast realnog GDP-a po stopi od 2,0%.

Prema objavi Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine ukoliko se posmatra prosječno kretanje indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u 2022. godini u odnosu na prosjek 2021. godine, može se zaključiti da je u tom periodu zabilježena prosječna inflacija od 14,0%.

Prosječna plata isplaćena u decembru 2022. godine u Republici Srpskoj iznosila je 1.217 BAM i veća je za 0,5% nominalno, a realno za 0,9% u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prošle godine prosječna neto plata nominalno je veća za 17,2%, a realno je manja za 3,2%.

Bankarski sistem Republike Srpske je tokom 2022. godine bio stabilan i adekvatno kapitalizovan, a likvidnost i profitabilnost su na zadovoljavajućem nivou.

Bankarski sektor Republike Srpske čini značajan dio ukupnog bankarskog sistema Bosne i Hercegovine. U vlasničkoj strukuturi kapitala banaka dominantno je učešće stranog vlasništva.

Bankarski sektor počiva na tradicionalnim i visoko regulisanim depozitno-kreditnim poslovima. Od početka 2022. godine su nastavljene aktivnosti koje su se i ranije sprovodile, a koje pored intenzivnih aktivnosti na tumačenju usvojene zakonske regulative, uključuju intenzivno jačanje kapaciteta kontrolora, posebno na SREP metodologiji, razvoju okvira za nadzorno stres testiranje, restrukturiranju banaka i poboljšanju regulatornih zahtjeva za klasifikaciju aktive banaka (primjena MSFI 9). Sve gore navedeno uslovilo je dodatno angažovanje banaka na dostavljanju znatno većeg obima podataka i izvještaja po zahtjevu regulatora.

Bankarski sektor obavlja funkciju platnog prometa u zemlji i inostranstvu i ima značajnu ulogu u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Banke i druge finansijske organizacije konstantno rade na usklađivanju poslovanja sa zahtjevima Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, tako da se može reći da je postignuta sistematičnost u ovom segmentu poslovanja, a unaprijeđena je i saradnja sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Banke i druge finansijske organizacije kontinuirano unapređuju i modernizuju poslovanje, sa ciljem prilagođavanja bankarskih proizvoda i usluga potrebama korisnika.

Takođe, kontinuirano se provode aktivnosti na implementaciji odredbi Zakona o bankama Republike Srpske koje regulišu obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga.

U skladu sa gore navedenim izmjenama, Bankarska grupa će u cilju unapređenja kvaliteta poslovanja i održavanja stabilnosti, u narednom periodu svoje aktivnosti usmjeriti na:

- oprezno i kvalitetno poslovanje i kapitalno jačanje kroz zadržavanje dobiti,
- kontrolu nivoa dospjelih potraživanja, a posebno nekvalitetnih kredita, te dodatne aktivnosti za efikasniju naplatu i unapređenje sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija,
- kontinuirano unapređenju sistemu upravljanja rizicima, posebno kreditnim, kamatnim i rizikom likvidnosti i dalje unapređenje metodologije za izračun parametara kreditnog rizika.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**37.1 Uvod**

Osnovni preduslov za uspješno bankarsko poslovanje je upravljanje rizikom, a koje obuhvata: proces neprekidnog identifikovanja, mjerena i praćenja, definisanja i uspostavljanja ograničenja rizika i primjenu drugih vrsta kontrola i nadzora. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Bankarske grupe i svaki pojedinac u Bankarskoj grupi je, u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku i upravljanje istim. Bankarska grupa je u osnovi izložena kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku. Osim toga, Bankarska grupa posebno prati operativne rizike, rizik izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, rizik ulaganja Bankarske grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva, kao i uticaj rizika koji se odnose na zemlju porijekla lica kome je Bankarska grupa izložena. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja Bankarske grupe o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promjene u okruženju, tehnologiji i industriji. Bankarska grupa prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sljedeći organi/tijela:

Na nivou Bankarske grupe osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sljedeći organi/tijela:

Nadzorni odbor nadređene Banke:

Nadzorni odbor nadređene Banke je odgovoran za sveobuhvatni pristup upravljanju rizicima, kao i za definisanje strategije i principa upravljanja rizicima. S ciljem efikasnog upravljanja rizicima i uspostavljanja efikasne organizacione strukture za upravljanje rizicima, Nadzorni odbor je dužan da:

- doneće uskladene politike, procese i sisteme rukovođenja i upravljanja na konsolidованoj osnovi, te da ih periodično procjenjuje, a najmanje jednom godišnje,
- uspostavi strukturu bankarske grupe i okvir za korporativno upravljanje sa jasno definisanim ulogama i odgovornostima,
- uspostavi adekvatnu upravljačku i rukovodnu strukturu članica bankarske grupe koja će biti adekvatna riziku kojem je izložena grupa, njeno poslovanje i pojedinačne članice,
- nadzire poslovanje članica bankarske grupe, aktivnosti organa upravljanja i rukovođenja članica grupe, kao i poštovanje regulatornih i zakonskih obaveza,
- nadzire upravljanje rizicima koji utiču ili bi mogli uticati na članice bankarske grupe, a posebno one rizike koji su identifikovani kao značajni za bankarsku grupu,
- usvoji adekvatne politike i procedure, odnosno obezbijedi efikasno funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola koji će omogućiti adekvatno upravljanje rizicima u svim strukturama poslovanja članica bankarske grupe,
- osigura da uprava i nosioci ključnih funkcija imaju odgovarajuće znanje, sposobnost i stručnost kako bi u potpunosti razumjeli i pratili organizacionu strukturu bankarske grupe, strategiju rizika i sklonost preuzimanju rizika bankarske grupe, te adekvatno upravljali rizicima,
- obezbijedi uspostavljanje adekvatnog sistema razmjene informacija između članica grupe, kako bi se adekvatno upravljalo rizicima bankarske grupe i svake pojedine članice, te obezbijedio odgovarajući nadzor bankarske grupe,
- obezbijedi razmjenu informacija u slučaju vanrednih situacija između članica bankarske grupe, kao i izvještavanje nadležnih regulatornih tijela,
- uspostavi adekvatan sistem informisanja nadzornog odbora o okolnostima i promjenama iz unutrašnjeg i vanjskog okruženja koje imaju ili bi mogle imati negativan uticaj na finansijsko stanje matičnog ili zavisnog društva i dovesti do prekoračenja okvira o minimalnim zahtjevima za upravljanjem kreditnim, operativnim, tržišnim rizicima, rizikom likvidnosti i drugim značajnim rizicima,
- obezbijedi okvir za korporativno upravljanje bankarskom grupom sa ciljem identifikacije, sprečavanja i rješavanja potencijalnih i eventualnih sukoba interesa unutar grupe, neadekvatne transakcije između članica grupe, prelijevanje rizika i dr.,

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.1 Uvod (nastavak)

- obezbijedi da članovi bankarske grupe dostavljaju banchi potrebne podatke, neophodne za provođenje procesa konsolidacije, kao i da obezbijedi dostavljanje konsolidovanih finansijskih i drugih izvještaja propisanih Zakonom i podzakonskim aktima,
- usvoji jasnu strategiju i politiku za nova kapitalna ulaganja i širenje grupe, te prilikom donošenja odluka o novim kapitalnim ulaganjima obezbijedi jasne i efikasne kriterijume odlučivanja s ciljem da se ne naruši postojeći nivo rizika grupe i rizik banke zadrži na propisanom nivou,
- da u procesu uspostavljanja ili promjene organizacione strukture bankarske grupe obezbijedi poštovanje regulatornih zahtjeva, zahtjeva finansijskog izvještavanja, zahtjeva internih politika, procesa i sistema unutrašnjih kontrola i dr.,
- da u slučaju proizvodnih, komercijalnih odnosno finansijskih transakcija čiji rizik utiče ili može uticati na bankarsku grupu ili njenu pojedinačnu članicu obezbijedi adekvatne sisteme i procese informisanja sa ciljem adekvatnog upravljanja rizikom bankarske grupe,
- obezbijedi adekvatne procedure za upravljanje rizicima, procedure interne revizije i interne kontrole koje odgovaraju aktivnostima bankarske grupe, kao i njihovo praćenje i ažuriranje.

Odbor za rizike nadređene Banke

Odbor za rizike nadređene Banke u potpunosti razumije i prati sprovođenje Strategije i Politike upravljanja rizicima Bankarske grupe, kao i rizični profil Bankarske grupe i sklonost ka preuzimanju rizika.

Uprava nadređene Banke

Uprava nadređene banke je odgovorna za provođenje ciljeva ovog dokumenta i osigurava uspostavljanje efikasnog procesa konsolidacije bankarske grupe putem:

- organizacione strukture,
- uspostavljanja razgraničenja nadležnosti i odgovornosti,
- osiguranja odgovarajućeg nivoa dostupnih kompetencija,
- uspostavljanja sistema unutrašnjih kontrola,
- osiguranja redovnog revidiranja usvojenih internih akata,
- uspostavljanja organizacione kulture i
- dužna je obezbijediti upotrebu odgovarajućih metoda za mjerjenje/procjenu značajnih rizika,
- dužna je detaljno propisati interne akte koji definišu predmetnu oblast,
- održavati adekvatan sistem informisanja Nadzornog odbora.

Odbor za upravljanje aktivnom i pasivom (ALCO) nadređene Banke

Odbor za upravljanje aktivnom i pasivom (ALCO odbor) ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj strategije upravljanja rizicima i implementacije principa, okvira, politika i limita. Odbor je odgovoran za fundamentalne nalaze po pitanju rizika kao i za upravljanje i praćenje relevantnih odluka vezanih za sve vrste rizika. Prateći trendove pojedinih vrsta rizika, odbor za upravljanje aktivom i pasivom daje prijedloge i mjere za poboljšanje istih

Odbor za reviziju nadređene Banke

Odbor za reviziju je odgovoran za nadzor i angažovanje eksterne revizorske firme koja će obaviti reviziju konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja. Odbor za reviziju Nadzornom odboru i Skuštinji akcionara prezentuje kompletну reviziju godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja. Pored navedenog, Odbor za reviziju je dužan nadgledati poslove interne revizije.

Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu nadređene Banke

Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu inicira i predlaže usvajanje te prati i kontrolisce adekvatnu primjenu ove Politike. Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu odgovoran je za nadzor nad funkcionisanjem metoda i postupaka za upravljanje rizicima. Prati i kontrolisce adekvatnu primjenu ove Politike.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.1 Uvod (nastavak)****Sektor za procjenu kreditnog rizika**

Osnovna nadležnost Sektora za procjenu kreditnog rizika je procjena kreditnog rizika transakcija čije odobravanje je u nadležnosti Nadzornog odbora nadređene banke i praćenje koncentracije izloženosti kreditnom riziku na konsolidovanom nivou za bankarsku grupu.

Sektor za procjenu kreditnog rizika odgovoran je za upravljanje kreditnim rizikom s ciljem minimiziranja troška istog na nivou Banke kroz procjenu kreditnog rizika pri preuzimanju novih izloženosti u kreditnom portfoliju.

Segment za internu reviziju nadređene Banke

Za ocjenu adekvatnosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola u ovoj oblasti odgovoran je Segment za internu reviziju.

Uloga interne revizije je da primjenom sistematičnog i discipliniranog pristupa ocjeni i poboljša efikasnost procesa upravljanja rizicima, sistema internih kontrola, usklađenost poslovanja i upravljanje procesima na nivou bankarske grupe.

Upravljanje procesima na nivou bankarske grupe se vrši kroz definisanje internih akata (povelje, politike i metodologije rada interne revizije) na nivou bankarske grupe, učestvovanja u odabiru kadrova Interne revizije članica bankarske grupe, uključenost u identifikaciji rizika i donošenja plana revizije za narednu godinu članica bankarske grupe, kao i prilikom eventualnih rebalansa godišnjeg plana članica bankarske grupe, Izvještavanja u periodičnoj formi (najmanje na kvartalnom nivou) članica bankarske grupe, vršenje revizije kontrole kvaliteta rada članica bankarske grupe.

Zaposleni u organizacionoj jedinici interne revizije nadređene banke u bankarskoj grupi imaju pravo uvida u poslovne knjige, finansijske izvještaje i svu dokumentaciju banke i njenih podređenih članica, kao i članova iste bankarske grupe, te da bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem banaka članica bankarske grupe

Segment za usklađenost poslovanja nadređene Banke

Segment za usklađenost poslovanja je odgovoran za praćenje i procjenu rizika usklađenosti sa zakonima, preporukama i propisima, te međusobnu usaglašenost internih akata kojima se definiše upravljanje rizicima.

Osnovni zadatak funkcije praćenja usklađenosti poslovanja prema Odluci o sistemu upravljanja u banci ("Službeni glasnik RS" broj 62/2021 i 26/2022) je:

1. Praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom o bankama, propisima Agencije za bankarstvo i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje Banke.
2. Identifikovanje propusta i procjena rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke, te uključivanje rizika usklađenosti u ICAAP bankarske grupe,
3. Savjetovanje uprave Banke i drugih odgovornih lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja, a koje su u vezi sa poslovanjem bankarske grupe
4. Procjenu efekata koje će na poslovanje Banke imati izmjene relevantnih propisa.

Organizaciona struktura upravljanja rizicima je uspostavljena tako da je funkcija upravljanja rizicima fukncionalno i organizaciono odvojena od funkcije preuzimanja rizika, te je jasno utvrđena podjela posla kao i odgovornosti i dužnosti zaposlenih poštujući načela sukoba interesa .

Članica bankarske grupe (podređena banka) je dužna da uskladi svoje interne akte sa internim aktima Bankarske grupe u cilju harmonizacije i optimizacije poslovanja bankarske grupe.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima

Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu nadređene banke:

Osnovna nadležnost:

- razvoj i uspostavljanje sistema upravljanja rizicima na nivou bankarske grupe, kroz definisanje strategije i politike upravljanja rizicima, i okvira za risk apetit bankarske grupe, te praćenje ključnih risk pokazatelja na nivou bankarske grupe,
- upravljanje procesom interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), procesom interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) i procesom izrade Plana oporavka Banke,
- održavanje i unapređenje metoda, modela i alata za upravljanje, kreditnim, operativnim i tržišnim, rizikom likvidnosti i ostalim integrisanim rizicima.

Sektor za procjenu kreditnog rizika nadređene banke:

Osnovna nadležnost je procjena kreditnog rizika transakcija čije odobravanje je u nadležnosti Nadzornog odbora nadređene banke i praćenje koncentracije izloženosti kreditnom riziku na konsolidovanom nivou za bankarsku grupu.

Interni akti koji su u nadležnosti sektora a koji su bitni za ispunjenje zahtjeva na konsolidovanoj osnovi na nivou bankarske grupe:

1. Kreditna politika bankarske grupe,
2. Program upravljanja kreditnim rizikom bankarske grupe,

Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja

Rizici Bankarske grupe se mjere korišćenjem metoda koji odražava i očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima i neočekivane gubitke, koji predstavljaju procjenu krajnjih gubitaka zasnovanu na statističkim modelima. Modeli koriste vjerovatnoću izvedenu na osnovu istorijskih podataka, prilagođenu tako da odražava trenutno ekonomsko okruženje.

Praćenje i kontrola rizika je prvenstveno zasnovana na politici, procedurama, definisanim i uspostavljenim limitima. Ovi limiti odražavaju poslovnu strategiju i tržišno okruženje Bankarske grupe, kao i nivo rizika koji je Bankarska grupa spremna da prihvati. Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici. Ove informacije se prezentuju Upravi i Nadzornom odboru nadređene Banke. Izvještaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, mjerjenje tržišnog rizika, pokazatelje likvidnosti i drugo.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.1. Uvod (nastavak)****Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja (nastavak)**

Koncentracije kreditnog rizika mogu da nastanu kada je određeni broj strana uključen u slične poslovne aktivnosti, ili posluju u istom regionu, ili kada imaju slične ekonomske karakteristike tako da se očekuje, da njihova mogućnost da ispune svoje obaveze, bude pod uticajem sličnih promjena ekonomske ili druge prirode. Koncentracija ukazuje na relativnu osjetljivost poslovanja Bankarske grupe na promjene koje pogađaju određenu industriju ili geografsko područje.

Kako bi izbjegla prekomjernu koncentraciju rizika, politike i procedure Bankarske grupe sadrže specifične smjernice za razvoj i očuvanje diversifikovanog portfolija. Shodno tome, Bankarska grupa kontrolira i upravlja identifikovanim koncentracijama kreditnog rizika.

37.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da jedna ugovorna strana ne ispunji svoju obavezu i tako izazove finansijski gubitak drugoj strani. Izloženost kreditnom riziku, koji se ispoljava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Bankarske grupe kontinuirano prati kroz analizu finansijskog stanja i poslovanja korisnika kredita, kao i stepen naplativosti kredita (dnevno, mjesečno i kvartalno praćenje), kontrolu namjenske upotrebe sredstava i procjenu stepena rizičnosti kreditnog portfolija.

U sproveđenju kreditne politike, Bankarska grupa se pridržava određenih principa ustanovljenih poslovnom i kreditnom politikom Bankarske grupe, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku.

Cilj Bankarske grupe je da kroz kreditnu politiku i program upravlja kreditnim rizikom, koristeći modele za ocjenu rizika, u najvećoj mogućoj mjeri odobrava plasmane koji nose nizak rizik.

Rizici srodnici kreditnom riziku

Članica Bankarske grupe izdaje garancije i akreditive svojim komitentima, i po osnovu kojih ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Bankarska grupa se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizlazi iz velike izloženosti Bankarske grupe prema određenoj grupi dužnika. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada sličnoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promjena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednakog pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, utvrđuju se mjere bezbjednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja utvrđenih limita.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.2. Kreditni rizik****a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir kolateral ili druge instrumente zaštite od rizika**

Sljedeća tabela pokazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija izvještaja o finansijskoj poziciji. Maksimalna izloženost je prikazana u neto iznosu ne uzimajući u obzir efekte smanjenja rizika putem kolaterala ili drugih instrumenata zaštite od rizika.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
AKTIVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	765.109	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	319.059	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	69.762	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.888	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	415.570	270.831
Plasmani drugim bankama	645	317
Krediti i potraživanja po kreditima	2.170.958	1.450.528
Ostala potraživanja i AVR	36.443	29.417
Ukupno	3.790.434	2.605.461
Potencijalne obaveze	328.960	193.809
Neopozive obaveze	274.116	161.994
Ukupno	603.076	355.803
Ukupna izloženost riziku	4.393.510	2.961.264

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promjena fer vrijednosti.

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku

Koncentracijom rizika se upravlja postavljanjem limita kreditne izloženosti u odnosu na pojedinačne komitente, geografska područja i industrije. Maksimalna kreditna izloženost prema pojedinačnom klijentu na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 55.749 hiljada BAM (13,67% priznatog kapitala na konsolidovanom nivou).

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

31. decembar 2022. godine	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Krediti i potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno.
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	729.082	319.059	69.762	250	415.503	-	2.170.958	29.899	603.076	4.337.589
Evropska Unija	35.742	-	-	11.548	67	645	-	3.792	-	51.794
Ostalo	285	-	-	1.090	-	-	-	2.752	-	4.127
Ukupno	765.109	319.059	69.762	12.888	415.570	645	2.170.958	36.443	603.076	4.393.510
Depoziti	-	-	-	-	-	-	17.055	-	23.004	40.059
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hipoteke	-	-	-	-	-	-	667.439	-	128.594	796.033
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	-	684.494	-	151.598	836.092
Neto izloženost	765.109	319.059	69.762	12.888	415.570	645	1.486.464	36.433	451.478	3.557.418

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku**

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

31. decembra 2021. godine	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Krediti i potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	581.646	230.771	16.008	173	270.831	0	1.450.528	19.987	355.803	2.925.747
Evropska Unija	13.049	-	-	11.229	-	317	-	8.434	-	33.029
Ostalo	322	-	-	1.070	-	-	-	1.096	-	2.488
Ukupno	595.017	230.771	16.008	12.472	270.831	317	1.450.528	29.517	355.803	2.961.264
Depoziti	-	-	-	-	-	-	17.863	-	6.534	24.397
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipoteke	-	-	-	-	-	-	497.852	-	80.152	578.004
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	-	515.715	-	86.686	602.401
Neto izloženost	595.017	230.771	16.008	12.472	270.831	317	934.813	29.517	269.117	2.358.863

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

Kolaterali i drugi instrumenti zaštite od rizika

Politikom kolateralna članice Bankarske grupe definišu prihvatljive kolaterale za pojednačne vrste plasmana.

Osnovni tipovi kolateralna su sljedeći:

- Novčani depozit, hartije od vrijednosti, garancije osiguravajućih kuća i banaka, zalog na nepokretnu i pokretnu imovinu i jemstva.

Tržišna vrijednost kolateralna se kontinuirano prati te ukoliko ima potrebe traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja kao i u toku korišćenja kredita. Članica Bankarske grupe u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolateralna i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjenje vrijednosti.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive**

Kvalitetom finansijskih sredstava Bankarska grupa upravlja koristeći klasifikaciju plasmana zasnovanu na MSFI 9 metodologiji.

Kvalitet plasmana po tipovima sredstava koji se nalaze u izvještaju o finansijskoj poziciji, zasnovanim na razvrstavanju po nivoima kreditnog rizika (Stage-evima) posmatrano po tipovima klijenata, klasama rejtinga i danima kašnjenja sa posebnim akcentom na kredite za 2022. godinu prikazan je sljedećim tabelama:

31. decembar 2022. godine						(u 000 BAM)
Banke/ostali komitenti	S1	S2	od čega	S3	od čega	Ukupno 31.12.2022.
			S2 POCI		S3 POCI	
Plasmani drugim bankama	645	-	-	-	-	645
Krediti i potraživanja po kreditima	1.837.646	340.582	8.357	86.824	15.269	2.265.052
Bruto izloženost	1.838.292	340.582	8.357	86.824	15.269	2.265.698
Umanjenje vrijednosti po kreditima	10.801	23.929	759	59.368	8.188	94.098
Neto izloženost	1.827.491	316.653	7.598	27.456	7.081	2.171.600

POCI imovina se od 1. januara 2020. godine, u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo RS, posmatra na nivou pojedinačne izloženosti, a ne na nivou klijenta. POCI imovina može biti raspoređena u nivo kreditnog rizika 2 ili 3 u skladu sa kriterijuma navedene Odluke. POCI imovina se u skladu sa važećom Metodologijom koja je bila na snazi do 31. decembra 2019. godine, razvrstavala u poseban Stage pod nazivom „S3 POCI“. POCI imovina je definisana kao izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjenja za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika, odnosno predstavljale su je partie koje su odobrene ili aneksirane u trenutku kada je klijent bio u statusu neizmirenja (default-u). Shodno navedenom Banka je cijelu izloženost klijenta kome je identifikovana POCI imovina razvrstavala u poseban nivo kreditnog rizika „S3 POCI“.

Stupanjem na snagu navedene Odluke, Bankarska grupa je ukinula zasebni nivo kreditnog rizika „S3 POCI“ i izvršila raspored ove imovine u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika. POCI imovina je izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjenja za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika.

31. decembar 2021. godine						(u 000 BAM)
Banke/ostali komitenti	S1	S2	od čega	S3	od čega	Ukupno 31.12.2021.
			S2 POCI		S3 POCI	
Plasmani drugim bankama	317	-	-	-	-	317
Krediti i potraživanja po kreditima	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Bruto izloženost	1.284.920	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.813
Umanjenje vrijednosti po kreditima	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)	(82.968)
Neto izloženost	1.278.445	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.845

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive**

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po segmentima na dan 31. decembar 2022. i 2021. godine prikazan je u sledećoj tabeli:

31. decembar 2022. godine	(U 000 BAM)					
Krediti i potraživanja po kreditima po segmentima	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2022.
Banke, bankarske organizacije i nebanskarske finansijske organizacije	19.427	-	-	-	-	19.427
Javne institucije	78.009	-	-	-	-	78.009
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	122.509	1.727	1.082	-	-	124.236
Preduzetnici	22.889	7.905	-	2.835	1.274	33.629
Neprofitne organizacije	9.077	25	-	45	-	9.147
Stanovništvo	845.633	147.091	2.331	29.082	2.534	1.021.806
Druga preduzeće	740.102	183.834	4.944	54.862	11.461	978.798
Bruto izloženost	1.837.646	340.582	8.357	86.824	15.269	2.265.052
Umanjenje vrijednosti	10.797	23.929	759	59.368	8.188	94.094
Neto vrijednost	1.826.849	316.653	7.598	27.456	7.081	2.170.958

31. decembar 2021. godine	(U 000 BAM)					
Krediti i potraživanja po kreditima po segmentima	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
Banke, bankarske organizacije i nebanskarske finansijske organizacije	9.708	-	-	-	-	9.708
Javne institucije	111.709	-	-	-	-	111.709
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	109.405	1.967	1.303	19	-	111.391
Preduzetnici	10.939	9.142	-	2.221	1.308	22.302
Neprofitne organizacije	2.367	151	-	13	-	2.531
Stanovništvo	492.416	72.309	2.941	18.249	3.273	582.974
Druga preduzeće	548.059	84.076	2.678	60.746	21.666	692.881
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)	(82.968)
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.528

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

b) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po klasama rejtinga na dan 31. decembar 2022. i 2021. godine prikazan je u sledećoj tabeli:

31. decembar 2022. godine						(U 000 BAM)
Krediti i potraživanja po kreditima po klasama rejtinga	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2022.
1	105.254	3.091	58	-	-	108.345
2	119.350	1.470	112	-	-	120.820
3	347.815	6.143	1.573	-	-	353.958
4	317.038	12.478	3.377	-	-	329.516
5	445.655	18.942	1.547	-	-	464.597
6	358.708	27.547	1.059	-	-	386.255
7	141.281	54.903	140	-	-	196.184
8	-	155.591	491	-	-	155.591
9	-	28.657	-	-	-	28.599
10	-	31.759	-	-	-	31.816
Nema rejting	2.545	2	-	-	-	2.547
Default	-	-	-	86.824	15.269	86.824
Bruto izloženost	1.837.646	340.582	8.357	86.824	15.269	2.265.052
Umanjenje vrijednosti	10.797	23.929	759	59.368	8.188	94.094
Neto vrijednost	1.826.849	316.653	7.598	27.456	7.081	2.170.958

31. decembar 2021. godine						(U 000 BAM)
Krediti i potraživanja po kreditima po klasama rejtinga	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
1	63.125	423	339	-	-	63.548
2	109.271	2.560	53	-	-	111.832
3	273.332	4.220	1.539	-	-	277.552
4	328.671	6.277	468	-	-	334.948
5	329.744	17.573	1.056	-	-	347.317
6	116.089	23.147	880	-	-	139.236
7	61.680	27.735	2.080	-	-	89.415
8	-	48.987	507	-	-	48.987
9	-	21.170	-	-	-	21.170
10	-	15.552	-	-	-	15.552
Nema rejtinga	2.691	-	-	-	-	2.691
Default	-	-	-	81.248	26.247	81.248
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)	(82.968)
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.528

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

b) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po danima kašnjenja na dan 31. decembar 2022. godine i 31. decembar 2021. godine prikazan je u nastavku:

31. decembar 2022. godine		(U 000 BAM)			
Dani kašnjenja	S1	S2	od čega S2 POCI	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2022.
1. Bez kašnjenja	1.824.105	321.099	8.153	31.573	10.046
2. od 1-30	13.541	15.080	33	2.741	56
3. od 31 do 90 dana	-	4.403	171	940	63
4. veće od 90 dana	-	-	-	51.570	5.104
Bruto izloženost	1.837.646	340.582	8.357	86.824	15.269
Umanjenje vrijednosti	10.797	23.929	759	59.368	8.188
Neto vrijednost	1.826.849	316.653	7.598	27.456	7.081
					2.170.958

31. decembar 2021. godine		(U 000 BAM)			
Dani kašnjenja	S1	S2	od čega S2 POCI	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
1. Bez kašnjenja	1.284.120	147.796	6.754	19.453	8.233
2. od 1-30	483	6.444	94	523	99
3. od 31 do 90 dana	-	13.405	75	167	24
4. veće od 90 dana	-	-	-	61.105	17.891
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247
Umanjenje vrijednosti	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378
					1.450.528

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Pregled kredita – Covid-19**

Portfolio kredita sa mjerama koje su odobrene klijentima u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ kao i Programom posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, koje su primjenjivane tokom 2022. godine sa ciljem da se ublaže negativne ekonomske posljedice pandemije, na dan 31. decembra 2022. godine iznosi, na nivou Bankske grupe 197.675 hiljada BAM. Od ovog iznosa, 197.625 hiljada BAM kreditne izloženosti je izašlo iz mjera (istekle mjere), dok izloženosti po osnovu kredita u iznosu od 50 hiljada BAM imaju aktivne mjere.

Portfolio kredita sa ukupno odobrenim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan **31. decembra 2022. godine**, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Krediti i potraživanja po kreditima po Stage-u - sve mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
S1	127.052	973
S2	40.861	3.008
S3	29.761	13.099
Izloženost	197.675	17.080

Portfolio kredita sa ukupno odobrenim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan **31. decembar 2021. godine**, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Krediti i potraživanja po kreditima po Stage-u - sve mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
S1	141.210	653
S2	58.687	5.022
S3	10.342	3.421
Izloženost	210.239	9.096

Portfolio kredita sa aktivnim COVID mjerama na 31.12.2022.

Na 31. decembar 2022. godine izloženost na kojima su nevedene mjere još aktivne i koje nisu istekle iznosi 50 hiljada BAM sa umanjenjem vrijednosti u iznosu od 26 hiljada BAM, a što je prikazano u narednim tabelama.

Krediti i potraživanja po kreditima po Stage-u - aktivne mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
S1	-	-
S2	20	1
S3	30	25
Izloženost	50	26

Portfolio kredita sa ukupno aktivnim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan **31. decembar 2021. godine**, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Krediti i potraživanja po kreditima po Stage-u - aktivne mjere	(U 000 BAM)	
	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
S1	1.316	7
S2	14.379	870
S3	7	4
Izloženost	15.702	881

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.3. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka gubitka, odnosno negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Bankarske grupe, kada članice Bankarske grupe nisu sposobne da izmire sve dospjele obaveze. Rizik likvidnosti proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva.

Da bi se smanjio ili ograničio ovaj rizik, članice Bankarske grupe adekvatnim upravljanjem aktivom i pasivom, prateći buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnoj osnovi vrši diverzifikaciju izvora finansiranja.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti članice Bankarske grupe provode aktivnosti koje obezbeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa, odnosno novčanih tokova i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovanja. Članice Bankarske grupe svakodnevno prate i analiziraju stanje u okruženju tj. privredna dešavanja kako bi se blagovremeno pripremila na potencijalne rizike.

Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti članica Bankarske grupe, propisani su način, dinamika i odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti kao i Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve u slučaju nepredviđenih situacija koje mogu ugroziti likvidnost Banke.

Zbog činjenice da depoziti nebankarskog sektora čine najznačajniji izvor sredstava svake članice Bankarske grupe, likvidnosni rizici predstavljaju posebno osjetljive rizike.

Članice Bankarske grupe obezbeđuju dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza, redovno planira potrebe za likvidnim sredstvima uključujući i identifikaciju očekivanih i neočekivanih novčanih odliva, provodi politiku upravljanja aktivom i pasivom koja osigurava održavanje optimalnog stanja rezervi likvidnosti.

U upravljanju rizikom likvidnosti članice Bankarske grupe se oslanjaju na stabilne izvore finansiranja, ugovorene rokove dospijeća i maksimalno moguću diverzifikaciju izvora po dospijeću, izbjegavajući situacije koje mogu dovesti do potrebe da obezbeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama koje su značajno više od tržišnih.

Prema podacima na dan 31. decembar 2022. godine članice Bankarske grupe su bile u okviru planirane pozicije likvidnosti kroz visoke koeficijente likvidnosti, odnosno sa ostvarenim pokazateljima likvidnosti značajno iznad limita, kroz visok nivo iznosa likvidnih rezervi koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, visok nivo novčanih sredstava kod domaćih i ino banaka i stabilnog i lako utrživog portfolija visokolikvidnih hartija od vrijednosti.

Na dan 31. decembar 2022. godine Bankarska grupa je u potpunosti ispunila sve regulatorne limite, ali i zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS koja se odnosi na likvidnost.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.4. Tržišni rizik**

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati uslijed promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi.

Upravljanje tržišnim rizicima na nivou Bankarske grupe je definisano politikama koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima Bankarske grupe. U okviru obe članice Bankarske grupe, organizovana su posebna odjeljenja za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima koja imaju za cilj upravljanje tržišnim rizicima. Rad ovih Odjeljenja prije svega podrazumijeva praćenje tržišnih rizika prema utvrđenim limitima, kao i praćenje rizika koji proističu iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu kamatnih stopa što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom na nivou Bankarske grupe.

Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata.

Osnovni principi strategije upravljanja kamatnim rizikom su uključivanje analize rizika promjene kamatnih stopa u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou u cilju sprečavanja nastanka negativnih posljedica na poslovni proces i rezultat poslovanja.

Članice Bankarske grupe posebnu pažnju posvećuju diverzifikaciji pozicija bilansa da bi se izbjegla nepovoljna koncentracija koja za posljedicu može imati povećan rizik od negativnog uticaja na kapital na nivou Bankarske grupe.

Na nivou Bankarske grupe izračunava se odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit.

U mjerenu izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi članice Bankarske grupe koriste pojednostavljeni obračun procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe pojednostavljenog obračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u vremenske zone, sa procijenjenim modifikovanim trajanjem i na njih se primjenjuje standardni kamatni šok od 200 baznih poena.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost bilansa uspjeha Bankarske grupe na promjene kamatnih stopa uz održavanje ostalih varijabli konstantnim. Osjetljivost bilansa uspjeha predstavlja efekat prepostavljenih promjena u kamatnim stopama na dobitak ili gubitak perioda koji su bazirani na varijabilnim stopama na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine.

	Povećanje je (smanjenje) u procentnim poenima 2022.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2022. 000 BAM	Povećanje (smanjenje) u procentnim poenima 2021.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2021. 000 BAM
EUR	2,0%(2,0%)	2.979/(2.979)	2,0%(2,0%)	(1379)/1379
Ostale valute	2,0%(2,0%)	(66)/66	2,0%(2,0%)	(215)/215
BAM	2,0%(2,0%)	2.851/(2.851)	2,0%(2,0%)	(531)/531

Devizni (valutni) rizik

Devizni rizik predstavlja izloženost članica Bankarske grupe mogućem uticaju promjena valutnih kurseva i opasnosti da nepovoljne promjene imaju za rezultat gubitak Bankarske grupe. Rizik nastaje kada članice Bankarske grupe imaju otvorenu valutnu (deviznu) poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvalutnih odnosa, odnosno promjene cijene BAM u odnosu na druge valute.

Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Članice Bankarske grupe upravljaju valutnim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama valutnog kursa.

Deviznom pozicijom se upravlja na dnevnom nivou uz podršku nekoliko aplikativnih sistema, koji obezbjeđuju tzv. real time informacije o svim deviznim transakcijama obavljenim unutar svake članice Bankarske grupe, a koje bi eventualno mogle uticati na rizik otvorenih pozicija i u skladu s tim preduzima mjere zaštite i održavanje istog do nivoa prihvatljivog za Bankarsku grupu.

Na dan 31. decembar 2022. godine članice Bankarske grupe su ispunjavale sve propise i smjernice za upravljanje deviznim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene Strategijom upravljanja rizicima Bankarske grupe.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.5. Operativni rizik**

Operativni rizik predstavlja rizik da će doći do gubitka koji bi proistekao iz pada računarskog sistema, ljudskih grešaka, pranevjera ili spoljnih događaja. Kad kontrole prestanu da funkcionišu, operativni rizik može da naruši ugled Bankarske grupe, može imati zakonske posljedice ili usloviti nastanak finansijskih gubitaka. Bankarska grupa ne može očekivati da eliminiše sve operativne rizike, ali uvođenjem striktnog kontrolnog okvira i nadgledanjem i odgovaranjem na potencijalne rizike, Bankarska grupa je u mogućnosti da upravlja ovim rizicima. Kontrola uključuje efektivnu podjelu dužnosti, pristupa, ovlašćenja i usaglašavanje procedura, obuku osoblja i proces nadgledanja, uključujući i internu reviziju.

Bankarska grupa operativnim rizicima upravlja na osnovu prikupljenih podataka o štetnim događajima, praćenjem ključnih indikatora o operativnim rizicima, procjene operativnih rizika pri donošenju odluka o poslovnim promjenama, te o istom, kao i o rezultatima upravljanja operativnim rizicima izvještava organe odlučivanja.

37.6. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kome je Bankarska grupa izložena podrazumijevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti da se na nivou Bankarske grupe naplati potraživanje od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.

Bankarska grupa najvećim dijelom plasira sredstva komitentima iz Republike Srpske, dok je riziku zemlje izložena u dijelu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita izloženosti prema ino-bankama.

Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu nadređene Banke je kreirao metodologiju za određivanje limita plasmana u druge banke. Na osnovu analiza, Sektor za sredstva obe članice Bankarske grupe sačinjavaju prijedlog na osnovu koga Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu, a po osnovu procjene rizika, određuje limite koje usvaja Nadzorni odbor nadređene Banke za obe članice Bankarske grupe.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.7. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Bankarske grupe koji se odnose na upravljanje kapitalom obuhvataju ne samo usklađenost sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske u pogledu strukture kapitala i održavanja nivoa adekvatnosti kapitala nego i:

- da obezbijedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama,
- da obezbijedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Bankarske grupe.

Bankarska grupa, nadređena Banka stalno vrši monitoring strukture kapitala, stope adekvatnosti kapitala, kao i nadzor na održavanju zakonom propisanih limita koji se odnose na pozicije kapitala. Zakon o bankama i propisi Agencije za bankarstvo Republike Srpske propisuju minimalni iznos kapitala od 15 miliona BAM i stopu adekvatnosti kapitala od najmanje 12%.

U skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske kapital Bankarske grupe se sastoji od:

1. Redovni osnovni kapital
  2. Dodatni osnovni kapital
  3. Osnovni kapital (1+2)
  4. Dopunski kapital
- Regulatorni kapital (3+4)

Dalje, u skladu sa Zakonom i Odlukom Agencije, Bankarska grupa mora u svakom trenutku ispunjavati minimum kapitalnih zahtjeva kako slijedi:

- 1) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%,
- 2) stopu osnovnog kapitala od 9%,
- 3) stopu regulatornog kapitala od 12%.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Bankarske grupe na dan 31. decembra 2022. godine, kao i stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Regulatorni kapital		
- Osnovni kapital	388.654	185.495
- Dopunski kapital	31.250	34.869
Ukupno regulatorni kapital	419.904	220.364
Iznos izloženi ponderisan rizikom za kreditni rizik, kreditni rizik izloženosti finansijskih derivata, te slobodne isporuke	1.918.177	1.247.133
Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik	33.222	-
Iznos izloženosti riziku za operativni rizik	180.431	108.034
Ukupno ponderisani rizici (nerevidirano)	2.131.830	1.355.167
Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,23%	13,69%
Stopa osnovnog kapitala	18,23%	13,69%
Stopa regulatornog kapitala	19,70%	16,26%

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.7. Upravljanje kapitalom**

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Bankarske grupe na dan 31. decembra 2022. godine, kao i stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srbije, sa iskazanim revidiranim pojedinačnim osnovnim kapitalom Nove banke a.d. Banja Luka na 31. decembar 2022. godine.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Regulatorni kapital		
- Osnovni kapital	245.070	185.495
- Dopunski kapital	31.250	34.869
Ukupno regulatorni kapital	276.320	220.364
Iznos izloženotu ponderisan rizikom za kreditni rizik, kreditni rizik izloženosti finansijskih derivata, te slobodne isporuke	1.918.177	1.247.133
Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik	33.222	-
Iznos izloženosti riziku za operativni rizik	180.431	108.034
Ukupno ponderisani rizici (nerevidirano)	2.131.830	1.355.167
Stopa redovnog osnovnog kapitala	11,50%	13,69%
Stopa osnovnog kapitala	11,50%	13,69%
Stopa regulatornog kapitala	12,96%	16,26%

Regulatorni kapital Bankarske grupe predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja nadređene Banke članice Bankarske grupe.

Osnovni kapital Bankarske grupe predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja nadređene Banke članice Bankarske grupe.

Odbitne stave osnovnog kapitala su iznos nematerijalne imovine, nepokriveni gubitak iz prethodnih godina i gubitak tekuće godine, knjigovodstvena vrijednost akcija u posjedu nadređene Banke članice Bankarske grupe.

Dopunski kapital je zbir instrumenata kapitala, subordiniranih dugova, opštih ispravki vrijednosti za kreditne gubitke i drugih stavki dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2022. godine Redovni osnovni kapital Bankarske grupe, na konsolidovanom nivou čine:

- akcionarski kapital,
- rezerve kapitala formirane iz dobiti,
- zadržana dobit,
- ostali ukupan rezultata

umanjeno za regulatorna usklađivanja:

- vlastite instrumente redovnog osnovnog kapitala,
- nematerijalna ulaganja (softveri, licence)
- odložena poreska sredstva i

Nadređena Banka, članica Bankarske grupe nema pozicije u dodatnom osnovnom kapitalu.

Osnovni kapital je jednak redovnom osnovnom kapitalu.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

37.7. Upravljanje kapitalom

Dopunski kapital čini:

- subordinirani dug.

Iznos subordiniranog duga koji se može uključiti u dopunski kapital Bankarske grupe u toku posljednjih pet godina do dospijeća instrumenta izračunava se množenjem nominalnog iznosa subordinisanog duga na prvi dan posljednjeg 5-godišnjeg perioda do dana dospijeća u skladu sa ugovorom podijeljen sa brojem kalendarskih dana u tom periodu i pomnožen sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospijeća instrumenta ili subordinisanog duga.

Na dan 31. decembra 2022. godine priznati iznos subordiniranog duga iznosi 31.250 hiljada BAM, a nominalni iznos 37.600 hiljada BAM. Nepriznati dio iznosi 6.350 hiljada BAM, iz razloga što je prvi dan posljednjeg 5-godišnjeg perioda nastupio 04. maja 2020. godine te su do 31. decembra 2022. godine nastupila još 6 datuma prvog dana 5-godišnjeg perioda.

Stope kapitala, na konsolidovanom nivou, izračunavaju se na sljedeći način:

- 1) stopa redovnog osnovnog kapitala kao odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku na nivou Bankarske grupe,
- 2) stopa osnovnog kapitala kao odnos osnovnog kapitala Bankarske grupe i ukupnog iznosa izloženosti riziku na nivou Bankarske grupe,
- 3) stopa adekvatnosti regulatornog kapitala kao odnos regulatornog kapitala Bankarske grupe i ukupnog iznosa izloženosti riziku na nivou Bankarske grupe.

Ukupni iznos izloženosti riziku izračunava se kao zbir:

- kreditnog rizika,
- tržišnog rizika (devizni rizik, rizik namirenja, robni rizik),
- operativnog rizika.

Rizikom ponderisana aktiva (kreditni rizik) je bilansna i vanbilansna rizična aktiva umanjena za ispravke vrijednosti i rezervisanja na nivou Bankarske grupe ponderisana propisanim ponderom u svrhu utvrđivanja kapitalnog zahtjeva. Kod utvrđivanja kreditnog rizika primjenjuju se propisane tehnike smanjenja kreditnog rizika (kolaterali i sl.).

Prilikom izračuna rizikom ponderisane aktive na nivou Bankarske grupe uzima se u obzir raspored aktive po nivoima kreditnog rizika utvrđenih na nivou Bankarske grupe i njima pripadajuće ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za vanbilansne izloženosti. Kao rezultat ovih razlika dolazi i do promjene u raspoređivanju izloženosti po klasama izloženosti, odnosno jedan dio izloženosti će biti preraspoređen u klasu izloženosti u statusu neizmirenja. Sa druge strane, nakon spajanja grupe povezanih lica na nivou Bankarske grupe dolazi i do promjene u raspoređivanju izloženosti između klase izloženosti prema stanovništvu u klasu izloženosti prema privrednim društvima.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunava se kao 15% trogodišnjeg prosjeka pokazatelja iz bilansa uspjeha, odnosno prihoda i rashoda koji se prema Odluci Agencije uključuju u obračun pomnožen sa kapitalnim zahtjevom u iznosu od 8,33 (za 2020. godinu kapitalni zahtjev je iznosio 12,5).

Bankarska grupa izračunava kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene devizne pozicije prelazi 2% njenog regulatornog kapitala. Metodologija izračunavanja neto otvorene devizne pozicije propisana je Odlukom Agencije.

Pored minimalnih zahtjeva za održavanje stope adekvatnosti redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala, Bankarska grupa ima obavezu da održavaju i zaštitne slojeve kapitala.

U skladu sa Odlukom Agencije zaštitni sloj za očuvanje kapitala jeste regulatorni kapital koji Bankarska grupa mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Ovaj zahtjev dovodi do povećanja i ostale dvije stope adekvatnosti kapitala.

Osim propisanih stope adekvatnosti kapitala Bankarska grupa je dužna da održava stopu finansijske poluge (leverage ratio) najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge predstavlja odnos osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke. Na dan 31. decembra 2022. godine stopa finansijske poluge iznosi 9,54% uključujući konsolidovanu dobit tekućeg perioda.

37. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**37.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza**

Članice Bankarske grupe objelodanjuju informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Iznosi finansijskih sredstava i obaveza iskazani u priloženim konsolidovanim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerojatnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju sredstva ili plaćena za prenos duga redovnom transakcijom između učesnika na tržištu na datum mjerjenja. Na osnovu podataka o tehnikama vrednovanja koji se koriste za mjerjenje fer vrijednosti, finansijska imovina i finansijske obaveze kategorizovane su pod tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Kotirane cijene na aktivnim tržištima (Nivo I)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima najbolje se utvrđuje putem kotiranih cijena identičnih finansijskih instrumenata gdje te kotirane cijene predstavljaju tržišne vrijednosti/cijene korištene u redovnim transakcijama. To se koristi prvenstveno za vlasničke instrumente kojima se trguje na aktivnom tržištu, dužničke instrumente kojima se trguje na međubankovnom tržištu i kotirane derivative.

Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara (Nivo II)

Ako nema kotiranih cijena za pojedinačne finansijske instrumente, tržišne cijene uporedivih finansijskih instrumenata ili prihvaćeni modeli mjerjenja koji primjenjuju direktno ili indirektno uočljive cijene ili parametre (kamatne stope, krivulje prinosa i kreditni rasponi) moraju se koristiti za utvrđivanje fer vrijednosti. Ovaj nivo uključuje većinu OTC derivativa i nekotiranih dužničkih instrumenata. Finansijski instrument je klasificiran u Nivo II ako su svi značajni podaci u vrednovanju uočljivi na tržištu.

Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara (Nivo III)

Ova kategorija uključuje finansijske instrumente za koje nema uočljivih tržišnih stopa ili cijena.

Fer vrijednost se stoga utvrđuje korištenjem modela mjerjenja i neuočljivih podataka (obično interno dobijenih kreditnih raspona) koji su adekvatni za odnosni finansijski instrument. Ovi modeli koriste pretpostavke Uprave i procjene u zavisnosti od transparentnosti utvrđivanja cijena i složenosti finansijskog instrumenta. Finansijski instrument klasificiran je u nivo III ako jedan ili više značajnih podataka nisu direktno uočljivi na tržištu.

Modeli vrednovanja redovno se revidiraju, potvrđuju i kalibriraju.

Finansijski instrumenti čija je fer vrijednost aproksimativno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti

Za finansijska sredstva i finansijske obaveze koje su likvidne ili imaju kratak rok dospjeća (do 3 mjeseca) pretpostavlja se da su knjigovodstvene vrijednosti aproksimativno jednake njihovoj fer vrijednosti. Ova pretpostavka se takođe odnosi na depozite po viđenju, štedne depozite bez roka dospjeća i finansijske instrumente sa varijabilnim kamatnim stopama.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koje se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti, se procjenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente na osnovu kotiranih cijena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cijene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivoj prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospjeća.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrijednosti

Finansijski instrumenti, kao što su hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, se vrednuju po fer vrijednosti baziranoj na dostupnim tržišnim informacijama, odnosno korišćenjem kotirane tržišne cijene na dan izvještavanja.

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022.

38. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi koji su korišćeni za kursiranje bilansnih pozicija denominiranih u stranoj valuti na 31. decembar 2022. i 2021. godine godine u Konvertibilnu marku (BAM) su bili sljedeći:

	2022.	2021.
EUR	1,95583	1,95583
USD	1,83371	1,72563
CHF	1,98622	1,88732

39. DOGAĐAJI POSLJE DANA BILANSIRANJA

Nije bilo značajnih događaja poslje datuma izvještavanja koji bi zahtijevali prilagođavanje konsolidovanih finansijskih izvještaje Bankarske grupe sa 31. decembrom 2022. godine. Dodataje koje je bitno pomenuti su u nastavku:

Upravu Nove banke a.d Banja Luka od 01. januara 2023. godine čine:

- Siniša Adžić, Predsjednik Uprave banke,
- Jasna Zrilić, član Uprave banke,
- Nenad Nenadić, član Uprave banke,
- Mladen Čulić, član Uprave banke i
- Boris Dragić, član Uprave banke.

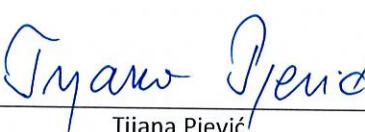
ATOS banka a.d. Banja Luka je izmjenom unutrašnje organizacije od 01.01.2023. godine proširila Upravu Banke za dva dodatna člana, i to član Uprave za IT i bankarske operacije za kojeg je imenovan Mirko Antić sa mandatom od 11.01.2023. do 07.05.2026. godine i člana Uprave za pravne i opšte poslove za kojeg je imenovan Milan Kudra takođe sa mandatom od 11.03.2023. do 07.05.2026. godine. Pored ovoga, član Uprave za finansije i rizike Slobodan Zrilić je na sopstveni zahtjev razriješen dužnosti, a na ovo mjesto imenovan je Predrag Kovačević sa mandatom od 01.03.2023. do 07.05.2026. godine.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

Siniša Adžić
Predsjednik Uprave Banke

Jasna Zrilić
Član Uprave Banke

Tijana Pjević
Direktor sektora za finansije i
računovodstvo